

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO
MIĘDZYCHORĄGWIANA KOMISJA HISTORYCZNA

ZESZYTY HISTORYCZNE

ZESZYTY HISTORYCZNE

5

◆ Jelenia Góra ◆ Legnica ◆ Wałbrzych ◆ Wrocław ◆

Wydają Komisje Historyczne Chorągwi ZHP:

Jeleniogórskiej im. Osadników Wojskowych
Legnickiej im. Przodowników Pracy Zagłębia Miedziowego
Wałbrzyskiej im. Związku Walki Młodych
Wrocławskiej im. II Armii Wojska Polskiego

Do użytku wewnętrznego

Druk:

Komenda Wałbrzyskiej Chorągwi ZHP

Nakład 1000 egz.

→ PPHiU Sp.z o.o. **REKORD**
58-300 Wałbrzych
ul. Przemysłowa 16
telefon 241-60
telex 742582

TO SPONSOR TEGO WYDANIA ZESZYTÓW

ZAPRASZAMY DO KORZYSTANIA Z:

1. ZAKUPÓW w naszych SKLEPACH

- w Wałbrzychu
ul. Przemysłowa 16
- w Mieroszowie
- } odzież, obuwie, książki, art. różne.
Prowadzimy również hurt.

2. Usług LOMBARDU

Pożyczki pod zastaw - opłacalna dla Was i korzystna dla nas

3. Korzystania z pośrednictwa w zakupach samochodów FORD
/ nowych i używanych/ oraz innych art. zachodnich

4. Usług TRANSPORTOWYCH

/ przejazdy osobowe i transportowe Berlina, RFN, Francji i Włoch/

REKORD TWOJĄ FIRMĄ !!!

ZHP TO NASZ UDZIAŁOWIEC

Od redakcji

Materiały zawarte w niniejszym numerze "Zeszytów" mają dosyć jednorodny charakter - odnoszą się do lat 1948 - 1950. W okresie tym dokonały się w Związku Harcerstwa Polskiego zasadnicze zmiany, które miały w założeniu przystosować go do zmian społeczno-politycznych, dokonujących się w kraju, a w rzeczywistości doprowadziły do jego faktycznej likwidacji. Władze i działacze harcerscy czynili wszystko, co było możliwe, aby utrzymać istnienie Związku i jego samodzielność.

"Zeszyt" otwiera opracowanie prezentujące, w oparciu o bazę źródłową, procesy zachodzące w tym czasie w Związku, jako całości, oświetlające ich podłoże i nasuwające się wnioski.

W dziale "Dokumenty" przedstawione zostały obszernie fragmenty rozkazów komendanta Chorągwi obrazujące przebieg tych procesów w harcerstwie dolnośląskim.

Trzecią część stanowią zestawienia i informacje dotyczące: zmiany patronów drużyn harcerskich, umasowienia organizacji, głównie przez tworzenie tzw. drużyn próbnych oraz wynik współzawodnictwa prowadzonego między hufcami. Zestawienia opracowano na podstawie rozkazów komendanta Chorągwi.

Prezentowane materiały, jak sądzimy, pozwalają Czytelnikowi prześledzić zachodzące wydarzenia oraz procesy i wyciągnąć samemu stosownie wnioski. Dlatego redakcja "Zeszytów" zrezygnowała z jakichkolwiek komentarzy.

Opracowanie zatytułowane "Związek Harcerstwa Polskiego na drodze ku włączeniu do Związku Młodzieży Polskiej" przedstawia rozwój i przebieg procesów zachodzących w całym Związku od połowy 1948 roku do końca 1950 roku, a ściślej do momentu organizacyjnego włączenia harcerstwa do ZMP i utworzenia Organizacji Harcerskiej ZMP.

W opracowaniu zrezygnowano z omawiania rozwoju sytuacji politycznej w kraju, która niewątpliwie wywierała zasadniczy wpływ na to co działo się w ZHP. Informacje na ten temat znaleźć można w dość licznej i wyczerpującej literaturze przedmiotu. Tutaj jedynie zaznaczono najważniejsze wydarzenia polityczne mające miejsce w kraju.

Artykuł stanowi fragment, a ściślej rozdział VII, większej pracy p.t. "Z dziejów Związku Harcerstwa Polskiego w latach 1944 - 1950", wydanej przez Centralną Szkołę Instruktorów Zuchowych im. Janusza Korczaka w Oleśnicy.

Adam KIEWICZ

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO
NA DRODZE KU WŁĄCZENIU DO ZWIĄZKU MŁODZIEŻY POLSKIEJ

W 1948 roku zaszły w Polsce ważne wydarzenia polityczne, które wywarły determinujący wpływ na istnienie Związku Harcerstwa Polskiego jako samodzielnej organizacji.

W połowie roku, w sposób gwałtowny i zaskakujący partię, przeprowadzona została daleko idąca zmiana linii politycznej Polskiej Partii Robotniczej. Jej istotą był zwrot o charakterze dogmatyczno-sekciarskim. Wyraził się on "w odejściu od dotychczasowych koncepcji i form stopniowej socjalistycznej przebudowy struktur politycznych i społeczno-gospodarczych oraz w dużym, woluntarystycznie założonym przyspieszeniu tempa tej przebudowy, przy znacznym udziale środków przymusu pozakonomicznego".^{1/}

Zwrot ten oznaczał m.in. odrzucenie koncepcji polskiej drogi do socjalizmu. Jej twórca i realizator Władysław Gomułka, już 16 sierpnia usunięty został z funkcji sekretarza generalnego PPR.^{2/} Plenum KC PPR, które obradowało w dniach 31 sierpnia - 3 września oskarżyło W. Gomułkę o odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne. Miało ono sięgać do okresu wojny. Zarzuty te rozciągnięto na najbliższe mu grono działaczy PPR okresu okupacji.^{3/}

Wytworzona w kraju sytuacja polityczna sprzyjała dogmatyzmowi, wulgaryzacji marksizmu, brakowi tolerancji dla odmiennych poglądów, tendencjom sekciarskim i centralistycznym.

W dniach 20 - 21 lipca odbył się we Wrocławiu w sali projekcyjnej kina "Śląsk" Kongres Jedności Młodzieży Polskiej. Kongres podjął jednomyślnie decyzję o zjednoczeniu ruchu młodzieżowego i powołaniu Związku Młodzieży Polskiej - "szerokiej, bezpartyjnej, samodzielnej, ludowo-demokratycznej organizacji pracującej i uczącej się młodzieży wiejskiej i miejskiej".^{4/}

Zjednoczenie Związku Walki Młodych, Organizacji Młodzieży Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego, Związku Młodzieży Wiejskiej RF "Wici" i Związku Młodzieży Demokratycznej - organizacji opierających dotąd swoją działalność na różnych założeniach ideowo-politycznych, stanowiło sfinalizowanie datę do jedności polskiego ruchu młodzieżowego, zarówno organizacyjnej, jak i ideowej.

Utworzony w wyniku zjednoczenia ZMP, jako cel zasadniczy, widział skupienie w swych szeregach najbardziej wartościowej młodzieży, jej ideowe zespolenie ze sprawą budowy socjalizmu, a jednocześnie oddziaływanie na pozostałą nie zrzeszoną młodzież, spotęgowanie jej aktywności na froncie odbudowy i przebudowy kraju, przyspieszenie procesu jej politycznego dojrzwania.^{5/}

Zjednoczenie ruchu młodzieżowego i powstanie ZMP, rozległe i dalekosiężne konsekwencje zwrotu w polityce PPR, przyjęcie tezy o odchyleniu prawniczo-nacjonalistycznym wywarły wpływ na całą młodzież polską. Znalazły one wyraz także w harcerstwie, dając początek procesom ideowym i organizacyjnym przemian.

Wśród kadry ZHP następowała polaryzacja stanowisk i postaw politycznych. Sprzyjały temu także zmiany zachodzące w korpusie instruktorskim. Do jego składu weszło wielu bardzo młodych ludzi. Akceptowali oni nowy ustroj, z nim wiązali swoje perspektywy życiowe. Jednocześnie odchodzili ci, którzy z nowym ustrojem nie utożsamiali się, bądź nie widzieli już perspektyw dla działania ZHP.

W tej nowej sytuacji politycznej ZHP starał się szukać miejsca dla siebie. Jesienią 1948 roku i wiosną 1949 roku toczyła się w organizacji dyskusja polityczna. Miała ona szczególne miejsce na kursach instruktorskich.

Kierownictwo Związku nasilało działalność w zakresie kształcenia instruktorów, nadając mu wyraźnie kierunek ideowo-polityczny. Takim charakter miał już III CAS zorganizowany w sierpniu 1948 roku nad Świdrem, a przede wszystkim tzw. "kurs kadrowy" jesienią tego roku, jak i dwa kursy komendantów obozów letnich zorganizowane w maju 1949 roku.

Działalność kształceniowa - na kursach tych wykłady i zajęcia prowadziło wielu wybitnych naukowców - pomagała związać z socjalizmem wielu instruktorów harcerskich.^{6/}

We wrześniu dokonano zmian w składzie naczelnych władz Związku. Z Naczelnictwa ZHP odwołano Aleksandra Kamińskiego, Janusza Wierusz-Kowalskiego, Witolda Rogalę, Jana Wesołowskiego. Pozostali oni wprowadzili nadal w składzie Tymczasowej Naczelnej Rady Harcerskiej, ale ich członkostwo w niej miało raczej charakter formalny.

1 października 1948 roku ukazał się rozkaz Naczelnictwa ZHP informujący o połączeniu obu Głównych Kwater w jedno Naczelnictwo oraz podający jego nowy skład osobowy, a mianowicie: Stanisław Chladek, Jadwiga Ciastuła, Wiktoria Dewitz, Kazmiera Galińska, Mieczysław Kiliańczyk, Edward Konopa, Władysław Kosiński, Pelagia Lewińska, ks. Włodzimierz Zawrynowicz, Romana Łukaszewska, Luba Rudnicka, Ludwik Rymarz, Józef Sosnowski, Tadeusz Radwan-Suchocki, Zofia Zakrzewska, Ładysław Żelazowski. J. Sosnowski został p. o. przewodniczącym, a P. Lewińska - sekretarzem generalnym. Naczelne władze ZHP do czasu "statutowego uregulowania całości zagadnień ZHP" składały się z Naczelnictwa i Rady Związkowej, która miała zastąpić dotychczasową TNRH.^{7/} Jednakże nowa nazwa nie przyjęła się.

Równocześnie ustalono nową strukturę Naczelnictwa. Składało się ono z trzech działów: Organizacyjnego - kierownik P. Lewińska, zastępcy - L. Rymarz i R. Łukaszewska; Programowo-Szkoleniowego - kierownik M. Kosiński, zastępca - Z. Zakrzewska; Skarbowo-Gospodarczego - kierownik E. Konopa, zastępca - Bojan Krąkowski. W skład Działu Organizacyjnego wchodziły wydziały: Terenowy /L. Rymarz/, Organizacyjno-Sprawozdawczy /R. Łukaszewska/, Osobowy /M. Kiliańczyk/ oraz Biuro /T. Radwan-Suchocki/. Dział Programowo-Szkoleniowy miał wydziały: Programowo-Wydawniczy /W. Dewitz/, Zuchów /S. Chladek/, WF i Zdrowia /Ł. Żelazowski/, Kulturalno-Oświatowy /K. Galińska/. Dział Skarbowo-Gospodarczy dzielił się na wydziały: Budżetowo-Rachunkowy /B. Krąkowski/, Administracyjno-Gospodarczy /Edward Lewacz/, Kontroli /Jerzy Nosowicz/, Placówek Handlowych /Teodor Bartnik/.^{8/}

W toczonych dyskusjach politycznych wśród kadry instruktorskiej wypłynął problem związków ZHP z międzynarodowym skautingiem. W 1946 roku Organizacja Harcerek została przez Międzynarodowe Biuro Skautów uznana nadal za członka. Natomiast Organizacja Harcerek nie została formalnie przyjęta do MBS mimo zgłoszenia swego doń akcesu. ZHP, stawiający sobie w programie Harcerskiej Służby Polsce zadanie wychowania młodzieży w rozumieniu przez nią wszystkich ważnych spraw nowej Polski i brania przez harcerzy czynnego udziału w jej życiu, nie znajdował uznania w MBS. Kierunek wychowawczy realizowany przez ZHP był sprzeczny z platformą międzynarodowego skautingu. "To nasze stanowisko - pisała W. Dewitz - nie

znajdowało uznania w MBS, gdzie Organizacji Harcerzy odmówiono praw członka. Jasne jest, że zarysowała się tu różnica, która nasz dorobek - obok pozornie "apolitycznego" stanowiska skautingu - coraz głębiej podkreśla".^{9/}

Wypowiedź ta, mająca niewątpliwie wydźwięk propagandowy, stanowiła swego rodzaju zachętę do dyskusji w tej sprawie. Wydaje się bowiem, że nowe kierownictwo Związku potrzebowało jej ze względów politycznych.

W dniach 18 - 20 grudnia 1948 roku obradowała konferencja komendantek i komendantów chorągwi poświęcona sprawom ideowym ZHP. Konferencja stwierdziła, że celem ZHP jest:

- wychowanie metodami harcerskimi dzielnych, prawych i zdolnych do poświęceń ludzi w myśl przyrzeczenia i prawa harcerskiego;
- przygotowanie młodzieży do świadomej, czynnej i ofiarnej służby dla państwa polskiego, opartej na jego umiłowaniu i żołnierskiej gotowości do jego obrony, bezinteresowności i karności obywatelskiej;
- wychowanie młodych pokoleń polskich w poczuciu umiłowania demokracji jako najdoskonalszej formy życia zbiorowego, umiłowania pracy, jako ważnej legitymacji wartości człowieka, umiłowania postępu społecznego i naukowego oraz tolerancji, rozwijania w nich rozumienia istoty człowieczeństwa oraz kultury ogólnoludzkiej przy szacunku dla własnej - wreszcie konieczności bliskiego współżycia z narodami słowiańskimi oraz demokracjami zachodnimi.^{10/}

Przedmiotem obrad konferencji był też problem skautingu. Przyjęła ona uchwałę w tej sprawie. "W wyniku przepracowania zagadnienia skautowego na odprawach instruktorskich odbytych w poszczególnych chorągwiach i na konferencji centralnej, instruktorzy i instruktorzy zebrani na odprawie komendantek i komendantów chorągwi w Warszawie w dniach 18, 19 i 20 grudnia 1948 roku stwierdzają, że wychowanie skautowe, którego częścią było harcerstwo, zrodziło się w ustroju kapitalistycznym i jako typowy jego wytwór wiązało młodzież z grupami przeciwstawiającymi się postępowi społecznemu w Polsce, wzmacniając elementy nacjonalistyczne i reakcyjne. My, instruktorzy, wychowawcy naj młodszego pokolenia budującego socjalistyczną Polskę, zrywamy z wszystkimi pozostałościami wychowania skautowego i harcerskiego, które są

odbiciem ustroju kapitalistycznego i chcemy naszą robotę harcerską oprzeć na zasadach wychowania socjalistycznego".^{11/}

Uchwała miała niewątpliwie sens polityczny. Od 1947 roku świat wchodził w okres "zimnej wojny". Ewolucja procesów politycznych zmierzała do ostrego podziału na linii "Wschód - Zachód". Skauting był częścią "Zachodu". Znana była ówczesnym kręgom instruktorskim jego rola w krajach kolonialnych i państwach satelickich III Rzeszy. Na "bipizm", jako szkodliwy element w poglądach kadry instruktorskiej, zwracał uwagę Szef II Oddziału Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego w dokumencie z listopada 1947 roku. Oficjalne zerwanie ze skautingiem stawało się więc obecnie wymogiem politycznym.

Uchwała ta została opublikowana w rozkazie Naczelnictwa ZHP noszącym datę 20 grudnia 1948 roku. Opatrzono ją komentarzem, w którym stwierdzono: "Naród wszedł na drogę rozwoju Polski do dobrobytu, do likwidacji wyzysku, do sprawiedliwości społecznej, do socjalizmu. Na tę drogę weszła nasza organizacja, po której podążamy równym krokiem z ZMP".^{12/}

Dzisiaj trudno ustalić jak szeroko znany był w organizacji ten rozkaz. Napewno otrzymali go komendanci chorągwi, bo taki był zwyczaj. Nie wiadomo natomiast czy przekazali go oni do podległych jednostek.

Zwraca uwagę fakt, że uchwałę opublikowano natychmiast, natomiast list do MBS, stwierdzający oficjalne zerwanie ze skautingiem Naczelnictwo ZHP wystosowało dopiero w kwietniu 1949 roku, a więc po krytyce skautingu przez Zarząd Główny ZMP i dalszych zmianach we władzach naczelnych ZHP, o czym będzie jeszcze mowa.

W grudniu 1948 roku rozpoczął się proces łączenia męskich i żeńskich komend chorągwi, następnie hufców. Zakończono go w zasadzie do 1 kwietnia 1949 roku.

Proces łączenia ruchu męskiego i żeńskiego i tworzenia jednolitej organizacji miał istotne znaczenie i to nie tylko dlatego, że w konsekwencji będzie sprzyjał wychowaniu koedukacyjnemu. Miał on w swym założeniu charakter polityczny. Łączenie komend stało się okazją do daleko idących zmian na stanowiskach komendantów chorągwi i komendantów hufców oraz w składach komend.

W jego wyniku uległy rozbięciu niektóre zwarte grupy instruktorów skłonne przeciwstawić się poczynaniom władz Związku. Przy obsadzie stanowisk komendantów i członków komend coraz częściej zaczęto uwzględniać kryteria polityczne.

ZMP od pierwszych chwil swego powstania uważnie śledził rozwój sytuacji w harcerstwie i wykazywał duże zainteresowanie jego działalnością. Dobitnym, a zarazem szczególnym, wyrazem tego zainteresowania i chęci "rozwiązania problemu ZHP" było III plenarne zebranie Zarządu Głównego ZMP, które obradowało w dniach 10 - 11 stycznia 1949 roku.

W wygłoszonym przez Janusza Zarzyckiego, przewodniczącego ZG ZMP, referacie zatytułowanym "Walka o nowe harcerstwo" w ostrych słowach sformułowana została wyłącznie krytyczna ocena skautingu i metody harcerskiej. Wyrażono ją w formie napastliwej i personalnej. Skauting uznano za przejaw imperializmu, jego służbę, gdyż "wychowuje chłopców i dziewczęta w duchu reakcyjnym /.../, jest wrogi postępowi społecznemu zarówno w swej imperialistycznej treści, jak i reakcyjnej metodzie wychowawczej". W ocenie tej harcerstwo międzywojenne uznano za narzędzie wychowania burżuazyjnego i nacjonalistycznego. Doceniając wkład "szczerze patriotycznej młodzieży harcerskiej w walkę z okupantem" referent obarczył kierownictwo "Szarych Szeregów" odpowiedzialnością za "85 % strat batalionów "Zośka" i "Parasol" w Powstaniu Warszawskim", za "pędzenie na śmierć niepotrzebną masę młodzieży polskiej".

"Ludzie - głosił referat - którzy są odpowiedzialni za nacjonalistyczne, reakcyjne wychowanie harcerstwa w okresie międzywojennym, za masakrę młodzieży harcerskiej w Powstaniu Warszawskim, nie mogą mieć nigdy więcej nic wspólnego z wychowaniem młodzieży".

Plenum wezwało ZMP do walki o nowe harcerstwo zarysowując jednocześnie jego cele, model, strukturę i formy pracy wzorowane głównie, chociaż nie do końca udolnie, na radzieckiej organizacji pionierskiej.

ZMP miało dążyć do tego, aby dzieci i młodzież były w harcerstwie wychowywane "w duchu nowej społecznej moralności, w duchu braterstwa i miłości w stosunku do walczących o wolność i sprawiedliwość mas ludowych i w duchu walki i nienawiści w stosunku do ciemnoty, wyzysku, niewoli,

wojny i tych klas społecznych, dla których ciemnota, wyzysk, niewola, wojna jest racją istnienia", a także "/.../ w duchu miłości ludowej Ojczyzny, w duchu ideologii sprawiedliwości społecznej i postępu". Kształtowanie charakterów, moralności, przekonań harcerzy miało odbywać się przez: "pracę społeczną; zapoznanie z historią Polski, z historią walk ludu polskiego o wolność i sprawiedliwość; zapoznanie z ideologią postępu społecznego; wpajanie nowej społecznej moralności". Deklarowano zamiar korzystania w działalności harcerstwa "z doświadczeń i wzorów wspaniałej i posiadającej wielki dorobek dziecięcej organizacji w Związku Radzieckim - Pioniera".^{14/}

Było to zgodne z przyjętą wówczas tezą, że w budownictwie socjalistycznym jedynie prawomocne są doświadczenia radzieckie.

Po plenum we wszystkich województwach odbyły się specjalnie zwołane narady aktywu ZMP, na których omawiano problemy związane ze zmianą charakteru ZHP w świetle III plenum ZG ZMP. Głównymi referentami na tych naradach byli przedstawiciele ZG ZMP. We Wrocławiu Waldemar Winkiel, w obecności wiceprzewodniczącego ZG ZMP Jerzego Morawskiego, ostro zaatakował skauting stwierdzając, że usiłował on "w oderwaniu od narodu zamknąć w indiańskim wigwamie 16 - 18-letnich młodych ludzi. Skauting jest wrogiem socjalizmu zarówno w swej imperialistycznej treści, jak i reakcyjnej metodzie wychowawczej. Wychowanie dziewcząt i chłopców metodą skautową nie może mieć miejsca w kraju, który zerwał pęta kapitalizmu, budując wielkim wysiłkiem mas pracujących fundamenty socjalizmu". Mówca wprowadził stwierdził, że "Harcerska Służba Polsce to przejaw nowego stosunku harcerstwa do zagadnień kraju, wychodzenie z kręgu puszczy w krąg budujących socjalizm mas pracujących", ale jednocześnie z mocą podkreślił, że "Pionier - dziecięca organizacja Związku Radzieckiego - zrzeszająca dzieci w wieku 9 - 14 lat, to organizacja, na której wzorować się będzie ZHP".^{15/}

Wyniki styczniowego plenum ZG ZMP stanowiły wyraźną zapowiedź wprowadzenia do ZHP kursu dogmatycznego, a zerwanie z kierunkiem myślenia, który znalazł się u podstaw programu Harcerskiej Służby Polsce. Mimo, iż uchwały plenum odnosiły się do samego ZMP wywarły wpływ na sytuację wewnętrzną ZHP.

18 stycznia 1949 roku Minister Oświaty odwołał ze składu TNRH Zdzisława Domaradzkiego, A. Kamińskiego, J. Wierusz-Ko-

walskiego, Stanisława Mazura i Józefa Wiznę.^{16/} Jednocześnie polecił na stanowisko przewodniczącego ZHP Jerzego Berka.

27 stycznia odbyło się posiedzenie Naczelnictwa, na którym J. Sosnowski ustąpił z funkcji p.o. przewodniczącego, zniesiono stanowisko sekretarza generalnego, a następnie wybrano przewodniczącym ZHP J. Berka. Ustalono następujący skład Naczelnictwa: J. Berek - przewodniczący, Wiktor Kleniewski i P. Lewińska - zastępcy przewodniczącego. Nowymi członkami Naczelnictwa zostali: B. Krąkowski i Ludwik Matlak, zaś z dotychczasowego składu odeszli: J. Ciastuła, E. Konopa, ks. W. Ławrynowicz, L. Rymarz, Z. Zakrzewska.^{17/}

29 stycznia Naczelnictwo zawiadomiło pisemnie Ministerstwo Oświaty o wyborze J. Berka na stanowisko przewodniczącego ZHP. Pismo to jest dosyć charakterystyczne. Warto je cytować w całości. "Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego uprzejmie komunikuje, że wobec powołania przez ob. Ministra na członka Tymczasowej Naczelnej Rady Harcerskiej ob. Jerzego Berka, Naczelnictwo ZHP biorąc pod uwagę, że TNRH jest obecnie zdekompletowana i z tego tytułu Naczelnictwo jest wydziałem wykonawczym Rady, oraz że faktycznie jest najwyższą władzą organizacji - uznało się za kompetentne do wyboru przewodniczącego Związku Harcerstwa Polskiego. Na posiedzeniu swym w dniu 27 stycznia b.r. na wniosek ob. Józefa Sosnowskiego, wybrało jednogłośnie ob. Jerzego Berka Przewodniczącym ZHP. Jednocześnie ob. Józef Sosnowski ustąpił ze stanowiska p.o. przewodniczącego ZHP".^{18/}

Z treści pisma można wnioskować, że TNRH przestała działać, chociaż formalnie nie uległa rozwiązaniu. Naczelnictwo ZHP uznało się za najwyższą władzę Związku uprawnioną do dokonywania zmian personalnych w Związku, do najwyższych stanowisk włącznie. Był to swego rodzaju "zamach stanu" w organizacji, a jednocześnie zapowiedź "nowego" sposobu rozwiązywania spraw kadrowych. Odejście J. Sosnowskiego odbywało się w szczególnej atmosferze. Był on personalnie, wraz z A. Kamińskim, atakowany w referacie J. Zarzyckiego na III plenum ZG ZMP.

15 lutego wszystkie Komendy Chorągwi i komendy hufców zostały zobowiązane "zawiadomić właściwe władze administra-

cji publicznej o prowadzeniu lub podjęciu przez siebie działalności na tym terenie, podając skład komendy chorągwi lub hufca oraz adres zajmowanego lokalu".^{19/}

Wiosną 1949 roku wrócił problem skautingu. Na organizowanych we wszystkich chorągwiach naradach instruktorów dyskutowano go w świetle przedstawionym w referacie P. Lewińskiej "Walka o nowe harcerstwo". Referat, wydany w formie broszury, zawierał atak na założenia wychowawcze skautingu, poddawał krytyce stosowane przez niego metody.^{20/}

W intencjach autorki referat zapewne miał wychodzić naprzeciw tendencjom politycznym, ujawnionym na III plenum ZG ZMP i towarzyszącym im naciąkom. P. Lewińska była niewątpliwie zwolenniczką utrzymania odrębności ZHP, jako organizacji wychowawczej o wyraźnym obliczu i kierunku socjalistycznym, ale zachowującej różne elementy harcerskie.

W kręgach instruktorskich referat został odebrany jako uderzenie w zespół najważniejszych wartości i reprezentujących je instruktorów. W wielu środowiskach przyjęto go jako początek końca ZHP. Starsi instruktorzy ZHP odrzucali tezę referatu, a sam atak odczuli boleśnie, jako, że wychodził on od wieloletniej instruktorki ZHP w stopniu harcmistrzyni, pełniącej wysoką funkcję w kierownictwie Związku. Młodzi przyjmowali go z wiarą, gdyż w ich mniemaniu wskazywał prostą drogę działania. Przez najmłodszych przyjmowany był bezkrytycznie. Stał się dla nich pierwszym wprowadzeniem w problematykę ideowo-polityczną. I to wprowadzeniem w swoistych kategoriach.

Referat sprawił, że ludzie przekonani o konieczności nadania Związkowi kierunku socjalistycznego stracili nadzieję na taką możliwość. Spowodował odejście z pracy w Związku wielu czołowych instruktorów. Również władze dokonały wielu zmian na funkcjach komendantów chorągwi, hufców i drużynowych. 1 kwietnia dokonano zmiany komendantów chorągwi: Dolnośląskiej, Lubelskiej, Morskiej, Pomorskiej, "arszawskiej, Wielkopolskiej, Zachodnio-Pomorskiej, a 15 maja: Białostockiej, Kielecko-Radomskiej, Krakowskiej; w miesiąc później - Rzeszowskiej i Warmińsko-Mazurskiej.^{21/}

Instruktorów, którzy nastawieni byli krytycznie w stosunku do dokonywanych zmian lub tych, którzy usiłowali zachować najważniejsze wartości metody harcerskiej, zwalniano z ZHP kar-

nie lub na własną prośbę. Tylko w okresie od 1 kwietnia do 15 sierpnia 1949 roku w rozkazach Naczelnictwa odnotowano cofnięcie stopni i zwolnienie z ZHP: na własną prośbę 93 instruktorów, z inicjatywy Naczelnictwa - 113, karnie - 56. Urlopów udzielono 116 instruktorom.^{22/} Liczba tych, którzy usunięci zostali przez komendy chorągwi lub sami zaprzestali działalności nie jest znana i niemożliwa już do ustalenia. Wielu z usuwanych instruktorów opatrzone etykietą obcych klasowo. Zmianom tym nie towarzyszyła jednak głębsza ocena wynikająca z rzeczowej analizy postaw ani przydatności w pracy wychowawczej.

7 lutego wyszedł pierwszy numer "Świata Młodych" - pisma młodzieży harcerskiej i szkolnej. Powstało ono z połączenia "Na Tropie" i "Świata Przygód".

Na początku lutego ukazała się instrukcja ZG ZMP "W sprawie form współdziałania z ZHP", sygnowana również przez przewodniczącego ZHP. Ograniczała ona wiek przynależności do harcerstwa do lat 15, a teren działania - do szkoły podstawowej. Starsza młodzież harcerska miała przejść do Powszechnej Organizacji "Służba Polsce" lub do ZMP. W ZHP starsi harcerze mogli pozostać jako funkcyjni. Zarządy ZMP wszystkich szczebli uzyskały prawo zgłaszania wniosków personalnych dotyczących harcerstwa. Płaszczyzną współdziałania ZMP, ZHP i PO SP na terenie szkoły miał być Szkolny Zespół Młodzieżowy, a na szczeblu powiatu, województwa i centralnym - prezydium zarządu ZMP danego szczebla, do którego winni wchodzić przedstawiciele ZHP i PO SP. Sprawy bieżące winny być uzgadniane między odpowiednimi wydziałami komend ZHP i zarządów ZMP.

Ministerstwo Oświaty, specjalnym okólnikiem, ustaliło, że do zadań Szkolnych Zespołów Młodzieżowych należało: "/.../ pogłębienie wychowania dzieci i młodzieży w ideologii Polski Ludowej, zwalczanie antyludowych, wstecznych wpływów na młodzież oraz włączenie jej w proces budowania zrębów socjalizmu w Polsce /.../, koordynowanie planów pracy oraz działalności młodzieżowej na terenie szkoły". Uchwały Zespołu wymagały dla nabrania mocy zatwierdzenia przez dyrektora szkoły.^{23/}

10 marca ukazał się rozkaz Naczelnictwa ZHP, w którym polecono w terminie do 15 czerwca 1949 roku przekazać starszą młodzież harcerską do ZMP lub PO SP. "Powyższe dotyczy - pi-

sano w rozkazie - przede wszystkim drużyn istniejących na terenie szkół średnich". Przekazanie winno się odbyć na uroczystych zbiórkach, których program należało "uzgodnić z komendantem PO SP i przedstawicielem ZMP, aby akcja przekazywania młodzieży wyrażała ciągłość naszej pracy". Odtąd młodzież starsza mogła pozostać w ZHP pełniąc funkcje "przewidziane regulaminem od drużyny nowego aż do władz naczelnych". Ich praca miała być traktowana "jako obowiązek społeczny".^{24/}

Starsza młodzież harcerska, która nie podporządkowała się tym decyzjom albo dobrowolnie opuszczała szeregi Związku, albo była zeń usuwana. W Chorągwi Dolnośląskiej np. w kwietniu i maju zwolniono na własną prośbę 42 osoby, a karnie 83.^{25/}

Tym samym rozkazem ustalono strukturę organizacyjną Związku. Organizacja drużyn miała opierać się na szkole podstawowej. Teren hufca powinien odpowiadać terenowi odpowiedniego zarządu ZMP /powiatowego lub miejskiego/. Chorągwie, za wyjątkiem Łódzkiej i Warszawskiej, miały obejmować obszary województw.

Wzrost zainteresowania harcerstwem ze strony ZMP oraz znaczna polaryzacja stanowisk wśród kadry instruktorskiej stanowiły istotny czynnik przyspieszający przemiany programowe i metodyczne w organizacji.

Oto tylko niektóre z nich. 30 kwietnia Naczelnictwo ZHP wydało rozkaz specjalny w sprawie udziału harcerstwa w obchodach 1 maja. 15 maja wprowadzono nowe regulaminy stopni i sprawności.^{26/} Nowe stopnie nosiły nazwy: ochotnik-ochotniczka. /dawniej: młodzik-ochotniczka/, pionier-pionierka /wywiadowca-tropicielka/, przodownik-przodowniczka /ćwik-pionierka/, organizator-organizatorka /harcerz orli-samarytanki/. 29 maja Rada Związkowa ZHP uchwaliła wytyczne do nowej redakcji prawa i przyrzeczenia harcerskiego. W czerwcu wprowadzona została nowa odznaka zuchów "słoneczko w trójkącie". 2 września Naczelnictwo ZHP przyjęło dokument zatytułowany: "W pracy i walce wspólnej z klasą robotniczą wychowujemy młodzież harcerską", a 28 listopada uchwałę o udziale harcerstwa w obchodach 70-rocznicy urodzin Józefa Stalina.

Na przełomie maja i czerwca w Warszawie odbył się kurs komendantów kursów drużynowych. Jego absolwenci uzyskali uprawnienia wyłącznego prowadzenia kursów drużynowych w chorągwiach. W czasie akcji letniej szkolenie instruktorów odbywało

się na obozach, metodami harcerskimi. Szkoleniem objęto znaczną ilość młodzieży, zarówno drużynowych, jak i funkcyjnych oraz tzw. "sprawnych". Wśród uczestników kursów była stosunkowo niewielka ilość zetempowców nie będących harcerzami. Ulegli oni łatwo harcerskiej atmosferze.^{27/}

W lecie 1949 roku kontynuowano również realizację programu Harcerskiej Służby Polsce. Jednakże wszystko to co działo się w organizacji w roku harcerskim 1948/49 nie sprzyjało przygotowaniom do realizacji tego programu, mimo, że Naczelnictwo ZHP czyniło w tym kierunku wysiłki. W marcu 1949 roku ukazał się okólnik w sprawie pracy harcerskiej w ramach HSP - "las i rola". W formie wydawnictw książkowych wyszły opracowania "Sprawność służby - las i rola", "Sprawność służby - odbudowa", "Sprawność służby - oświata i kultura".

W akcji letniej dla obozów realizujących program Harcerskiej Służby Polsce wprowadzono nowe zasady organizacyjne. Polegały one na tym, że poszczególne obozy zawierały umowy z miejscowymi władzami o pracę w dziedzinach i miejscach wyznaczonych przez te władze. Harcerski i harcerze podejmowali prace przewidziane we wszystkich czterech kierunkach HSP. Główny jednak nacisk kładzino na pracę w lasach, przy żniwach, prace polowe i odgruzowywanie. Przy pracach żniwnych i polowych uczestnicy obozów przepracowali 6 646 620 godzin.^{28/}

Akcja letnia 1949 roku kończy jednakże realizację programu Harcerskiej Służby Polsce. Mimo, że jej dorobek metodyczny i wychowawczy werbalnie oceniany był pozytywnie, przestano do niego nawiązywać w praktycznej działalności. Więcej, został on faktycznie odrzucony.

Ograniczeniu terenu działania harcerstwa do szkoły podstawowej towarzyszyło położenie nacisku na realizację przez harcerzy obowiązków szkolnych. W rozkazie specjalnym z 31 sierpnia, z okazji nowego roku szkolnego, podkreślono, że "walka o dobrą naukę, o poszanowanie sprzętu szkolnego, o zdrowie i wesołe życie koleżeńskie /.../ to nasza Harcerska Służba Polsce".^{29/} Obowiązek dobrej nauki traktowany był odtąd w kategoriach politycznych. Wzrosło też zainteresowanie harcerstwem ze strony władz oświatowych. Kierownictwa szkół na początku roku szkolnego 1949/50 podejmowały zabiegi celem zorganizowania w swoich szkołach drużyn harcerskich.

We wrześniu w hufcach organizowano odprawy drużynowych celem omówienia planów pracy na rok 1949/50. W odprawach tych uczestniczyli przedstawiciele komitetów powiatowych PZPR, zarządów powiatowych ZMP i komend powiatowych PO SP.

W październiku ukazał się okólnik Ministerstwa Oświaty umożliwiający udzielanie zniżek godzin nauczycielom pracującym w ZHP. Podważał on ważną zasadę społecznej pracy instruktorów harcerskich. Wszystko to jednocześnie stanowiło zapowiedź uszkolnienia organizacji i likwidacji jej jako społecznego ruchu wychowawczego.

4 października 8-osobowa delegacja kursu kadrowego z P. Lewińską i W. Dewitz została przyjęta przez Romana Zambrowskiego - członka Biura Politycznego i sekretarza KC PZPR. Na spotkaniu orawiano sprawy harcerstwa. Gospodarz spotkania za zadania ZHP uznał:

- "umasowienie szeregów, właściwy bowiem sens pracy organizacji dziecięcej polega na ogarnięciu jej wpływem jak największej ilości młodzieży miast i wsi";
- "wychowanie polityczne - treści podane być muszą w prosty i dostępny dla dziecka sposób".

Wyraźnie podkreślony został związek harcerstwa z ZMP. "Odcinek dziecięcy powinien stać się zaszczytnym polem działania dla ZMP. Praca z dziećmi, kształcenie ich wartości mobilizować winny do zadań wychowawczych najlepszych aktywistów".

R. Zambrowski stwierdził, że "partia instersuje się pracą organizacji dziecięcej i zapewni opiekę i pomoc przez powołanie do współdziałania zespołów nauczycielskich i komitetów rodzicielskich na terenie szkół".^{30/}

W kilka dni później odeszła z Naczelnictwa ZHP P. Lewińska, a następnie wogóle ze Związku. Reprezentowała ona inną linię niż ta, która zwyciężyła. Stało się jasne, że rozwój sytuacji zmierza w kierunku uczynienia z harcerstwa organizacji typu pionierskiego. Zapewne to, jak sądzę, było przyczyną jej rezygnacji.

25 października kierownictwo ZMP przyjęło ważne, dla dalszych losów harcerstwa, ustalenia ideowe i organizacyjne. Sformułowano je następująco:

- "Nie należy likwidować ZHP i tworzyć nowej konkurencyjnej organizacji lecz przebudować starą organizację, poprzez wprowa-

dzenie nowych treści i form pracy oraz wymianę starych kadr".

- "Pracę nad przebudową harcerstwa należy rozpocząć od gruntownej krytyki skautingu, demaskując jego treści nacjonalistyczne, kosmopolityczne i imperialistyczne, pokazując jego istotne oblicze klasowe, sprzeczne z podstawowymi interesami narodu polskiego".
- "Nowe treści budować w pełnej świadomości politycznej funkcji wychowania mających dać Polsce młodych budowniczych socjalizmu wykorzystując doświadczenia "Pioniera" i innych organizacji w krajach demokracji ludowej".^{31/}

Ustalenia te zaczęto wcielać w życie. Jesienią 1949 roku w pracy drużyn harcerskich nasiliły się akcenty polityczne. Odbywały się uroczyste wieczornice z okazji 32-rocznicy Rewolucji Październikowej. Na niektórych z nich, jako wyróżnienie, wręczano harcerzom czerwone chusty, a "starszych harcerzy wpisywano do ZMP". Odznaka ZMP stanowić miała "największą nagrodę dla młodych harcerzy".^{32/} Harcerze masowo brali udział w uroczystościach organizowanych dla uczczenia 70-rocznicy urodzin J. Stalina.

W listopadzie i grudniu miało miejsce masowe zwalnianie z funkcji "starych" instruktorów. Równocześnie prowadzono akcję zmiany patronów drużyn harcerskich. Dotyczyło to drużyn noszących imiona królów polskich, twórców harcerstwa, bohaterów "Szarych Szeregów" i niektórych bohaterów narodowych m.in. Stefana Czarnieckiego, księcia Józefa Poniatowskiego. Drużyny te otrzymywały teraz imiona rewolucjonistów, postępowych działaczy politycznych, twórców narodowej literatury. Na Dolnym Śląsku dokonano nawet zmiany nazw niektórych drużyn wuchowych.^{33/}

W grudniu 1949 roku ZHP zaczął tworzyć tzw. ośrodki metodyczne. Docelowo miało ich powstać 90. Ośrodki prowadziły zajęcia z dziećmi, głównie z zakresu techniki, niektórych dziedzin artystycznych oraz wychowania fizycznego. Miały one też służyć pomocą metodyczną drużynowym. Ośrodki te dysponowały pewną określoną ilością etatów oraz możliwościami pracy w nich instruktorów spoczynnych, wcześniej wyszkolonych tzw. "sprawnych".^{34/}

Zaliczanie funkcyjnych do kadry, lokowanie "sprawnych" w ośrodkach metodycznych, rozwijanie specjalności stanowiły z jednej strony próby zachowania w Związku przynajmniej części starszej młodzieży harcerskiej, a z drugiej - starania o utrzymanie pracy opartej na metodzie harcerskiej.

21 grudnia 1949 roku ukazał się rozkaz personalny Naczelnictwa ZHP. Zawierał on decyzje o usunięciu z ZHP i cofnięciu stopni instruktorskich wielu znanym instruktorom z A. Kamińskim na czele. Równocześnie na stopień harcmistrza mianowano wielu działaczy zetempowskich. Stopień ten wówczas otrzymali: Władysław Matwin - przewodniczący ZG ZMP, Władysław Góralski, J. Morawski, Ludomir Stasiak i Zenon Wróblewski - sekretarze ZG ZMP oraz Jan Jabłoński - zastępca kierownika działu kadr, Feliks Kędziorek - kierownik działu kadr, Władysław Miotecki - zastępca kierownika działu organizacyjnego, Henryk Flug - wiceprzewodniczący Zarządu Stołecznego, Herbert Goldberg - wiceprzewodniczący ZW we Wrocławiu, Stanisław Kania - wiceprzewodniczący ZW w Rzeszowie, Władysław Kulpiński - przewodniczący ZW w Białymstoku, Kazimierz Wrzesiński - wiceprzewodniczący ZW w Olsztynie.^{34/} Rozkaz ten dobitnie ilustrował kierunek, w którym grawitował ZHP. Czynił ze stopnia harcmistrza coś w rodzaju tytułu honorowego nadawanego decyzją władz Związku. Być może mianowania te, w zamysle Naczelnictwa, miały sprzyjać utrzymaniu samodzielności Związku, nawet znacznie okrojonej. Zdziwienie natomiast wywołuje przyjęcie stopnia przez osoby nim obdarowane, zwłaszcza, że pełnione przez nie funkcje stawiały je wysoko w hierarchii ówczesnej elity politycznej.

W styczniu 1950 roku rozpoczęła się realizacja planu 6-letniego. Zakładał on szybką industrializację kraju mającą stanowić podstawy budowy socjalizmu w Polsce. W organizacji lansowano tezę, że wzorowa i pilna nauka w szkole stanowi wkład dzieci i młodzieży do realizacji zadań planu i stanowi ich udział w budownictwie Polski Ludowej.

Deklaracjom opowiadającym się za udziałem harcerstwa w budownictwie socjalistycznym oraz próbom poszukiwania sposobów ich realizacji w praktycznej pracy drużyn towarzyszyły przybierające na sile tendencje organizacyjnego podporządkowania harcerstwa ZMP. Na początku 1950 roku prezydium ZG ZMP skierowało do Biura Organizacyjnego KC PZPR dokument zawierający motywację zamierzonego włączenia ZHP do ZMP. Stwierdzano w nim m.i.: "Brak dotychczas mocnej, masowej organizacji dzieci, która by objęła większość uczącej się młodzieży, pozbawia szkołę jednego z najsukuteczniejszych narzędzi, jakim jest

kolektyw dziecięcy w mobilizacji samych dzieci do wysiłku nadwaniami nauki i wychowania socjalistycznego człowieka, pełnego inicjatywy, samodzielności i gotowego do ofiarnej walki i pracy dla sprawy ludu. Dla ZMP brak naturalnej podbudowy organizacyjnej, obejmującej młodzież do lat 15, nie daje możliwości dostatecznego rozwoju na drodze szerokiej selekcji, najlepiej w duchu demokratycznym wychowanej młodzieży, pozostawiając wejście w szeregi ZMP często elementowi przypadkowemu, mało wyrobionemu, a nawet karierowiczowskiemu /.../. Harcerstwo winno być masową organizacją dla dzieci robotniczych, chłopskich i pracującej inteligencji, pracującą na bazie szkoły ogólnokształcącej stopnia podstawowego. Organizacją szeroką, powszechną i dobrowolną. Winno być jedyną organizacją dziecięcą".^{35/}

W kwietniu dokonano zmiany nazwy instancji powiatowych na komendy powiatowe ZHP, a komendy chorągwi - na komendy wojewódzkie ZHP. Tradycyjny mundur harcerski zastąpiono strojem pionierskim. Podjęto też prace nad zmianą struktury i symboliki organizacji.

Na początku 1950 roku rozpoczęto realizację zadania umasowienia organizacji. Na odprawie hufcowych podano, że w 5 000 szkół podstawowych o 4 i więcej nauczycielach było 8 267 drużyn obejmujących 500 tys. dzieci. Przyjęty plan umasowienia przewidywał osiągnięcie w 1950 roku liczby 800 tys. harcerzy, a w następnym roku - 2 mln, w tym 70 % dzieci ze wsi. Warunkami umasowienia harcerstwa miały być: właściwa i atrakcyjna praca organizacji, nowa struktura organizacyjna, rozwój ośrodków metodycznych niosących pomoc drużynowym, szkolenie kadry ogniowych, zastępowych, drużynowych i hufcowych.^{36/}

Plany umasowienia harcerstwa opracowywano w województwach i powiatach. Wprowadzono współzawodnictwo w ich realizacji. Komendy powiatowe ZHP wszelkimi sposobami starały się zwiększyć ilość członków organizacji, stosując często naciski administracyjne czy wręcz "zapisując" do harcerstwa.

Wzrost ilościowy organizacji, zmiany na funkcjach drużynowych, dalsze odsuwanie od pracy "starych" instruktorów powodowały ogromne trudności kadrowe. ZMP starał się kierować swój aktywność do pracy w harcerstwie. W ten sposób zamierzał,

obok kierownictwa politycznego, rozszerzyć swoje kierownictwo organizacyjne w ZHP. Tymczasem zainteresowanie pracą z dziećmi wśród zetempowców było dość nikłe. Nie dawała ona, w ich pojęciu, prestiżu w organizacji. ZHP natomiast, wobec likwidacji drużyn w szkołach średnich, był pozbawiony możliwości wychowania własnej kadry.

W tej sytuacji powierzano prowadzenie drużyn osobom nie przygotowanym do tej pracy, głównie młodym nauczycielom. Dla nich to, ale także z uwagi na wprowadzenie do pracy drużyn nowych treści i metod, zorganizowano tzw. szkolenie otwarte. Były to dwu- trzydniowe spotkania mające wprowadzić uczestników w podstawowe problemy pracy organizacji. Większość z nich otrzymała zaświadczenia upoważniające do prowadzenia drużyn. Szkolenie otwarte przyczyniło się w pewnym stopniu do zaspokojenia potrzeb kadrowych organizacji. Jego poziom pozostał jednakże wiele do życzenia.

Do działalności organizacji coraz wyraźniej włączano przedsięwzięcia o charakterze politycznym, nierazko w formach właściwych ludziom dorosłym. Uwidoczniło się to wyraźnie w przygotowaniach do obchodów święta klasy robotniczej w 1950 roku. Drużyny podejmowały liczne zobowiązania. Dotyczyły one różnych spraw. Prasa donosiła, że harcerze "podnoszą wyniki nauczania, pomagają szlubszy, remontują sprzęt sportowy, porządkują boiska i ogrody szkolne, zakładają poletka miczurinowskie, upiększają ulice i place swoich miast".^{37/} Pierwszomajowe zobowiązania traktowano jako wyraz zaangażowania dzieci i ich udział w realizacji programu budownictwa socjalistycznego. Harcerze masowo wystąpili w pochodach pierwszomajowych u boku zetempowców. W wielu szkołach byli oni organizatorami udziału całej młodzieży uczniowskiej w manifestacjach i obchodach. Z inicjatywy ZMP i ZHP w wielu szkołach odbyły się spotkania uczniów z przodownikami pracy.^{38/}

25 maja prezydium ZG ZMP i Naczelnictwo ZHP zatwierdziły nowy tekst prawa i przeczenia harcerskiego, nową odznakę organizacyjną i jednolitą chustę harcerską koloru czerwonego. Ustalenia te weszły w życie w dniu 1 czerwca 1950 roku. W dniu tym obchodzono po raz pierwszy Międzynarodowy Dzień Dziecka.

W przyrzeczeniu zawarto zobowiązanie "nauki i pracy dla dobra ojczyzny i sprawy socjalizmu" oraz służby Polsce Ludowej "całym sercem, zawsze i wszędzie". Prawo stwierdzało, że "harcercz kocha Polskę Ludową i służy jej całym swym życiem". Jednocześnie akcentowano, obok służby socjalizmowi, udział harcerza "w szeregach postępowej młodzieży świata" oraz obowiązków "walki o pokój i wolność narodów". Harcerza miał cechować "szacunek do ludzi pracy" i chęć "uczenia się od nich".

Nowe prawo i przyrzeczenie harcerskie wysuwało więc na czoło wartości dobro Polski Ludowej i sprawy socjalizmu. Zrywało z tradycyjnymi sformułowaniami prawa harcerskiego, pomijało podstawowe zasady moralne, jak: pomoc innym ludziom, prawdomówność, szacunek dla radziców itp. W prawie znalazł się punkt mówiący o tym, że "harcercz przygotowuje się do pracy w ZMP".

Nowe prawo i przyrzeczenie harcerskie były bliższe założeniom ideowo-politycznym niż moralnym, stanowiły wyraz ówczesnego pseudo-politycznego pojmowania moralności. Sformułowano je językiem zbyt trudnym dla dziecka.^{39/}

Treść obu dokumentów oraz fakt ich wprowadzenia do praktyki wychowawczej w Międzynarodowym Dniu Dziecka świadczyły o nierozłącznym traktowaniu patriotyzmu i internacjonalizmu, a nawet przesunięciu akcentów na ten ostatni. Ujawniały one model pionowy kształtowania sylwetki obywatela. Szczegółami tego modelu miały być: organizacja dziecięca - organizacja młodzieżowa - partia komunistyczna. Na każdym z tych szczebli zachodzić powinna selekcja, w założeniu ideowa, w późniejszej praktyce najczęściej traktowana schematycznie,

Nowa odznaka organizacyjna, nazywana później "czuwajką" zawierała: trójjęzyczny płomień - symbol pionierski - otoczony kołem zębataym i kłosem, zwieńczony biało-czerwoną flagą, na dole u podstawy płomienia napis "Czuwaj". Nowym pozdrowieniem harcerskim był salut prawej dłoni uniesionej skośnie nad czołem, pięciorami zwartymi palcami, które symbolicznie oznaczać miały jedność ludzi pracy pięciu kontynentów. Zawołanie brzmiało: "W nauce, pracy i walce - Czuwaj!" - odzew "Czuwaj!"

Nadaniu nowej odznaki organizacyjnej oraz wprowadzeniu nowego prawa i przyrzeczenia harcerskiego starano się nadać uroczysty charakter. Zbiórki drużyn harcerskich, na których harcerze składali przyrzeczenie według nowego tekstu i otrzymywali nową odznakę organizowaną głównie w niedzielę, 4 czerwca. Odznakę wręczali harcerzom przewodnicy pracy, przedstawiciele PZPR i ZMP. W wielu szkołach już wcześniej wywieszono teksty prawa i przyrzeczenia harcerskiego oraz emblemat odznaki. W przeddzień uroczystości organizowano okolicznościowe zbiórki, na których harcerze pisali "listy przyjaźni", przygotowywali "paczki przyjaźni", które miały być wysłane do organizacji pionierskich w krajach socjalistycznych oraz dzieci robotniczych w krajach kapitalistycznych.

Uroczystości składania przyrzeczenia i wręczenia nowej odznaki organizacyjnej kontynuowano do końca roku szkolnego oraz na koloniach letnich w dniu 22 lipca.

Rozwijano także polityczne zaangażowanie harcerstwa. Harcerze brali udział w manifestacji zgorzeleckiej z okazji podpisania układu granicznego między Polską a NRD.^{40/} W dniach 10 - 17 lipca obchodzono "Tydzień Solidarności z Walczącą Koreą". Harcerze brali udział w organizowanych wiecach protestacyjnych, a także sami organizowali takowe na koloniach letnich. Akcję solidarnościową kontynuowano również we wrześniu.

Akcję letnią 1950 roku dla harcerzy zorganizowano na nowych zasadach. Miała ona w znacznym stopniu charakter wycieczkowy, chociaż w programie, obok akcji solidarnościowej z walczącą Koreą, przewidziano kierunki działania oznaczone hasłami: "Rola", "Mleko", "Las". Organizowano ją w formie kolonii. Zrywano więc z tradycyjnymi formami harcerskiego obozownictwa. W czasie trwania akcji po raz pierwszy przeprowadzono wybory do dziecięcych rad drużyn. W pracy kolonii kładziono nacisk na zdobywanie wiedzy, wykonywanie prac społecznie użytecznych, głównie przy żniwach i w lasach. Próbowano zachować gry, ale już bez stopni i sprawności. Zrezygnowano w ten sposób z wykorzystania w procesie wychowania bodźców samowychowania.

W czasie akcji letniej zorganizowano dwa turnusy kursów dla kandydatów do pracy harcerskiej rekrutujących się spośród

absolwentów liceów pedagogicznych. W sierpniu prowadzono kursy dla instruktorów specjalności: służba dziecku, artystycznych, zdrowie, wychowanie fizyczne. Wszystkie te kursy zorganizowano w Lidzbarku Welskim, a ich komendantami byli instruktorzy ZHP, którzy jeszcze pozostali w pracy organizacji, a mianowicie: Marianna Głowińska, Krystyna Kalman, Zofia Wilska, Z. Zakrzewska. Warto zauważyć, że wszystkie one były wówczas bezpartyjne. Zastępcami komendantów kursów byli zetempowcy, którzy prowadzili na tych kursach pracę polityczną. Współpraca między komendantami kursów i ich zastępcami układała się dosyć harmonijnie.^{41/} Absolwentów kursów specjalności zamierzano zatrudnić w ośrodkach metodycznych jako sprawnych.

Natomiast w czasie akcji letniej 1950 roku zaniechano kształcenia drużynowych na szerszą skalę na dotychczasowych zasadach, zaś nowych nie zdołano jeszcze wypracować. Wakacje nie zostały więc należycie wykorzystane dla sprawy kształcenia kadry.

W końcu lipca odbyło się zebranie Rady Naczelnej ZHP. J. Berek stwierdził, że domeną pracy harcerstwa winno stać się organizowanie zajęć pozalekcyjnych w szkołach. Przyjęto decyzję o włączeniu aparatu etatowego ZHP do składu aparatu ZMP. Uzasadniano ją tym, że takie rozwiązanie pozwoli na przejęcie kierownictwa harcerstwem przez organizację młodzieżową i na właściwy start. Jan Górnicki - od połowy 1949 roku prowadzący sprawy kadrowe w Naczelnictwie ZHP - stwierdził, że takie rozwiązanie pozwoli wreszcie na obalenie tezy o równorzędności organizacji dziecięcej i młodzieżowej.^{42/}

Naczelnictwo uznało, że "jako czołowe zagadnienia na IV kwartał 1950 roku wysunęły się: praca nad włączeniem aparatu ZHP do ZMP; szkolenie kadry; walka o nowy styl pracy drużyn".

W związku z zadaniem włączenia aparatu ZHP do ZMP przewidywano utworzenie wydziałów harcerskich w zarządach wojewódzkich ZMP, przeprowadzenie odpraw i akcji szkoleniowej "w oparciu o materiały opracowane przez grupę aktywu biorącą udział w wycieczce do Związku Radzieckiego i o wytyczne do pracy drużyn. Szkolenie winno objąć całą organizację ze-

tempowską, wytyczając jej zadania w pracy z dziećmi".

W zakresie szkolenia kadry w planie tym przewidywano przeszkolenie kadry etatowej w instancjach powiatowych, przeprowadzenie seminarium dla kadry pracującej w aparacie, szkolenie kierowników pracy harcerskiej w szkołach i kierowników placówek zajęć pozaszkolnych. Planowano uruchomienie czterech spośród sześciu planowanych szkół dla kształcenia przewodników drużyn.

Walka o nowy styl pracy drużyn harcerskich polegać miała na przekazywaniu do drużyn i ośrodków pracy pozaszkolnej wytycznych do pracy drużyn na każdy miesiąc, przygotowanie i wydanie "podręcznika dla przewodnika w oparciu o "Knię Woźatego". Temu celowi miały służyć także takie przedsięwzięcia jak: realizacja hasła "warsztat w każdej szkole", przygotowanie olimpiady narciarskiej, zorganizowanie konkursu twórczości dziecięcej, ożywienie pracy ośrodków metodycznych, przekształcanie je w młodzieżowe domy kultury. Postulowano opracowanie "planu koncepcyjnego i przeprowadzenie reorganizacji "Świata Młodych" i "Drużyny", dostosowując je do nowych zadań organizacji".^{43/}

Zamierzenia te wyraźnie wskazywały kierunek w jakim zmierzano. Plany te oznaczały tworzenie organizacji typu pionierskiego, wzorowanej na organizacji radzieckiej, mimo zachowania nazwy: harcerstwo.

Dzisiaj nie da się ustalić w pełni stopnia realizacji tych zamierzeń. Wiele wskazuje jednak, że były one dosyć konsekwentnie realizowane.

Z początkiem roku szkolnego 1950/51 wprowadzono nową strukturę harcerską opartą na zasadach organizacji szkoły. Najmniejszą grupę stanowiło ogniwo liczące 5 - 10 osób. Ogniwa w danej klasie tworzyły zastęp, a wszystkie zastępy w szkole - drużynę. Pracą drużyn kierowali przewodnicy harcerscy, których kandydatury zatwierdzała komenda wojewódzka ZHP. Przewodnikami drużyn najczęściej zostawali nauczyciele. Część z nich otrzymywała z tego tytułu ryczałty w wysokości 1/3 etatu, a część pełniła te funkcje etatowo.

Przewodników opłacali władze oświatowe. W ten sposób drużyny harcerskie zostały podporządkowane szkole, Było to zresztą zamierzenie programowe.

We wrześniu przeprowadzono wybory ogniowych oraz rad zastępów i rad drużyn. Wprowadzono nowe oznaczenia sprawowanych funkcji. Stanowiły je paski koloru czerwonego naszyte na rękawie lewym: jeden - ogniowy, dwa - przewodniczący rady zastępu, trzy - przewodniczący rady drużyny. Zastępowym mieli pomagać w pracy przewodnicy zastępów rekrutujący się spośród członków ZMP lub starszych harcerzy. Zmianom tym towarzyszyła akcja werbowania do organizacji nowych członków. Stan liczebny organizacji w tym czasie przekroczył już 500 tys. osób.

Przeprowadzone zmiany w strukturze drużyn, dopasowanie jej do struktury organizacyjnej szkoły i uczynienie analogiczną do organizacji pionierskich w krajach socjalistycznych, włączenie aparatu etatowego ZHP do ZMP, będące konsekwencją lipcowej uchwały Rady Naczelnej ZHP właściwie zakończyły proces przemian w ZHP. Wprawdzie istniały jeszcze samodzielne teoretycznie władze organizacji, były one jednak w rzeczywistości podporządkowane instancjom ZMP. Ale i ten stan miał już tylko charakter przejściowy.

Poczynając od września 1950 roku uwidoczniły się ze strony ZMP działania, które ujawniały wyraźne już tendencje zmierzające do organizacyjnego włączenia harcerstwa do ZMP. W październiku w zarządach ZMP powstały wydziały harcerskie. W niektórych przypadkach ich kierownikami zostali komendanci powiatowi czy wojewódzcy ZHP. 18 października ukazała się instrukcja ZG ZMP o opiece i kierownictwie nad drużynami harcerskimi przez organizacje ZMP i o roli przewodników drużyn w szkołach. 12 listopada Minister Oświaty wydał instrukcję o organizacji harcerstwa w szkołach. W grudniu ukazała się instrukcja dotycząca szkolenia przewodników drużyn. Rozpoczęto tworzenie centralnych szkół mających kształcić przewodników harcerskich. Powstały one we Wrocławiu, Bytomiu, Ostródzie i Turczynku pod Warszawą.^{44/}

Proces zmierzający do włączenia ZHP do ZMP nie przebiegał bynajmniej gładko. I to nie dlatego, że istniały opory w kadrze harcerskiej, gdyż dokonane zmiany personalne wyeliminowały taką ewentualność, ale głównie dlatego, że aktyw ZMP kierowny do pracy na odcinek dziecięcy nie był należycie przygotowany do realizacji tych zadań.

Na początku 1951 roku ostatecznie zakończył się proces stopniowego włączenia harcerstwa do ZMP. Dotychczasowe komendy wojewódzkie i powiatowe ZHP postawiono w stan likwidacji. Odtąd harcerstwo stało się integralną częścią ZMP - jednolitej organizacji młodzieżowej.

Włączenie harcerstwa do ZMP miało niewątpliwie charakter decyzji politycznej. Nie podjęto natomiast w tej sprawie żadnej decyzji mającej walor prawnopństwowy. Sam akt włączenia zrodził się na gruncie ogólnej sytuacji politycznej, a zwłaszcza w wyniku tendencji unifikacyjnych w budownictwie socjalizmu w krajach demokracji ludowej. Wywodziły się one z chęci korzystania w budownictwie socjalistycznym w Polsce z doświadczeń radzieckich, a odrzuceniu "polskiej drogi do socjalizmu".

Z doświadczeń radzieckich korzystano jednak najczęściej w sposób dogmatyczny bez uwzględniania własnej specyfiki. W ruchu młodzieżowym dość jednostronnie interpretowano jego leninowski model, sprowadzając go do istnienia i działania jednego związku młodzieży. Równocześnie nawiązywano jedynie do tradycji nurtu rewolucyjnego w ruchu młodzieżowym, co zubożało bogactwo narodowego dziedzictwa i zawężyło możliwości wychowawczego oddziaływania na młodzież. Istotną rolę odgrywała też dominująca wówczas teza o jedności treści i metod. I chociaż głosząc tę tezę miano na uwadze jedynie reakcyjne, antysocjalistyczne treści i służące ich realizacji metody, w praktyce odrzucono cały dorobek programowy i organizacyjny ZHP, z bodźcami samowychowania włącznie. Odsunięto też niemal całą kadrę harcerską od wpływu na pracę organizacji.

U podstaw decyzji o włączeniu harcerstwa do ZMP legły również inne argumenty. Znaczącą rolę odegrały postawy i przeświadczenia części kadry, zwłaszcza młodych instruktorów i starszej młodzieży harcerskiej. Dostrzegali oni potrzebę zniwelowania dystansu między szybkim rozwojem organizacyjnym ZMP a stosun-

kowo powolnymi przemianami ideowymi wśród większości instruktorów harcerskich. Nie małe znaczenie miały przeobrażenia dokonujące się w szkolnictwie. Demokratyzacja ustroju szkolnego i przebudowa programów nauczania i wychowania przekształciły szkołę w jeden z czynników przyspieszających przemiany w świadomości społeczeństwa. Spełnianie przez szkołę tej funkcji wymagało udziału w procesie wychowania organizacji, która aktywizowałaby uczniów do działania na rzecz budownictwa socjalistycznego, tworzyłaby front młodych ludzi z najbardziej zaangażowanymi po stronie socjalizmu siłami wśród nauczycieli. Sądzone, że ówczesny ZHP nie jest w stanie podjąć tych zadań, a jeśli nawet, to potrzebuje na to zbyt wiele czasu.^{45/} A tego czasu było brak. Uważano, że zadanie zbudowania socjalizmu może być zrealizowane przez jedno pokolenie.

Więczenie Związku Harcerstwa Polskiego do ZMP zamyka pierwszy okres jego działalności w Polsce Ludowej.

P r z y p i s y

- 1/ Sprawozdanie komisji KC PZPR powołanej do wyjaśnienia przyczyn i przebiegu konfliktów społecznych w dziejach Polski Ludowej. w: "nowe Drogi" numer specjalny. 1983 nr 21.
- 2/ Działalność Władysława Gomułki. Fakty - wspomnienia - opinie. Warszawa 1986.
- 3/ Stenogram plenarnego posiedzenia KC PPR, 31 sierpnia - 3 września 1948 r. CA KC PZPR, syg. 295/II - 12.
- 4/ W kongresie uczestniczyło 1021 delegatów. ZMW reprezentowało 331 delegatów, ZMW RP "Wici" - 325, OM TUR - 319, ZMD - 46. Por. Sprawozdanie z obrad Kongresu. w: "Razem do pracy - Miesięcznik Instrukcyjny ZMP". 1948 nr 1; Też: Dyskusja o Związku Młodzieży Polskiej. w: "Pokolenia" 1968 nr 2; A. Żabiński. Dwadzieścia lat temu powstał ZMP. w: "Pokolenia" 1968 nr 3; C. Kubasik. Związek Młodzieży Polskiej na Śląsku w latach 1948 - 1957. Wrocław 1978.
- 5/ B. Hillebrandt. Charakter i przemiany ruchu młodzieżowego w Polsce Ludowej. w: "Pokolenia" 1974 nr 2.

- 6/ Z. Zakrzewska. M. Haykowski. Harcerstwo w latach 1944 - 1950. w: "Harcerstwo" 1984 nr 10.
- 7/ Rozkaz Naczelnictwa ZHP L. 1 z 1 października 1948 r. AGK ZHP, syg. KRN - 1.
- 8/ Ibidem.
- 9/ W. Dewitz. W odpowiedzi zastępowi "Łazików". w: "Na Tropie" 1948 nr 15.
- 10/ Protokół konferencji komendantek i komendantów chorągwi 18 - 20 grudnia 1948 r. AGK ZHP, syg. N - 17/3.
- 11/ Uchwała konferencji komendantek i komendantów chorągwi z 20 grudnia 1948 r. AGK ZHP, syg. N - 17/7. Tekst opublikował R. Fürst. "Demokratyzacja" ZHP. w: "Harcerstwo" 1965 nr 78.
- 12/ Rozkaz Naczelnictwa ZHP L. 2 z 20 grudnia 1948 r. AGK ZHP, syg. KRN - 1/37
- 13/ Por. J. Majka. Rola ZMP i jego aktywu w budowie zrębów ZHP w latach 1955 - 1957. w: "Pokolenia" 1972 nr 1.
- 14/ J. Zarzycki. ZMP w walce o harcerstwo. w: "Nasze Koło Prace" 1949 nr 2.
- 15/ Walka o nowe harcerstwo to sztandarowe zadanie ZMP. w: "Słowo Polskie" 1949 nr 34.
- 16/ Pismo Ministerstwa Oświaty z 28 stycznia 1949 r. Nr II 343/49. AGK ZHP, syg. KRN - 1.
- 17/ Rozkaz Naczelnictwa ZHP L. 1 z 15 lutego 1949 r. AGK ZHP, syg. KRN - 1. P. Lewińska 29 stycznia 1949 r. podpisała pismo do Ministerstwa Oświaty jako sekretarz generalny.
- 18/ Pismo Naczelnictwa ZHP do Ministerstwa Oświaty z 29 stycznia 1949 r. L.dz. 327/11/49. Odpis w zbiorach autora.
- 19/ Rozkaz Naczelnictwa ZHP z 1 kwietnia, 15 maja, 15 czerwca 1949 r. AGK ZHP, syg. KRN - 1.
- 20/ P. Lewińska. Walka o nowe harcerstwo. Warszawa 1949.
- 21/ Rozkazy personalne Naczelnictwa ZHP z 1 kwietnia, 15 maja, 15 czerwca 1949 r. AGK ZHP, syg. KRN - 1.
- 22/ Obliczenia własne na podstawie rozkazów Naczelnictwa ZHP.
- 23/ Okólnik Ministerstwa Oświaty z 18 lutego 1949 r. w sprawie zespołów młodzieżowych w szkołach ogólnokształcących stopnia licealnego, zakładach kształcenia nauczycieli oraz w szkołach zawodowych. Dz. Urz. Min. Ośw. 1949 nr 2.

- 24/ Rozkaz Naczelnictwa ZHP L. 2 z 10 marca 1949 r. AGK ZHP, syg. KRN - 1.
- 25/ Rozkazy komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP L. 4/49 i L. 5/49. Zbiory autora.
- 26/ Tytułem próby wprowadzono je już 10 marca 1949 r. Obecnie weszły w życie na stałe.
- 27/ Z.Zakrzewska. M.Haykowski. Harcerstwo w latach 1944 - 1950 op. cit.
- 28/ M. Haykowski. Materiały do chronologii historii i tradycji ZHP. w: "Harcerstwo" 1983 - 1985.
- 29/ Rozkaz specjalny Naczelnictwa ZHP z 31 sierpnia 1949 r. AGK ZHP, syg. 1/10/A 3
- 30/ Notatka ze spotkania u R.Zambrowskiego. AGK ZHP, syg. N - 14/10.
- 31/ "Słowo Polskie" 1949 nr 307.
- 32/ Rozkaz komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP L. 3/49/50 z 1 września 1949 r. Zbiory autora.
- 33/ F.Dębski. Czas tworzenia i czas marnowania. w: "Motywy" 1986 nr 51.
- 34/ Rozkaz Naczelnictwa ZHP L. 6 z 21 grudnia 1949 r. AGK ZHP, syg. KRN - 1.
- 35/ Materiał dla Biura Organizacyjnego KC PZPR. AGK ZHP, syg. 29. cyt. wg J.Majka. Rola ZMP i jego aktywu ... op.cit.
- 36/ Notatka z odprawy hufcowych w sprawie umasowienia harcerstwa. AGK ZHP, syg. N - 6/73.
- 37/ W.K. W przeddzień Święta Radości i Pokoju. w: "Gazeta Robotnicza" 1950 nr 114.
- 38/ Ocena przygotowania i przebiegu 1 Maja w Okręgu Szkolnym Wrocławskim w 1950 r. APWr. syg. 16.
- 39/ Przrzeczenie i prawo harcerskie. Teksty publikują: K.Koźniewski. Ognie i ogniska. Warszawa 1961; "Harcerstwo" 1960 nr 17 - 18.
- 40/ Nad Nysą rozbrzmiewają hasła przyjaźni. w: "Gazeta Robotnicza" 1950 nr 190.
- 41/ Relacja Z.Zakrzewskiej złożona autorowi.
- 42/ Z.Zakrzewska. M.Haykowski. Harcerstwo w latach ...op.cit.
- 43/ Zamierzenia Naczelnictwa ZHP na IV kwartał 1950 r. AGK ZHP, syg. N - 6/65.
- 44/ M.Haykowski. Materiały do chronologii ... op.cit.
- 45/ J.Majka. Kartki i historii i tradycji ZHP. Warszawa 1971.

Dokumenty

Zamieszczamy wyjątki z 12 rozkazów komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP. Pierwszy pochodzi z rozkazu L. 1/49 z dnia 1 stycznia 1949 roku, a ostatni z rozkazu L. 11/49/50 z dnia 1 czerwca 1950 r. W archiwach harcerskich nie natrafiono dotąd na rozkazy z późniejszą datą. Można więc domniemywać, że takowe nie były już wydawane.

W okresie tym funkcję komendanta Chorągwi pełniło trzy osoby, a mianowicie: Ludwik Szopa, Czesław Ciapa i p.o. Michał Lewi.

Dokonując wyboru fragmentów rozkazów kierowano się dążeniem do ukazania, przez pryzmat zarządzeń i poleceń, procesu dokonujących się w Związku przemian, a w szczególności ich przebiegu na terenie Chorągwi Dolnośląskiej. Wyimki te ilustrują zarazem sposoby stopniowego odchodzenia od tradycyjnego kształtu, treści i metod pracy harcerskiej.

+
W cytowanych dokumentach rozwinięto użyte skróty, uwspółcześniono pisownię i sprostowano oczywiste omyłki.

+
Wszystkie cytowane rozkazy znajdują się w zbiorach Adama Kiewicza zam. we Wrocławiu.

1

1949 styczeń 1. Wyjątki z rozkazu L. 1/49 z dnia 1.01.1949 r. komendanta Dolnośląskiej Chorągwi Harcerskiej we Wrocławiu.

II. Zarządzenia bieżące.

1. Łączenie komend hufców.

Wobec faktów łączenia się żeńskich i męskich hufców Komenda Chorągwi poleca przestrzeganie następujących zasad przy scalaniu:

1. Należy w takim wypadku:

- a/ sporządzić bilanse zamknięcia i zamknąć księgi poszczególnych hufców z dniem likwidacji referatów skarbowo-gospodarczych,
- b/ sporządzić wykazy dłużników i wierzycieli,
- c/ sporządzić całkowite wykazy sprzętu i ewentualnie zasobów żywnościowych w/g stanu faktycznego,
- d/ sporządzić protokoły w wypadku różnic między stanem faktycznym.

2. W nowo powstającym referacie skarbowo-gospodarczym połączonej komendy hufca otworzyć książki kasowe i i gospodarcze na podstawie protokołów zdawczo-odbiorczych.
3. Gotówkę i sprzęt oraz wykaz dłużników i wierzycieli przyjąć komisyjnie /w skład komisji ma wejść 5 osób - zdający, odbierający oraz osoby powołane przez hufcową i hufcowego/.
4. O terminach komisyjnego przejęcia powiadomić Komendę Chorągwi na 14 dni przed tym.

5. Wstrzymanie fundowania sztandarów harcerskich.

W związku z nieporozumieniami zachodzącymi w terenie Naczelnictwo ZHP wstrzymało aż do odwołania fundowanie sztandarów wszystkich jednostek organizacyjnych.

Komendant Chorągwi
Szopa Ludwik hm

2

1949 marzec 1. Wyjątki z rozkazu L. 2/49 z dnia 1.03.1949 r. komendanta Chorągwi Dolnośląskiej ZHP we Wrocławiu.

II. Zarządzenia bieżące.

2. Harcerstwo a władze administracji publicznej.

Naczelnictwo ZHP, w ślad za wezwaniem Ministerstwa Administracji Publicznej, zarządza co następuje:

- A. Wszystkie Komendy Chorągwi i Hufców obowiązane są zawiadomić właściwe ogniwa władzy administracji publicznej o prowadzeniu lub podjęciu przez siebie działalności na tym terenie, podając następujące dane:
- Skład Komendy Chorągwi lub Hufca
 - Adres lokalu zajmowanego przez daną jednostkę organizacyjną.
- B. Komendy Chorągwi i Komendy Hufców, które już działają, powinny niezależnie od czasu rozpoczęcia swej działalności, dopełnić powyższego zgłoszenia.

4. Kartoteki osobowe

W celu ujednoczenia i uchwycenia całokształtu spraw osobowych Naczelnictwo ZHP wydało kartoteki personalne instruktorów, funkcyjnych i kandydatów do szkolenia na instruktorów ZHP. Kartoteka terenowa obejmuje wszystkich funkcyjnych, a więc praktycznie wszystkich członków ZHP, którzy ukończyli 15 lat i pozostają w ZHP oraz tych wszystkich, którzy nie mają jeszcze 15 lat pełniąc funkcje jak: przyboczny, zastępowy /wzrokowo można wyjaśnić to, że wszyscy, którzy noszą sznury funkcyjne poza szarym, winni być objęci kartoteką terenową/. Wyżej wspomiane kartoteki otrzymają dh. dh. Hufcowi /e/ na najbliższej odprawie.

5. Nowe pismo młodzieży harcerskiej "Świat Młodych".

Polecam hufcom i wszystkim drużynom zaprenumerowanie pisma młodzieży harcerskiej i szkolnej "Świat Młodych" obowiązkowo w ilości minimum 1 egzemplarz na zstęp. Dh. Hufcowi /e/ na wszystkich odprawach i kursach zapoznają instruktorów i młodzież ze "Światem Młodych". W związku ze zniesieniem dotychczasowego pisma "Na Tropie" polecam natychmiast uregulowanie zaległych opłat za prenumeratę "Na Tropie".

Komendant Chorągwi
Czesław Ciapa hm

3

1949 kwiecień 1. Wyjątki z rozkazu L. 3/49 z dnia 1.04.1949 r. komendanta Chorągwi Dolnośląskiej ZHP we Wrocławiu.

I. Przepisy stałe obowiązujące.

1. Struktura organizacyjna ZHP

Strukturalnie organizacja drużyn opiera się na szkole podstawowej. Teren hufca należy w każdym wypadku tak wyznaczyć, aby odpowiadał on strukturze terenowej odpowiedniego zarządu ZMP /powiatowego lub miejskiego/. Chorągwie zasadniczo obejmują swą działalnością obszary województw. /Rozkaz NZHP L. 2/49/.

3. Nazwy stopni:

NZHP rozkazem L. 2/49 z dnia 10.III.b.r. ustaliło następującą zmianę nazw stopni harcerskich:

ochotnik /czka/	odpowiada	ochotniczce i młodzikowi
pionier /ka/	odpowiada	tropicielec i wywiadowiec
przodownik /czka/	odpowiada	pionierce i ćwikowi
organizator /ka/	odpowiada	samaritance i harcerzowi orlemu

II Zarządzenia bieżące

4. Wiek młodzieży harcerskiej

NZHP rozkazem L. 2/49 z dnia 10.III.b.r. wyjaśnia, że Związek Harcerstwa Polskiego jest organizacją dla dzieci, pracującą na bazie szkoły ogólnokształcącej stopnia podstawowego /7 - 15 lat/. W związku z tym polecam dh. dh. Hufcowym przeprowadzić w sposób planowy i uroczysty przekazanie młodzieży harcerskiej, która ukończyła 15 rok życia, w szeregi SP i ZMP. Przekazywanie młodzieży harcerskiej w szeregi Powszechnej Organizacji "Służba Polsce" i Związku Młodzieży Polskiej winno być poprzedzone szeroką akcją propagandowo-informacyjną. Powyższe dotyczy przede wszystkim drużyn istniejących na terenie szkół średnich. Dh. dh. Hufcowi dopilnują osobiście przejęcia przez Komendy Hufców inwentarza tych drużyn. Program uroczystej zbiórki, na której nastąpi przekazanie harcerek /rzy/ w szeregi SP i ZMP należy mi przedłożyć do zatwierdzenia. Program zbiórki należy uzgodnić z Ko-

mentantem SP i przedstawicielem ZMP, aby akcja przekazywania młodzieży wyrażała ciągłość naszej pracy.

W zbiórce winni wziąć udział hufcowy /a/ lub zastępca.

Należy na zbiórkę zaprosić:

- 1/ kierownika zakładu naukowego
- 2/ dotychczasowego opiekuna drużyny
- 3/ przedstawiciela ZMP
- 4/ Komendanta SP

Wykonanie powyższego rozkazu winno nastąpić do dnia 15.VI.1949 r. W dalszym ciągu NZHP wyjaśnia, że młodzież starsza pracuje w ZHP tylko pełniąc funkcje przewidziane regulaminem od drużynowego aż do władz naczelnych. Praca funkcyjnych ZHP traktowana jest jako obowiązek społeczny. Z dniem 16 czerwca 1949 r. tracą moc obowiązującą wszelkie dotychczasowe przepisy odnośnie wieku młodzieży harcerskiej.

6. Rejestracja nauczycieli

Zarządzam rejestracją wszystkich nauczycieli, którzy kiedykolwiek byli członkami ZHP. Obowiązek ten nakładam na hufcowych. Rejestracja obejmuje: nazwisko, imię, dokładny adres, stopień harcerski oraz ostatnio pełnioną funkcję w ZHP. Termin nadsylenia wykazów rejestracyjnych upływa z dniem 30.IV.1949 r.

8. Nawiązanie współpracy z OHŻ

Polecam hufcom nawiązać bliską współpracę z jednostkami Organizacji Harcerstwa Żydowskiego, istniejącymi na terenach poszczególnych hufców.

Komendant Chorągwi

Czesław Ciapa hm

4

1949 czerwiec 1. Wyjątki z rozkazu L. 5/49 z dnia 1.06. 1949 r. Komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP we Wrocławiu.

II Zarządzenia bieżące.

3. Sprawozdanie z kursów drużynowych, higienistów szkolnych i łuczniczych.

Polecam Druhom i Druhom hufcowym zaraz po zakończeniu kursów drużynowych, higienistów szkolnych oraz łuczniczych organizowanych przez hufiec przesłać do Komendy Chorągwi szczegółowe sprawozdania, obejmujące całokształt prac na kursie. Sprawozdania powyższe winny być przesłane do Komendy Chorągwi najdalej po upływie tygodnia od daty zakończenia.

4. Sprawy budowy Centralnego Domu Młodzieży.

Zwracam uwagę wszystkim hufcom wysyłającym - "zawiadomienie o przeprowadzonej akcji na rzecz budowy Centralnego Domu Młodzieży" - że zawiadomienia powyższe należy wysłać następująco:

- a/ hufce wrocławskie do właściwego zarządu dzielnicowego ZMP;
- b/ hufce terenowe do powiatowych zarządów ZMP.

5. Sprawozdawczość organizacyjna

Naczelnictwo ZHP w rozkazie L. 3 z dnia 15 maja b.r. zarządziło przeprowadzenie w dniach 5 - 6 czerwca b.r. sprawozdawczości we wszystkich jednostkach terenowych, celem odpowiedniego rozplanowania pracy organizacyjno-programowej ZHP w roku szkolnym 1949/50. Sprawozdawczość obejmuje okres od dnia 1 stycznia 1949 r. do dnia 31 maja 1949 r. Drużyny i hufce prześlą sprawozdania na drukach dostarczonych przez NZHP. Drużyny harcerskie i zuchowe wypełniają sprawozdanie w trzech jednobrzmiących egzemplarzach. Dwa egzemplarze przesyłają do komendy hufca, jeden pozostawiają w aktach drużyny. Komenda hufca przesyła dwa jednobrzmiące egzemplarze własnego sprawozdania do Komendy Chorągwi załączając po jednym egzemplarzu każdej drużyny.

Komendant Chorągwi

Czesław Ciapa hm

1949 czerwiec 25. Wyjatkami z rozkazu L. 6/49 z 25.06.1949 r. komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP we Wrocławiu.

Druhny, Druhowie i Kochane Zuchy!

Stoiemy w przededniu wielkiej akcji letniej, która ma być ukoronowaniem naszych wysiłków i prac włożonych w przebudowę naszej Organizacji po zerwaniu z badenpowellizmem.

Nasza praca na tegorocznych obozach Harcerskiej Służby Polsce musi być konkretnym wkładem w budowę ustroju sprawiedliwości społecznej w Polsce. Niech obozy tegoroczne dadzą nam dużo zadowolenia, niech będą dla nas zaprawą do dalszej bezkompromisowej walki na ławie szkolnej oraz w zajęciach, jakie rozpoczniecie z nowym rokiem harcerskim o nowy ustrój społeczny w Polsce, gdzie nie będzie wyzysku człowieka przez człowieka.

Druhny, Druhowie i Zuchy życzą Wam dużo szczęścia, radości i zadowolenia z dobrze wykonanych zadań na obozach.

II. Zarządzenia bieżące

2. Sprawa korespondencji i prowadzenia rozmów z zagranicznymi organizacjami skautowymi.

W związku z powtarzającymi się wypadkami prowadzenia bezpośrednich wiążących rozmów z organizacjami skautowymi zagranicznymi bez uprzedniego zezwolenia, Naczelnictwo ZHP przypomina i poleca ściśle przestrzegać wykonanie rozkazu Naczelnictwa ZHP L. 2 z dnia 25 marca 1947 r. pkt 8b. W stosunku do nieprzestrzegających powyższego zarządzenia będą wyciągnięte konsekwencje organizacyjne.

3. Legitymacje obozowe dla grup obozowych

NZHP przypomina, że grupy obozowe wyjeżdżające w teren muszą mieć legitymacje obozową i zaświadczenie wystawione przez NZHP. Wyjazd bez tych dokumentów spowoduje rozwiązanie punktu obozowania.

Komendant Chorągwi
Czesław Ciapa hm

1949 wrzesień 1. Wyjatkami z rozkazu L. 1/49/50 z 1.09.1949 r. komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP we Wrocławiu.

Druhny, druhowie i Kochane Zuchy!

Stajemy przed nowym rokiem szkolnym, a tym samym przed nowym rokiem harcerskim 1949/50. W tej chwili musimy się zastanowić jaki cel będzie miała nasza praca w bieżącym roku. Wiem i jestem przekonany, że większość z Was odpowie: będziemy się starali pójść śladami naszych ojców i matek, naszych starszych braci ZMP-ców, współbudując gmach ludowej ojczyzny. Tak! Druhny, Druhowie i Kochane Zuchy, każda więcej przeczytana książka, każde lepiej wykonane zadanie rachunkowe, każda sumiennie przygotowana lekcja to Wasze cegiełki do gmachu Polskiej Ludowej. Naśladując naszych rodziców będziemy się starali być przodownikami nauki, przodownikami pracy szkolnej. W czasie zbiórek zastępów i drużyn dążyć będziemy do jak najsilniejszego zespolenia się w naszych poczynaniach, w naszych trudnościach i wysiłkach z poczynaniami, trudnościami i wysiłkami naszych rodziców, naszych braci ZMP-ców w walce o lepsze jutro dla naszej Ojczyzny.

W imieniu swoim i Komendy życzą Wam dużo zadowolenia z dobrze spełnionych zadań w nowym roku harcerskim 1949/50.

I. Przepisy stale obowiązujące

1. Wiek młodzieży harcerskiej

Zdanie "Młodzież starsza pracuje w ZHP tylko pełniąc funkcje przewidziane regulaminem od drużynowego aż do władz naczelnych" - z pkt 1. rozkazu Naczelnictwa ZHP L. 2 z dnia 10.III.1949 r. nie ma zastosowania względem kandydatów do stopnia drużynowego.

2. Przepisy organizacyjne dotyczące zuchów

NZHP rozkazem L. 4 z dnia 25 czerwca 1949 r. ustaliło jako oznakę organizacyjną dla zuchów "słoneczko w trójkącie". Prawo noszenia oznaki zuchowej przyznaje się zuchom po przyjęciu do drużyny zuchowej przez drużynowego. Oznakę zuchową nosi się na lewej kieszeni koszulki mundurowej oraz na przedzie nakrycia głowy. Zezwala się na

noszenie oznaki ruchowej przy cywilnym ubraniu. Oznakę produkuje Centralna Składnica Harcerska w Warszawie. Jednocześnie wycofuje się dotychczasowe oznaki ruchowe. Gwiazdki nosi się nad lewą kieszenią na okrągłej podkładce koloru drużyny.

Ustala się w drużynach ruchowych męskich koszulkę mundurową z naramiennikami, a w drużynach żeńskich mundurek z naramiennikami - jako obowiązujące.

Znosi się dotychczasowy ukłon ruchowy /półukłon ręką/ w drużynach męskich i żeńskich. Hasło "Czuj" pozostaje bez zmiany.

II. Zarządzenia bieżące

3. Rejestracja drużyn harcerskich i ruchowych

W terminie do dnia 20.IX. b.r. wszystkie drużyny harcerskie i ruchowe, tak próbne jak i związkowe, z terenu Chorągwi Dolnośląskiej złożą do Komendy Chorągwi szczegółowo i dokładnie wypełnione "Arkusze rejestracyjne do pracy na rok 1949/50".

4. Odprawy drużynowych

W związku z koniecznością omówienia planów pracy na rok 1949/50 polecam zwołać we wszystkich hufcach odprawy drużynowych, w których udział wezmą wszyscy członkowie komendy hufca, zaproszeni delegaci KP PZPR, ZP ZMP, KP SP i Inspektoratu Szkolnego oraz wszyscy drużynowi drużyn harcerskich i ruchowych. Na odprawach obecni będą przedstawiciele Komendy Chorągwi. Niżej podaję terminy odpraw w poszczególnych hufcach:

- 11 września 1949 r. godz. 10.00 hufce: Góra Śląska, Kłodzko, Lwówek Śląski, Kożuchów, Milicz Namysłów, Oława, Świdnica, Wałbrzych, Wałbrzych powiat, Ząbkowice, Żary, Zgorzelec, Dzierżoniów, Jelenia Góra, Oleśnica;
- 18 września 1949 r. godz. 10.00 hufce: Bolesławiec, Brzeg, Bystrzyca, Głogów, Jawor, Kamienna Góra, Legnica, Luban, Lubin, Środa Śląska, Strzelin, Syców, Szprotawa, Trzebnica, Wołów, Złotoryja, Zagań;
- 18 września 1949 r. godz. 10.00 Komenda Miejska ZHP we Wrocławiu organizuje odprawy drużynowych w poszczególnych hufcach wrocławskich.

5. Sprawozdawczość

Przypominam o konieczności pobierania sprawozdań miesięcznych drużyn i nadsyłania do dnia 15 każdego miesiąca za miesiąc ubiegły do Komendy Chorągwi "Raportów miesięcznych pracy hufca". Zaznaczam, że do "Raportu miesięcznego pracy hufca" należy załączyć odpis rozkazu na miesiąc bieżący, odpisy wszystkich listów okólnych wydanych przez hufiec w miesiącu ubiegłym, protokoły odpraw Komendy hufca, protokoły odpraw drużynowych odbytych w miesiącu ubiegłym.

5. Akcja zbierania odpadków użytkowych

Polecam wszystkim jednostkom organizacyjnym na terenie Chorągwi Dolnośląskiej przystąpić do akcji zbiórkowej odpadków użytkowych. W związku z powyższym należy:

- a/ rozprowadzić do drużyn harcerskich broszurę "Odpadki użytkowe i ich zastosowanie" - Wyd. Centrala Odpadków Użytkowych,
- b/ zorganizować przy hufcach specjalne zbiornice odpadków, skąd przekazywać się będą odpadki do miejscowych zbiornic państwowych,
- c/ prowadzić punktację wyników zbiórki wśród drużyn,
- d/ przysyłać miesięcznie do dnia 15 każdego miesiąca za miesiąc ubiegły do Komendy Chorągwi sprawozdania hufca dotyczące wyników zbiórki, potwierdzone przez miejscową Zbiornicę Odpadków Użytkowych.
- e/ Wyniki zbiórki odpadków użytkowych będą punktowane w miesięcznej ocenie sprawności organizacyjnej hufca.

Komendant Chorągwi
Czesław Ciapa hm

1949 grudzień 1. Wyjątki z rozkazu L. 4/49/50 z 1.12.1949 r. komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP we Wrocławiu.

I. Przepisy stale obowiązujące

Począwszy od niniejszego rozkazu rozkazy Komendy Chorągwi w ilości 10 egzemplarzy będą docierały tylko do Komend Hufców, które zobowiązuje się do podawania w swych rozkazach materiałów zawartych w rozkazie Komendy Chorągwi odnośnie ich terenu. Rozkazy Komendy Chorągwi nie będą docierać do drużyn.

II Zarządzenia bieżące

4. Plany umasowienia organizacji ZHP

W terminie do dnia 20.XII. b.r. Komendy Hufców nadeślą plany umasowienia organizacji ZHP w poszczególnych powiatach przyjętych na podstawie wytycznych zawartych odnośnie tej akcji w piśmie okólnym Komendy Chorągwi nr 9 z dnia 4 listopada b.r.

6. Sprawozdanie z udziału w uroczystościach zorganizowanych w związku z 70-leciem urodzin generalissimusa Józefa Stalina /21.XII./

Wszystkie Komendy Hufców w terminie do dnia 27.XII.b.r nadeślą sprawozdania z udziału drużyn i Komendy Hufców w uroczystościach zorganizowanych w związku z 70-leciem Generalissimusa Józefa Stalina.

7. Konkurs gazetek ściennych

Komenda Chorągwi ogłasza konkurs gazetek ściennych wykonanych przez działwę harcerską i zuchową z tematyką "O życiu Generalissimusa Józefa Stalina". Termin nadsyłania gazetek ściennych, biorących udział w konkursie, upływa z dniem 31.XII.b.r Wyróżnione w konkursie jednostki otrzymają nagrody w postaci sprzętu sportowego i książek.

Komendant Chorągwi
Czesław Ciapa hm

1950 styczeń 1. Wyjątki z rozkazu L. 5/49/50 z 1.01.1950 r. komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP we Wrocławiu.

Harcerki, Harcerze, Instruktorzy!

Stajemy u progu nowego roku 1950, roku przystąpienia do realizacji planu sześcioletniego. Cała działwa polska, a na jej czele działwa harcerska rozumie i docenia znaczenie tego wielkiego planu. Przedterminowe wykonanie trzyletniego planu odbudowy utwierdza w nas przekonanie pełnego sukcesu wykonania planu sześcioletniego. I my stajemy dziś do pracy realizowania naszego wielkiego planu.

Nasz wkład, to przede wszystkim wzorowa i pilna nauka w szkole, to głębokie przywiązanie do klasy robotniczej, to bezgraniczne umiłowanie Polski Ludowej.

W tym nowym roku przyjmujemy nowe prawo i przyrzeczenie, które będzie dla nas drogowskazem jak wykonywać stojące przed nami zadania. Życzę wszystkim harcerkom, harcerzom i instruktorom jaknajlepszych osiągnięć w pracy i w nauce oraz zadowolenia z dobrze spełnionych zadań.

II. Zarządzenia bieżące

1. Wytyczne do pracy hufców na m-c styczeń 1950 r.

Zatwierdzam do użytku służbowego wytyczne do pracy hufców na m-c styczeń 1950 r.

2. Odprawa kierowników zespołów planowania i sprawozdawczości.

Zarządzam na dzień 15.I. odprawę kierowników zespołów planowania i sprawozdawczości. Na odprawę należy przywieźć ze sobą sprawozdanie opisowe i statystyczne hufca za okres od 1.IX. - 31.XII. wraz z podkładkami z drużyn /sprawozdanie z drużyny służące do sprawozdania hufca/. Nadmieniam, że w hufcach w których nie powołano dotychczas kierowników zespołów planowania i sprawozdawczości, na odprawę przybędą wraz z w/w danymi referenci organizacyjni. Za wykonanie powyższego odpowiedzialnych czynię hufcowych. Początek odprawy o godz. 10,00 w lokalu Komendy Chorągwi.

Komendant Chorągwi
Czesław Ciapa hm

1950 luty 1. Wyjątki z rozkazu L. 7/49/50 z 1.02.1950 r. komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP we Wrocławiu

Podziękowanie

Do Komendy Chorągwi wpłynęło z Kancelarii Cywilnej Prezydenta RP Ob. Bolesława B I E R U T A podziękowanie za życzenia noworoczne wysłane z kursu drużynowych i hufcowych Chorągwi Dolnośląskiej.

II. Zarządzenia bieżące

1. Zatwierdzenie wytycznych

Zatwierdzam do użytku służbowego wytyczne do pracy hufców na m-c luty 1950 r. opracowane przez Komendę Chorągwi.

2. Plan pracy hufca na m-c luty b.r.

W myśl otrzymanych wytycznych hufce nadesłały do dnia 5 bm szczegółowy plan pracy hufca na m-c luty b.r. Zarządzenie to obowiązuje także na następne dalsze miesiące.

3. Regulamin współzawodnictwa między hufcami

Zatwierdzam do użytku służbowego regulamin współzawodnictwa między hufcami Chorągwi Dolnośląskiej na rok 1950. Równocześnie komunikuję, że z dniem 1.I. b.r. Komenda Chorągwi rozpoczęła punktować pracę hufców w/g wspomnianego regulaminu. Regulamin otrzymują hufce w załączeniu.

X. Różne Urzędowe

13. Współzawodnictwo między hufcami -

ocena pracy za rok kalendarzowy 1949

Komenda Chorągwi, biorąc pod uwagę całoroczną pracę hufców, postanowiła przeprowadzić kwalifikację hufców za rok 1949, która przedstawia się następująco:
I miejsce - Wałbrzych, Szprotawa, Lwówek Śląski;
II miejsce - Kłodzko, Bolesławiec, Wrocław powiat;
III miejsce - Koźuchów, Legnica, Lubiąż, Lubin.

Hufce wyróżnione:

Dzierżoniów - za pracę ośrodków Bielawa i Pleszyce
Jelenia Góra - za pracę ośrodka Karpacz
Kamienna Góra - za samodzielną pracę drużyn

Namysłów - za pracę na odcinku wiejskim
Oława - za sprawność organizacyjną i odcinek suchowy
Świdnica - za pracę na odcinku wiejskim
Syców - za pracę na odcinku wiejskim
Ząbkowice - za pracę ośrodka Ziębice
Żagań - za pracę na odcinku wiejskim
Wrocław II - za pracę na odcinku kulturalno-oświatowym i suchowym
Żary - za prowadzenie akcji letniej
Wrocław V - za pracę na odcinku kulturalno-oświatowym

14. Współzawodnictwo między hufcami - ocena pracy za m-c styczeń 1950 r.

<u>Kolejne miejsce</u>	<u>Hufiec</u>	<u>Punkty +</u>	<u>Punkty -</u>
1 miejsce	Szprotawa	267,55	- 15
2 "	Lwówkiej Śl.	256,12	- 5
3 "	Wrocław m.	201,36	- 5
4 "	Kłodzko	172,30	- 5
5 "	Lubiąż	156,20	0
6 "	Jelenia Góra	156,66	- 10
7 "	Zgorzelec	155,55	- 15
8 "	Ząbkowice	139,67	- 5
9 "	Bolesławiec	140,21	- 10
10 "	Namysłów	132,70	- 5
11 "	Kamienna Góra	141,59	- 15
12 "	Oława	132,40	- 10
13 "	Lubin	131,60	- 10
14 "	Koźuchów	124,66	- 10
15 "	Wałbrzych	129,74	- 20
16 "	Jawor	128,78	- 15
17 "	Milicz	117,70	- 10
18 "	Legnica	111,05	- 5
19 "	Bystrzyca	119,11	- 15
20 "	Woiłów	113,89	- 10
21 "	Żagań	109,78	- 10
22 "	Żary	109,49	- 15
23 "	Brzeg	128,89	- 35
24 "	Świdnica	106,96	- 15

25	miejsce	Góra Śląska	102,50	- 15
26	"	Dzierżoniów	110,58	- 25
27	"	Wrocław powiat	104,91	- 20
28	"	Środa Śląska	102,48	- 20
29	"	Strzelin	90,21	- 20
30	"	Oleśnica	89,51	- 20
31	"	Trzebnica	83,06	- 15
32	"	Ziutoryja	55,63	- 20
33	"	Głogów	46,76	- 20
34	"	Syców	59,19	- 40

Rozdanie nagród dla hufców, które zwyciężyły we współzawodnictwie w roku 1949, odbędzie się na najbliższej odprawie hufcowych.

Kierownik
Wydziału Organizacyjnego
Lemke Bogusław hm

Komendant Chorągwi
Cispa Czesław hm

1950 kwiecień 1. Wyjatkami z rozkazu L. 9/49/50 z 1.04.1950 r. komendanta Chorągwi Dolnośląskiej ZHP we Wrocławiu

II. Zarządzenia bieżące

2. Plany pracy komend hufców

Uchylając zarządzenie z rozkazu L. 7/49/50 z dnia 1 lutego b.r., polecam na przyszłość plany pracy hufców przysyłać w terminie do dnia 1 każdego miesiąca na miesiąc bieżący. /Do planu pracy dołączyć krytyczną ocenę wykonania planu za m-c ubiegły/.

3. Plany wizytacji drużyn

W terminie do dnia 1 każdego miesiąca należy nadesłać do Komendy Chorągwi plan wizytacji drużyn na m-c bieżący. Niezależnie od powyższego, podtrzymując zarządzenie z rozkazu L. 8/49/50 pkt 3, polecam w terminie do dnia 15 każdego miesiąca nadesłać kalendarzyk wykonanych wizytacji w m-cu ubiegłym.

4. Protokoły odpraw komendy hufca, drużynowych itp.

Polecam z dniem 1.IV.b.r. przysyłać do Komendy Chorągwi wszelkie protokoły odpraw komendy hufca, drużynowych itp 2 dni po odbyciu odprawy, uchylając równocześnie zarządzenie o przysyłaniu protokołów w terminie do dnia 15 każdego miesiąca z odpraw odbytych w miesiącu ubiegłym.

5. Sztandary harcerskie

Wstrzymuje się do odwołania wydawanie zezwoleń na fundowanie sztandarów dla harcerskich jednostek organizacyjnych /NZHP/. Równocześnie polecam w terminie do dnia 15.IV.b.r. zebrać wszelkie sztandary z drużyn i komendy hufca i nadesłać je do Komendy Chorągwi.

6. Sprzęt gospodarczy, obojowy, pionierski itp. drużyn

W terminie do dnia 15 kwietnia b.r. należy zebrać ze wszystkich drużyn w hufcu posiadany sprzęt gospodarczy, pionierski itp. i przejąć go protokolarnie do magazynu komendy hufca. Przy przejmowaniu sprzętu należy sporządzić protokoły zdawczo-odbiorcze /.../, z których /.../ trzeci egz. należy przesłać wraz ze sprawozdaniem z wykonania powyższego zarządzenia w terminie do 15 bm do Komendy Chorągwi.

Kierownik
Wydziału Organizacyjnego
Lemke Bogusław hm

Komendant Chorągwi
Cispa Czesław hm

1950 maj 1. Wyjątki z rozkazu L. 10/49/50 z 1.05.1950 r. komendanta Wojewódzkiego ZHP we Wrocławiu

II. Zarządzenia bieżące

2. Reforma rozkazu Komendy Wojewódzkiej ZHP

Z dniem 1 maja b.r. Komenda Wojewódzka ZHP zatwierdziła nowy układ rozkazu Komendanta Wojewódzkiego. Znosi się dział III "Komenda Wojewódzka ZHP", dział IV "Komendy powiatowe ZHP", dział V "Drużyny". W związku z powyższym wszelkie zmiany dotyczące składu osobowego Komendy Wojewódzkiej ZHP podawane będą na piśmie osobom zainteresowanym, to samo dotyczy składów osobowych komend powiatowych - łącznie z komendantami powiatowymi, komendantów środowisk i przewodników ogniw. Komendy powiatowe ZHP pragnące przeprowadzić zmiany na wyżej podanych funkcjach zobowiązane są przesłać odpowiednie wnioski na piśmie do Komendy Wojewódzkiej ZHP, która odwrotną ^{pością} zatwierdzi proponowane zmiany. Odnośnie działu V "Drużyny" wyjaśnia się, że drużyny próbne i wnioski o zatwierdzenie drużyn związkowych przysyłać należy jak dotychczas z tym, że zatwierdzenia nie będą stosowane w rozkazie Komendy Wojewódzkiej, a po otrzymaniu w terminie 7-dniowym normalną drogą korespondencyjną. Wszelkie zmiany w drużynach jak mianowania i zwolnienia drużynowych w drużynach zatwierdzonych przez Komendę Wojewódzką ZHP przeprowadzać będą Komendy Powiatowe we własnym zakresie w rozkazach Kom. Pow. ZHP. Zwalnianie młodzieży harcerskiej na własną prośbę i karne należy załatwiać także w rozkazach Kom. Pow. ZHP. Poza tym wszelkie zmiany organizacyjne, jak zmiana nazw i patronów drużyn, zmiana przydziału drużyn itp. komendy powiatowe załatwiają wyłącznie w swoich rozkazach. W związku z powyższą reorganizacją polecam komendantom powiatowym ZHP wydawać swoje rozkazy w terminie do dnia 10 każdego miesiąca przesyłając odpis rozkazu do Komendy Wojewódzkiej ZHP w okresie 2-wu dniowym po jego ukazaniu się.

4. Kartoteki szkół

W terminie do dnia 10 maja b.r. należy nadesłać po jednym egzemplarzu kartotek szkół dla wszystkich szkół podstawowych i 11-to letnich z terenu powiatu uwzględniając szkoły, w których istnieje harcerstwo, jak i szkoły,

w których harcerstwo nie istnieje. Kartoteki szkół winne być wypełnione dokładnie piśmem kaligraficznym lub maszynowym.

5. Kartoteki drużyn

W terminie do dnia 15 maja b.r. wszystkie komendy powiatowe ZHP założą kartoteki drużyn, których druki zostały dostarczone komendom powiatowym w ubiegłym miesiącu.

6. Umasowienie organizacji

W terminie do 15 maja b.r. należy zakończyć akcję umasowienia organizacji. W związku z powyższym zaznaczam, że po 15-tym maja nie wolno organizować żadnych nowych drużyn.

7. Pieczęcie komend powiatowych

Przypominam, że na wykonanie jakichkolwiek pieczęci dla komend powiatowych ZHP trzeba uzyskać zgodę Komendy Wojewódzkiej. Równocześnie zaznaczam, że pieczętki o nowej treści otrzymają komendy powiatowe z Komendy Wojewódzkiej około 15 bm.

Kierownik
Wydziału Organizacyjnego
Lemke Bogusław hm

Z-ca Komendanta Woj. ZHP
Lewi Michał phm

1950 czerwiec 1. Wyjątki z rozkazu L. 11/49/50 z 1.06.1950 r. Komendanta Wojewódzkiego ZHP we Wrocławiu.

Harcerki, Harcerze i Instruktorzy!

Międzynarodowy Dzień Dziecka drużyny nasze obchodzić będą w tym roku po raz pierwszy. Będzie on wielką manifestacją całego postępowego świata w obronie praw dzieci do szczęśliwej, niezagrożonej nową wojną przyszłości. U nas będzie radosnym przeglądem i podsumowaniem wyników troski naszego ludowego państwa o dziecko o jego zdrowie, naukę, wypoczynek. W tym dniu miliony polskich dzieci, a wśród nich setki tysięcy harcerek i harcerzy demonstrować będzie swą miłość do Ludowej Ojczyzny i ogromną wdzięczność dla ludowej władzy, dla klasy robotniczej, która nie szczędzi środków by zabezpieczyć wszystkim dzieciom radosne dzieciństwo. Dzień ten wreszcie - to święto naszej solidarności z najmłodszym, szczęśliwym pokoleniem Związku Radzieckiego, krajów Demokracji Ludowej, a jednocześnie milionami tych dzieci, które ustrój kapitalistyczny i kolonialny wyzyka skazuje na nędzę, choroby, zastraszającą śmiertelność. Dla harcerzy dzień ten ma jeszcze jeden bardzo ważny aspekt: w dniu tym organizacja nasza otrzyma nowe prawo, odznakę i przyrzeczenie. Setki tysięcy harcerzy przyrzekać będzie w dniu 4.VI. 1950 r. uczyć się i pracować dla Polski Ludowej i sprawy socjalizmu.

II. Zarządzenia bieżące

4. Terminarz i wytyczne do pracy z zakresu akcji letniej

Q d p r a w y

- 6.VI. b.r. - odprawa gospodarzy ogniw kolonijnych.
- 12.VI. b.r. - odprawa w Komendzie Woj. dla komendantów powiatowych w celu przeprowadzenia oceny przygotowań do akcji letniej.
- 22.VI. b.r. - odprawa referentów organizacyjnych /sprawy organizacyjne, akcja letnia, sprawozdawczość/.

T e r m i n a r z

- do 16.VI.b.r. - Uzyskać zezwolenie na organizowanie kolonii z Inspektoratu Szkolnego /zgłoszenie na specjalnych drukach - druki wydaje Inspektorat Szkolny/.

- do 10.VI.b.r. - Komendy powiatowe nadeślą do KW ZHP szczegółowe sprawozdanie z drugiego kwatremistrzostwa wraz z odpisami umów na budynki i żywność. Komendy powiatowe zmontują ekipy kwatremistrzostwskie /od 5 - 7 osób/ i wyślą je na 7 dni przed rozpoczęciem kolonii na miejsce kolonii celem ostatecznego przygotowania punktów kolonijnych do przyjazdu dzieci.
 - do 10.VI.b.r. - Zgromadzić i przygotować w komendach powiatowych sprzęt gospodarczy i sportowy na akcję letnią.
 - do 10.VI.b.r. - Kolonie lipiec
 - do 18.VIIb.r. - Kolonie sierpień
- Złożą zapotrzebowanie na tabor kolejowy celem przewiezienia dzieci na miejsce kolonii /Zgłosić do Inspektoratu Szkolnego, który z kolei zgłosi dalej zgodnie z pismem Min. Oświaty z dnia 2 maja b.r. Nr. Op. A-2170/50/.
- do 12.VI.b.r. - Dopilnować aby kadra wychowawcza ogniw kolonijnych została przeszkolona na kursach organizowanych przez Komendę Wojewódzką.
 - do 15.VI.b.r. - Przeprowadzić kontrolę akcji letniej w poszczególnych ogniwach kolonijnych wyjeżdżających w m-cu lipcu b.r. na kolonie. /Zaopatrzenie w sprzęt gospodarczy i sportowy oraz zaopatrzenie uczestników w ekwipunek własny/.

I n s t r u k c j e

Instrukcja Ministerstwa Oświaty z dnia 2 maja b.r. Op. 3-2190/50 w sprawie organizacji czasów letnich dla dzieci i młodzieży w r. 1950 - jest obowiązkowa.

NZHP nie będzie wydawać żadnych dodatkowych instrukcji organizacyjnych. NZHP prześle za pośrednictwem KW ZHP drukowane instrukcje Min. Oświaty dla każdego ogniw kolonijnych.

Wyjaśnienie - /do instrukcji Min. Oświaty z dnia 5 maja 1950 r. Nr Op - 3 - 2200/50 w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych na placówkach akcji czasów letnich dla dzieci i młodzieży w 1950 r./.

Wynagrodzenie dla gospodarzy - magazynierów należy przyjąć jak intendenta - magazyniera /patrz instrukcja/ dla kwatremistrza do 8.000 zł.

Kierownik
Wydziału Organizacyjnego
Lemke Bogusław hm

Z-ca Komendanta Woj. ZHP
Lewi Michał phm

Zestawienia

"Zestawienia" obejmują:

- zmiany patronów /nazw/ drużyn harcerzy, harcerek i zuchów przyjętych do Związku w okresie przed dniem 1 kwietnia 1948 roku;
- wykazy drużyn harcerzy, harcerek, zuchów przyjętych do Związku w okresie od 1 kwietnia 1949 roku do 1 kwietnia 1950 roku;
- wykazy próbnych drużyn harcerzy, harcerek i zuchów, których rejestrację ogłoszono w rozkazach komendanta Chorągwi w okresie od 1 kwietnia 1949 roku do 1 kwietnia 1950 roku;
- zestawienie ilości drużyn wg hufców powstałych w okresie umasownienia organizacji;
- wykaz bohaterów /patronów/ drużyn harcerzy i harcerek, powstałych w analogicznym okresie;
- zestawienie wyników współzawodnictwa prowadzonego między hufcami w okresie od stycznia do maja 1950 roku.

+

Występujące w "Zestawieniach" braki dotyczące patronów /nazw/ drużyn i obsady drużynowych mają miejsce również w materiałach źródłowych. Nazwiska drużynowych i nazwy miejscowości podano w brzmieniu ogłoszonym w rozkazach.

Materiały zawarte w tej części dotyczą właściwie trzech zagadnień: patronów /nazw/ drużyn, umasowienia organizacji i współzawodnictwa prowadzonego między hufcami. Opracowano je na podstawie danych zawartych w rozkazach komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP.

Wynika z nich, że w okresie od 1 kwietnia 1949 roku do 1 kwietnia 1950 roku przyjęto do Związku: 46 drużyn harcerzy, uzyskując najwyższy numer drużyny harcerzy 338 dla Dolnego Śląska i 42 dla Wrocławia; 65 drużyn harcerek, uzyskując najwyższy numer drużyny harcerek 614 dla Dolnego Śląska i 40 dla Wrocławia; 45 drużyn suchowców, uzyskując najwyższy numer 89 dla całej Chorągwi. W tym samym czasie zarejestrowano jako próbne: 329 drużyn harcerzy, 301 drużyn harcerek i 319 drużyn suchowców.

W okresie od 1 kwietnia do 15 maja 1950 roku przyjęcia drużyn do Związku i rejestracja drużyn próbnych nie były ogłaszane w rozkazach. Brak więc danych za ten okres dotyczących tego zagadnienia.

Wpływ na wyniki w organizowaniu drużyn miały, jak można sądzić, dwa czynniki. Na początku 1947 roku Naczelnictwo ZHP wstrzymało przyjmowanie drużyn do Związku, przedłużając im okres próbny. Zakaz ten obowiązywał do września 1947 roku. Drugim czynnikiem było prowadzenie akcji umasowienia organizacji, zarządzane w odniesieniu do Dolnego Śląska, pismem okólnym Komendy Chorągwi Nr 9 z 4 listopada 1949 roku. Ten czynnik, i towarzyszące mu współzawodnictwo, odegrał zasadniczą rolę w tym względzie. W rozkazie L. 10/49/50 z 1 maja 1950 roku znajduje się polecenie zakończenia akcji umasowienia organizacji do 15 maja 1950 roku oraz zakaz organizowania nowych drużyn.

Brak jest informacji dotyczących kryteriów współzawodnictwa między hufcami. Wiadomo jedynie, że jednym z nich był stan ilości dzieci przyjętych do organizacji w okresie ocenianym.

Zmiany bohaterów

drużyn harcerzy dokonane rozkazami komendanta
Dolnośląskiej Chorągwi Związku Harcerstwa Polskiego

Drużyna	Miejscowość	Bohater drużyny	Zmiana na
---------	-------------	-----------------	-----------

Rozkaz L. 4/48 z 1.04.1948 r.

34 WrDH	Wrocław	Mariusz Zaruski	Tadeusz Kościuszko
---------	---------	-----------------	--------------------

Rozkaz L. 7/48 z 1.07.1948

4 DDH	Jelenia Góra	Tadeusz Kościuszko	Karol Świerczewski
-------	--------------	--------------------	--------------------

Rozkaz L. 3/48/49 z 1. 11.1948 r.

32 WrDH	Wrocław	Henryk Sienkiewicz	Marceli Nowotko
---------	---------	--------------------	-----------------

Rozkaz L. 2/49 z 1.03.1949 r.

46 DDH	Góra Śląska	Zawisza Czarny	Karol Świerczewski
--------	-------------	----------------	--------------------

Rozkaz L. 1/49/50 z 1.09.1949 r.

170 DDH	Szprotawa	Bolesław Chrobry	Jarosław Dąbrowski
---------	-----------	------------------	--------------------

Rozkaz L. 2/49/50 z 1.10.1949 r.

216 DDH	Trzebnica	Bolesław Chrobry	Karol Świerczewski
---------	-----------	------------------	--------------------

Rozkaz L. 3/49/50 z 1.11.1949 r.

PDDH	Lubin	Henryk Pobożny	Jarosław Dąbrowski
PDDH	Oława	Zawisza Czarny	Tadeusz Kościuszko
201 DDH	Biały Kamień	Bolesław Chrobry	Stanisław Dubois
202 DDH	Połonica	Andrzej Maikowski	Marian Buczek
14 DDH	Wałbrzych	Józef Poniatowski	Romuald Traugott
205 DDH	Wałbrzych	Jan Bytner	Bolesław Limanowski
113 DDH	Wałbrzych	Zawisza Czarny	Juliusz Słowacki
174 DDH	Wałbrzych	Żwirko i Wigura	Kazimierz Pułaski
10 WrDH	Wrocław	Józef Poniatowski	Adam Mickiewicz
19 WrDH	Wrocław	Stefan Czarniecki	Stanisław Dubois

23 WrDH	Wrocław	Andrzej Małkowski	Marian Buczek
69 DDH	Wojcieszów	Zawisza Czarny	Marian Buczek
149 DDH	Złotoryja	Zawisza Czarny	Stanisław Dubois
154 DDH	Chojnow	Henryk Pobożny	Marceli Nowotko

Rozkaz L. 6/49/50 z 15.01.1950 r.

97 DDH	Bolesławiec	Józef Poniatowski	Janek Krasicki
1DDH	Jelenia Góra	Zawisza Czarny	Marian Buczek
22 DDH	Jelenia Góra	Andrzej Małkowski	Ludwik Waryński
169 DDH	Jelenia Góra	Jurek Bitschan	Karol Świerczewski
PDH	Bystrzyca k/Oławy	Stefan Batory	Wincenty Pstrowski
PDH	Oława	Zawisza Czarny	Tadeusz Kościuszko
31 WrDH	Wrocław	Andrzej Małkowski	Ludwik Waryński
122 DDH	Żary	Zawisza Czarny	Janek Krasicki
73 DDH	Lubanie	Andrzej Małkowski	Jarosław Dąbrowski
PDH	Mirostowice	Krzysztof Arciszewski	Stanisław Dubois
PDH	Lipinki	bez patrona	Karol Świerczewski
PDH	Luknica	bez patrona	Wicenty Pstrowski

Rozkaz L. 8/49/50 z 1.03.1950 r.

20 DDH	Lwówek	Bolesław Krzywousty	Karol Świerczewski
37 DDH	Gryfów	Bolesław Chrobry	Tadeusz Kościuszko
209 DDH	Mirsk	Kazimierz Jagiełłończyk	Janek Krasicki
109 DDH	Wleń	Zawisza Czarny	Tadeusz Kościuszko
22 WrDH	Wrocław	Stefan Batory	Karol Świerczewski

Zmiany bohaterów

drużyn harcerek dokonane rozkazami komendanta

Dolnośląskiej Chorągwi Związku Harcerstwa Polskiego

Drużyna	Miejscowość	Bohater drużyny	Zmiana na
---------	-------------	-----------------	-----------

Rozkaz L. 3/49/50 z 1.11.1949 r.

PDH	Bytów Odrzański	Emilia Plater	Maria Konopnicka
513 DDH	Milicz	Zofia Chrzanowska	Hanka Sawicka
514 DDH	Milicz	Królowa Jadwiga	Stefania Sempołowska
PHD	Oława	Pola Maciejewska	M. Curie-Skłodowska
516 DDH	Strzelin	Emilia Plater	M. Curie-Skłodowska
517 DDH	Strzelin	Królowa Jadwiga	Hanka Sawicka
525 DDH	Wałbrzych	Jedwiga Falkowska	Małgorzata Fornalska
PDH	Biały Kamień	Olga Małkowska	Stefania Sempołowska
19 DDH	Wrocław	Zośka i Wojtek Czarny	M. Curie-Skłodowska
3 DDH	Wrocław	Królowa Jadwiga	Eliza Orzeszkowa
4 DDH	Wrocław	Emilia Plater	Wanda Wasilewska

Rozkaz 6/49/50 z 15.01.1950 r.

508 DDH	Jelenia Góra	Batalion "Zośka"	Eliza Orzeszkowa
PDH	Jelenia Góra	Olga Małkowska	Maria Konopnicka
PDH	Jelenia Góra	Jurek Bitschan	Hanka Sawicka

Rozkaz L. 7/49/50 z 1.02.1950 r.

PDH	Ślizabeth	M. Curie-Skłodowska	Stefania Sempołowska
-----	-----------	---------------------	----------------------

Rozkaz L. 8/49/50 z 1.03.1950 r.

PDH	Żagań	Emilia Plater	Małgorzata Fornalska
-----	-------	---------------	----------------------

Zmiana nazw drużyn suchowych
dokonana rozkazami komendanta

Dolnośląskiej Chorągwi Związku Harcerstwa Polskiego

Drużyna	Miejscowość	Dotychczasowa nazwa	Nowa nazwa
---------	-------------	---------------------	------------

Rozkaz L. 3/49/50 z 1.11.1949 r.

PDZ	Laskowice	Zbójników Podhalańskich	Przedowników Pracy
PDZ	Strzelin	Wesołych Skrzatów	Pracowitych Pszczółek
PDZ	Strzelin	Spryciarzy	Górników
PDZ	Strzelin	Zbójników Podhalańskich	Przedowników
PDZ	Brochów	Krasnoludków	Złotych Kłosów
PDZ	Kąty Wrocław.	Cwaniaków Kąteckich	Bojowników Pokoju

Rozkaz L. 6/49/50 z 15.01.1950 r.

PDZ	Żary	Śmiejących się Pyszczków	Świetliczanek
PDZ	Żary	Duchów Puszczy	Strażaków
PDZ	Żary	Wyrwidębów	Tkaczy Żarskich
PDZ	Żary	Smoków Wawelskich	Przedowników
PDZ	Żary	Śmiałków Żarskich	Zuchów Marynarzy
PDZ	Ziębice	Leśnych Duszków	Świetliczanek

Rozkaz L. 8/49/50 z 1.03.1950 r.

PDZ	Bożnów	Zwycięzców	Żołnierzy Generała Świerczewskiego
PDZ	Bożnów	Krasnoludków	Małych Spółdzielców
PDZ	Żagań	Pszczółek	Dobrych Uczennic
PDZ	Klecina	Morusów Klecińskich	Cukierników

DDH = Dolnośląska Drużyna Harcerzy (Harcerzek)
WrDH = Wrocławska Drużyna Harcerzy (Harcerzek)
PDH = Próbną Drużyna Harcerzy (Harcerzek)
PDZ = Próbną Drużyna Zuchów

Wykaz drużyn harcerzy przyjętych do Związku
wzmiennionych w rozkazach komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP

Hufiec	Miejscowość	Nr drużyny	Patron drużyny	Drużyny
Rozkaz L. 3/49 z 1.04.1949 r.				
Jelenia Góra	Cieplice Śl.	300	Tedeusz Zawadzki	Ryszard Siwecki
Rozkaz L. 4/49 z 1.05.1949 r.				
Wrocław	Wrocław Wrocław	39 40	Stefan Czarniecki hm Lewiński	Zygmunt Wagner Zbigniew Jahura
Rozkaz L. 1/49/50 z 1.09.1949 r.				
Dzierżoniów	Bielawa Bielawa	302 303	Stanisław Staszyc Tedeusz Kościuszko	Zbigniew Bukowski Stanisław Kuśnierz
Jelenia Góra	Mirków Bierutowice	304 65	Tedeusz Kościuszko Tedeusz Kościuszko	Tomasz Anndler Edward Wasilewski
Rozkaz L. 3/49/50 z 1.11.1949 r.				
Koźuchów	Nowe Miasteczko	305	Marian Buczek	Grzegorz Jakubowski
Lubin	Stare Żabno Chocianowice	306 307	Tedeusz Kościuszko Tedeusz Kościuszko	Jan Kowalczyk Adam Drozd
Rozkaz L. 4/49/50 z 1.12.1949 r.				
Brzeg	Brzeg	308	Bolesław Chrobry	Mieczysław Kotecki
Domysłów Wałbrzych	Lewin Brzeski Woskowice Dol.	309 310	Tedeusz Kościuszko Tedeusz Kościuszko	Marian Naciąg Franciszek Staroch
Wrocław III	Gorce Jedlinka Wrocław	10 38 37	Adam Mickiewicz Jarosław Dąbrowski Tedeusz Kościuszko	Zdzisław Marcinkowski Olgiard Zubrzycki Zbigniew Keszczuk

Rozkaz L. 6/49/50 z 15.01.1950 r.

Jelenia Góra	Bukowiec	314	Wincenty Pstrowski
	Janowice Wlk	315	Stanisław Dubois
Szprotawa	Piechowice	316	Kostka Mapierski
	Niegosławice	311	Kazimierz Pułaski
	Przemków	312	Henryk Dąbrowski
	Młomice	313	Janek Krasicki

Rozkaz L. 8/49/50 z 1.03.1950 r.

Dzierżonów	Bielawa	317	Wincenty Pstrowski
	Bielawa	318	Marian Buczek
Wałbrzych	Dzierżonów	319	Kazimierz Pułaski
	Bielawa	320	Mordochaj Anielewicz
	Dzierżonów	321	G. Duda
	Pieszycy	322	Naftali Botwin
	Piława Górna	323	Leon Sanik
Wrocław I	Rusinowa	324	Janek Krasicki
	Boguszów	325	Henryk Sienkiewicz
	Poniatowa	326	Fryderyk Chopin
Wrocław I	Wrocław	41	Mordochaj Anielewicz
	Wrocław	42	Lewartowski

Rozkaz L. 9/49/50 z 1.04.1950 r.

Dzierżonów	Rościszów	327	Karol Świerczewski
	Pieszycy	328	Karol Świerczewski
	Grodziszczce	329	Tadeusz Kościuszko
Lubin	Owiesno	330	Karol Świerczewski
	Lubin	331	Jarosław Dąbrowski
Namysłów	Chrostnik	332	Karol Świerczewski
	Włochy	333	Juliusz Słowacki
Oława	Wilków	334	Juliusz Słowacki
	Oława	335	Janek Krasicki
Swidnica	Strzegom	336	Jarosław Dąbrowski
	Bystrzyca Górna	337	Janek Krasicki
	Swiebodzice	338	Marian Buczek

Wykaz drużyn harcerzek przyjętych do Związku
wymienionych w rozkazach komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP

Hufiec	Miejscowość	Nr drużyny	Patron drużyny	Drużynowa
--------	-------------	---------------	----------------	-----------

Rozkaz L. 5/49 z 1.06.1949 r.

Żary k/Żag.	Żary	533	Maria Curie-Skłodowska	Michalina Baranowska
	Jasień	540	Emilia Plater	Zofia Makowska
	Żary	541	Jadwiga Orłowiczówna	Hanna Modrzejewska
	Żary	543	Eliza Orzeszkowa	Anna Cieślińska

Rozkaz L. 1/49/50 z 1.09.1949 r.

Wrocław V	Wrocław	10	Maria Konopnicka	Krystyna Nowicka
Wrocław IV	Wrocław	14	Hanka Sawicka	Wiesława Grzybowska
Brzeg	Brzeg	544	Jadwiga Orłowiczówna	Aleksandra Kasprzyk
Dzierżonów	Bielawa	545	Emilia Plater	Bronisława Żelazna
	Bielawa	546	Maria Konopnicka	Denuta Ślaba
	Dzierżonów	549	Emilia Plater	Halina Kozak
	Bielawa	547	Emilia Plater	Alicja Szelażek
Jelenia Góra	Jelenia Góra	551	Felicja Ksprzykówna	Izabela Ginter
	Cieplice Śl	552	Emilia Plater	Marta Nowakowska
	Łomnica	553	Emilia Plater	Waleria Galińska
	Raszyce	554	Maria Curie-Skłodowska	Ewa Murzynowska

Rozkaz L. 2/49/50 z 1.10.1949 r.

Wrocław II	Wrocław	15	Orłowiczówna Jadwiga	Barbara Furmankiewicz
Kamienna Góra	Lubawka	555	Maria Curie-Skłodowska	Teresa Raczynska
Koźuchów	Nowa Sól	556	Emilia Plater	Zdzisława Sroczyńska
Kłodzko	Duszniki Zdrój	557	Jadwiga Falkowska	Wiktoria Dobosz
	Kłodzko	558	Maria Curie-Skłodowska	Bożena Józefczuk
Oleśnica	Oleśnica	559	Maria Skłodowska-Curie	Jadwiga Bednarowska
	Oleśnica	560	Jadwiga Orłowiczówna	Zofia Koziol

Świdnica	Świdnica	561	Maria Konopnicka	Irena Speidlowa
	Jaworzyna Śl.	562	Hanka Sawicka	Halina Mikoś
	Świebodzice	563	Gabriela Zapolska	F. Kępkówna
	Strzegom	564	Róża Luksemburg	Denuta Łazarek
Szprotawa	Szprotawa	565	Hanka Sawicka	Barbara Pełka
Wałbrzych	Wałbrzych	566	Maria Konopnicka	Anna Skrzypień
	Boguszków	567	Maria Curie-Skłodowska	Zofia Głogorska
	Wałbrzych	568	Felicja Kasprzykówna	Barbara Karpowicz
Wrocław pow.	Oporów	569	Emilia Plater	Maria Mańko
	Brochów	570	Emilia Plater	Janina Szymorek
Zgorzelec	Bogatynia	571	Emilia Plater	
	Zgorzelec	572	Maria Curie-Skłodowska	
Złotoryja	Zagrodno	573	Emilia Plater	
Żary	Żary	574	Stefania Sempołowska	
	Mirosławice	575	Jadwiga Orłowiczówna	

Rozkaz L. 3/49/50 z 1.11.1949 r.

Kozuchów	Lipiny	576	Zofia Jaroszewicz	Jadwiga Kuszyńska
	Nowe Miasteczko	577	Maria Konopnicka	Maria Grzegorzewska
	Pleszów	578	Hanka Sawicka	Krystyna Czarnecka
	Kozuchów	579	Hanka Sawicka	Anna Nosarzewska
Lubin	Chocianów	580	Maria Konopnicka	Julia Porzycka
Wrocław II	Wrocław	20	Hanka Sawicka	

Rozkaz L. 4/49/50 z 1.12.1949 r.

Brzeg	Lewin Brzeski	581	Emilia Plater	Maria Chłopkówna
Wałbrzych	Głuszyca	584	Hanka Sawicka	Pelagia Prządo
	Pełcznica	585	Emilia Plater	Janina Pośpiech
	Wałbrzych	586	Eliza Orzeszkowa	Janina Bierl
	Wałbrzych	587	Maria Curie-Skłodowska	Janina Podrazówna
	Sobięcin	588	Hanka Sawicka	Barbara Piskuła
	Biały Kamień	589	Stefania Sempołowska	Stanisława Podgórska
	Sobięcin	590	Emilia Plater	Alicja Świec
	Jedlika	591	Hanka Sawicka	Alicja Kannenberg
	Biały Kamień	592	Małgorzata Fornalska	Lucyna Mroczkowska
	Mieroszów	593	Felicja Kasprzykówna	Wanda Madejowa

Namysłów	Strzelce	582	Maria Curie-Skłodowska	Krystyna Kujawa
	Włochy	583	Hanka Sawicka	Lucja Klajnówna
Wrocław I	Wrocław	37	Maria Konopnicka	Barbara Bujnowska

Rozkaz L. 6/49/50 z 15.01.1950 r.

Jelenia Góra	Bierutowice	597	Hanka Sawicka	
	Jeźów	598	Stefania Sempołowska	
Szprotawa	Niegosławice	594	Maria Konopnicka	
	Przemków	595	Stefania Sempołowska	
	Małomice	596	Maria Konopnicka	

Rozkaz L. 8/49/50 z 1.03.1950 r.

Dzierżoniów	Bielawa	599	Eliza Orzeszkowa	
	Bielawa	600	Naftali Botwin	
	Dzierżoniów	601	Mordochaj Anielewicz	
	Pieszycy	602	Mordochaj Anielewicz	
Namysłów	Namysłów	603	Emilia Plater	
Wałbrzych	Rusinowa	604	Hanka Sawicka	
Wrocław I	Wrocław	38	Hanka Sawicka	
	Wrocław	39	Niuta Tajtelbaum	
Wrocław III	Wrocław	40	Maria Curie-Skłodowska	

Rozkaz L. 9/49/50 z 1.04.1950 r.

Dzierżoniów	Bielawa	605	Maria Curie-Skłodowska	
	Pieszycy	606	Jadwiga Falkowska	
	Pieszycy	607	Maria Konopnicka	
	Owiesno	608	Maria Konopnicka	
	Ostroszowice	609	Emilia Plater	
Lubin	Lubin	610	Hanka Sawicka	
Świdnica	Goczałków	611	Hanka Sawicka	
Wałbrzych	Gorce	612	Hanka Sawicka	
	Wałbrzych	613	Maria Curie-Skłodowska	
Wrocław pow.	Sołtysowice	614	Hanka Sawicka	

Wykaz drużyn zuchów przyjętych do Związku
wymienionych w rozkazach komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP

Hufiec	Miejscowość	Nr drużyny	Nazwa drużyny	Drużynowy
--------	-------------	------------	---------------	-----------

Rozkaz L. 3/49/50 z 1.11.1949 r.

Głogów	Bytom Odrz.	36	Marynarze	Juliusz Łodziński
	Głogów	37	Weseli Głogowianie	Wiktor Głowski
	Głogów	38	Słoneczka	
Kozuchów	Lubieszów	39	Górnicy	Kazimierz Jesiński
	Modrzyce	40	Kujawiacy	Czesław Żolnieruk

Rozkaz L. 4/49/50 z 1.12.1949 r.

Brzeg	Brzeg	41	Oszczędne Mrówki	Celina Fuks
	Brzeg	42	Zaradne Dziewczynki	Alina Kuwik
Góra Śląska	Wąsocz	43	Marynarze	Zygmunt Podgórski
	Wąsocz	44	Czyścioszki	Denuta Was
	Wąsocz	45	Wesołe Łaziki	Jerzy Aleksandrowicz
	Wąsocz	46	Wesołe Zuchy	Bronisław Heńczuk
Wrocław II	Wrocław	47	Iskry	Ewa Winiewicz
Wrocław III	Wrocław	48	Zuchy z Wrocławia	E. Synczewski
Wrocław pow	Brochów	49	Złote Kłosa	
	Sobótka	50	Słowianie	

Rozkaz L. 6/49/50 z 15.01.1950 r.

Szprotawa	Małomice	51	Krakowianki	
	Niegosławice	52	Żeńcy	
	Szprotawa	53	Ślążanki	
	Szprotawa	54	Kujewianki	
	Szprotawa	55	Prząśniczki	
	Szprotawa	56	Dzielne Zuchy	
	Szprotawa	57	Orlęta Dolnośląskie	
	Szprotawa	58	Słowianie	
	Małomice	59	Kaszubi	
	Niegosławice	60	Górnicy Śląscy	

Wrocław I	Wrocław	61	Promyczki	
	Wrocław	62	Bosmanki	
Wrocław pow	Wrocław	63	Wesołe Krakowianki	
	Wrocław	64	Wesołe Dziewczęta	
	Wrocław	65	Przodownicy Pracy	
	Brochów	66	Marynarze	
	Muchobór Wlk	67	Młode Orłęta	
	Siechnica	68	Strażacy	
	Muchobór Wlk	69	Stokrotki	

Rozkaz L. 7/49/50 z 1.02.1950 r.

Wrocław pow	Oporów	70	Oporowskie Zuchy	
	Bielany	71	Wiślanie	
	Strzeblów	72	Kamieniarze	

Rozkaz L. 8/49/50 z 1.03.1950 r.

Wrocław I	Wrocław	73	Przodowniczki	
	Wrocław	74	Bojownicy Pokoju	
Wrocław II	Wrocław	75	Olimpijczycy	
Wrocław pow	Klecina	76	Cukrownicy	
	Małkowice	77	Jasne Słoneczka	
	Jerzmanów	78	Bibliotekarki	

Rozkaz L. 9/49/50 z 1.04.1950 r.

Świdnica	Świdnica	79	Male Przodowniczki	
	Strzegom	80	Mali Przodownicy Pracy	
Wałbrzych	Poniatowo	81	Wesołe Dziewczęta	
	Wałbrzych	82	Iskierki	
	Sobięcin	83	Słoneczne Promyki	
	Sobięcin	84	Zuchy spod Chełmsa	
	Pełcznica	85	Górnicy Wałbrzyscy	
	Biszy Kamień	86	Przodownicy Zwycięstwa	
	Wałbrzych	87	Przodownicy Nauki	
Ząbkowice	Ziębice	88	Świetliczanki	
	Ziębice	89	Ogrodniczki	

Wykaz próbnych drużyn harcerzy

zarejestrowanych w rozkazach komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP

68

Hufiec	Miejscowość	Patron drużyny	Drużynowy
--------	-------------	----------------	-----------

Rozkaz L. 3/49 z 1.04.1949 r.

Jawor	Jawor	Tadeusz Kościuszko	Włodzimierz Musiał
	Piotrowice	Bolesław Chrobry	Zenon Bebel
Trzebnica	Jawor	Karol Świerczewski	Stanisław Porębski
Jelenia Góra	Krynicy	Karol Świerczewski	Zygmunt Wojciechowski
	Bierutowice	Tadeusz Kościuszko	Edward Wasilewski
	Janowice Wiel.	bez patrona	Bolesław Kiliński

Rozkaz L. 4/49 z 1.05.1949 r.

Brzeg	Lipki	Karol Świerczewski	Franciszek Ropiejko
Koźuchów	Solniki	Karol Świerczewski	Tadeusz Cwirko
	Pleszów	Henryk Dąbrowski	Ryszard Glajzer
Środa Śląska	Lutynia	Adam Mickiewicz	Adam Len
Ząbkowice	Ziębice	Leopold Kula-Lis	Alfons Miedziński
	Ziębice	Tadeusz Kościuszko	Czesław Malicki
Zagań	Jabłonowo	Tadeusz Kościuszko	Jerzy Maron
Złotoryja	Bolków	bez patrona	Henryk Hanebach
Oława	Niwnik	Władysław Sikorski	Kazimierz Grabowiecki
	Oława	Tadeusz Kościuszko	Stefan Gutman
	Laskowice	Władysław Sikorski	Zbigniew Kaliński

Rozkaz L. 5/49 z 1.06.1949 r.

Dzierżoniów	Owiesno	Karol Świerczewski	Stanisław Adamkiewicz
	Bielawa	Stanisław Staszic	Zbigniew Bukowski
	Bielawa	Tadeusz Kościuszko	Stanisław Kuśnierz
	Dzierżoniów	Kazimierz Pułaski	Kazimierz Juraszek
Koźuchów	Nowe Ząbrze	Janek Krasicki	Ryszard Gnałek
Milicz	Góry	Adam Mickiewicz	Bogdan Hysik

Namysłów	Wałkowice	Tadeusz Kościuszko	Stanisław Sz wajcar
Szprotawa	Niegosławice	Kazimierz Pułaski	Mirosław Czuba
Ząbkowice	Kamień Ząbk.	Tadeusz Kościuszko	Wiesław Przygodzki
Zagań	Gozdnica	Stanisław Dubois	Piotr Karnicki
	Moszyn	Karol Świerczewski	Zbigniew Zalewski
	Brzeźnica	Janek Krasicki	Tadeusz Pokrój
	Konin Zagański	Mieczysław M. Krajewski	Zygfryd Klon
	Dzietrychowice	Tadeusz Kościuszko	Wiesław Kubiński
	Niwica	Karol Świerczewski	Eugeniusz Białowąs
Żery	Sieniawa Żarska	Bartosz Głowacki	Zygmunt Niwiński

Rozkaz L. 6/49 z 25.06.1949 r.

Głogów	Brzostów	Karol Świerczewski	Zenon Zydorcak
Góra Śląska	Jemielno	Tadeusz Kościuszko	Henryk Kołtus
Jelenia Góra	Janowice Wielk.	Stanisław Dobois	Bolesław Kiliński
	Bukowiec	Wincenty Pstrowski	Romuald Stupnicki
Namysłów	Wieloląka	Karol Świerczewski	Tadeusz Dąbrowa
Szprotawa	Małomice	Janek Krasicki	Jan Wojtkowiak
Wałbrzych	Gorce	Adam Mickiewicz	Zdzisław Marcinkowski
Woiłów	Brzeg Dolny	Kazimierz Pułaski	Roman Robaczyński
Złotoryja	Jerzmanice	Janek Krasicki	Zygmunt Mucha
Oława	Niwnik	Karol Świerczewski	Edward Bykowski
Wrocław pow	Ołtaszyn	bez patrona	Tadeusz Urbański
	Wrocław	bez patrona	Tomasz Marmaros
	Jerzmanów	bez patrona	Jan Zgłobicki

Rozkaz L. 1/49/50 z 1.09.1949 r.

Brzeg	Brzeg	Bolesław Chrobry	Waldemar Demkowski
Dzierżoniów	Bielawa	Wincenty Pstrowski	Zdzisław Styczeń
Jelenia Góra	Piechowice	Kostka Napierski	Henryk Gołpys
Koźuchów	Stare Ząbrze	Tadeusz Kościuszko	Jan Kowalski
Lubin	Chocianowice	Tadeusz Kościuszko	Adam Drozd
Szprotawa	Przenków	Henryk Dąbrowski	Adam Ktliński
Złotoryja	Wilków	Karol Świerczewski	Marian Wojciechowski
	Podgórci	Karol Świerczewski	Józef Gnida

69

Rozkaz L. 2/49/50 z 1.10.1949 r.

Bystrzyca	Stara Łomnica	Karol Świerczewski	Józef Żurek
Złotoryja	Radochów	Bohaterowie Westerplatte	Kazimierz Kostek
Kozuchów	Nowy Kościół	Ludwik Waryński	Ewaryst Żelochowski
	Nowe Młasteczko		Grzegorz Jakubowski
	Pleszów		Aleksander Kluczyński

Rozkaz L. 3/49/50 z 1.11.1949 r.

Bolesławiec	Kruszyn Wielki	Stanisław Dubois	Stanisław Buczek
	Bolesławiec	Stanisław Dubois	Dominik Krukiewicz
	Ocice	Tadeusz Kościuszko	Edward Grabowy
	Tomaszów Bolesł.	Karol Świerczewski	Józef Ryś
	Wykroty	Karol Świerczewski	Hieronim Górnicki
	Raciborowice	Ludwik Waryński	Jan Huryk
Głogów	Grębocice	Karol Świerczewski	Edmund Rychlewski
Kłodzko	Nowy Wielisław	Tadeusz Kościuszko	Jerzy Adamczyk
Kozuchów	Borów Wielki	Tadeusz Kościuszko	Henryk Włodkiewicz
	Broniszów	Karol Świerczewski	Adam Konstantyn
Lwówek	Mirsk	Stanisław Betleja	Igor Wasilewski
	Świeradów	Tadeusz Kościuszko	Tadeusz Dubiański
	Pilchowice	Adam Mickiewicz	Jerzy Tokarz
Nemysłów	Kowalowice	Adam Mickiewicz	Kazimierz Andrzejczak
	Wilków Namysł.	Juliusz Stowacki	Baltazar Szulikowski
	Głuszyn	Karol Świerczewski	Franciszek Fedunik
	Nemysłów	Ludwik Waryński	Rafał Komornicki
	Woskowice	Janek Krasicki	Franciszek Starecki
Szprotawa	Bukowice	Wincenty Pstrowski	brak danych
	Długie	Karol Świerczewski	Henryk Urbańczyk
	Witków	Karol Świerczewski	Ignacy Jabłoński
	Niegostawice	Kazimierz Pułaski	Jan Matus
	Małomice	Janek Krasicki	Antoni Zalnowski
	Przemków	Henryk Dąbrowski	Henryk Lewandowski
Oleśnica	Długołęka	Bolesław Chrobry	Paweł Twaróg
Oława	Oława	Tadeusz Kościuszko	Edward Bykowski
	Niwnik	Władysław Sikorski	Stanisław Miszyński
Złotoryja	Dobków	Adam Mickiewicz	Henryk Hanebach

Rozkaz L. 4/49/50 z 1.12.1949 r.

Bolesławiec	Rożkowice	Ludwik Waryński	Antoni Palczak
	Nowa Wieś	Karol Świerczewski	Marian Drobiński
	Łasice	Młoda Gwardia	Jerzy Maternicki
	Gierałtów	Ludwik Waryński	Józef Czerniak
	Bolesławiec	Adam Mickiewicz	Franciszek Garboś
	Parzyce	Stanisław Dubois	Franciszek Junek
Brzeg	Olszanek	Tadeusz Kościuszko	Franciszek Kamiński
Kłodzko	Czerwieńskie	Marian Buczek	Kazimierz Kurowski
	Wojbórz	Henryk Dąbrowski	Franciszek Kierzek
	Kudowa Zdrój	Karol Świerczewski	Wilhelm Haba
Środa Śląska	Kostomłoty	Karol Świerczewski	Roman Tkaczyk
	Środa Śląska	Tadeusz Kościuszko	Józef Borejko
Wałbrzych	Boguszów	Henryk Sienkiewicz	Zdzisław Chojnicki
	Rusinowa	Janek Krasicki	Wiesława Budziszewska
	Poniatów	Fryderyk Chopin	Zygmunt Model
Wrocław IV	Wrocław	Karol Świerczewski	Janusz Charatonik
Wrocław VII	Zgorzelisko	Marian Buczek	Roman Urbanowicz
Złotoryja	Chojnów	Kazimierz Pułaski	Zygmunt Mucha
	Sokołowiec	Wincenty Pstrowski	Wacław Zyss
Żary	Żary	Adam Mickiewicz	Mieczysław Kunca
	Sieniawa	Bartosz Głowacki	Kazimierz Madejski

Rozkaz L. 6/49/50 z 15.01.1950 r.

Bolesławiec	Czerna	Stanisław Dubois	Eljasz Broński
	Kraszowice	Janek Krasicki	Władysław Kuchar
Dzierżoniów	Grodziszczce	Tadeusz Kościuszko	Sypniewicz
Jelenia Góra	Kowary	Jan Kiliński	Franciszek Kwaśny
Kozuchów	Nowa Sól	Marian Buczek	T. Sejnuł
	Nowa Sól	Karol Świerczewski	Z. Rynczak
Lubin	Brunów	Ludwik Waryński	Józef Chudzik
	Chrostnik	Karol Świerczewski	Jan Kotaczek
	Składowice	Marian Buczek	Józef Bogdański
	Szklary Górne	Wincenty Pstrowski	M. Omański
	Miloradzice	ks. Piotr Sciegienny	Michał Senków
	Nowa Kuźnia	Stefan Okrzeja	Władysław Gieron
	Chocianów		Stanisław Kruciński
	Rudna	Janek Krasicki	Adam Niemczyk
	Obora	Ludwik Waryński	Franciszek Czmiel

Namysłów	Jakubowice Świerców Miodary	Feliks Dzierżyński Karol Świerczewski Ludwik Waryński	J. Kołodziej Jan Czykieta W. Szczepański
Oława	Oława	Janek Krasicki	Stanisław Sokołowski
Świdnica	Bystrzyca Górna	Janek Krasicki	Jerzy Listwan
Szprotawa	Szprotawa Namysłów	Ludwik Waryński Henryk Dąbrowski	Ludwik Góra Stefan Krzak
Syców	Nowa Kopernia Goszcz	Aleksander Matrosow Tadeusz Kościuszko	Zdzisław Stanek Jan Sroka
Trzebnica	Domasławice Ujeździec Wielki Cerkwica	Karol Świerczewski Janek Krasicki Stanisław Dubois	Edward Ślusarek Ciepielski Jan Mrozowicz
Wrocław II	Wrocław	Feliks Dzierżyński	W. Zieliński
Wrocław IV	Wrocław	Tadeusz Kościuszko	Bronisław Barlikowski
Wrocław pow.	Gniechowice Żerniki Wrocł. Strzeblów	Tadeusz Kościuszko Karol Świerczewski Karol Świerczewski	Kazimierz Wolanin Franciszek Lech K. Ludowicz
	Kobierzyce Smolec	Adam Mickiewicz Henryk Dąbrowski	B. Milczarek H. Jaworski
Żary	Żary Mirosławice Żary	Bolesław Prus Stanisław Dubois Adam Mickiewicz	Kazimierz Borycki Kazimierz Benke Mieczysław Kunce
	Lipiny Kuznice	Karol Świerczewski	Hipolit Mroczkowski
Złotoryja	Zagrodno Uniejowice Jerzmanice Wilków	Tadeusz Kościuszko Stefan Okrzeja Juliusz Słowacki Janek Krasicki Wincenty Witos	Stanisław Czarnecki Eligiusz Sowa Kazimierz Neber Ludwik Kieczura Marcinkowski

Rozkaz L. 7/49/50 z 1.02.1950 r.

Bolesławiec	Ławszowa	Stanisław Dubois	E. Pietrzak
Dzierżoniów	Rościszów Bielawa	Stanisław Staszic Marian Buczek	Pilarczyk Bogdan Gałczyński
Kożuchów	Rościszów Nowa Sól Pleszów	Karol Świerczewski Stanisław Dubois Henryk Dąbrowski	Józef Taflński Władysław Rozmianiec Antoni Kołodziej

Jelenia Góra	Dziwiszów Kerpacz Piechowice	Adam Mickiewicz Feliks Dzierżyński Kostka Napierski	Filipowski Krzyszowski Z. Miernik
Kłodzko	Bukowiec Lewin Kłodzki	Wincenty Pstrowski Karol Świerczewski	Leszek Zajac Piaseczny
Syców	Jeszkowa	Karol Świerczewski	J. Gąsiorowski
Oława	Syców Międzybórz Pława	Karol Świerczewski Tadeusz Kościuszko Tadeusz Kościuszko	W. Piórek R. Tokarski Marcin Pawiński

Rozkaz L. 8/49/50 z 1.03.1950 r.

Bolesławiec	Krańnik Krzyżowa	Karol Świerczewski Karol Świerczewski	Franciszek Herbut Władysław Mizdal
Bystrzyca	Stary Waliszów Pławница	Konstanty Rokossowski Karol Świerczewski	Józef Koit R. Piotrowski
Kożuchów	Stara Bystrzyca Kozła	Karol Świerczewski Tadeusz Kościuszko	J. Krupa Bronisław Jurczyk
Lwówek	Kozła	Karol Świerczewski	Stefan Kopciat
Namysłów	Żeliszów Minkowsk	Karol Świerczewski Karol Świerczewski	Czesław Czajka B. Iwanicki
	Objazd	Janek Krasicki	Eugeniusz Bednarz
	Polkowice	Jarosław Dąbrowski	J. Kolasinski
	Smarckowice	Karol Świerczewski	Władysław Cwyner
	Wieloląka	Adam Mickiewicz	L. Wołkowicz
Szprotawa	Wysokie Siecioborzyce	Aleksander Matrosow Tadeusz Kościuszko	K. Piotrowski Tadeusz Kozioł
	Gościerzowice	Karol Świerczewski	R. Sykuła
Trzebnica	Bolęcyn	Ludwik Waryński	K. Skorupa
Wrocław III	Wrocław	Janek Krasicki	K. Sztompka
Wrocław V	Wrocław	Jarosław Dąbrowski	S. Rabiega
Wrocław VII	Kowale Zakrzów	Janek Krasicki Tadeusz Kościuszko	Zygmunt Kończak Józef Golema
Żary	Lipinki Brody	Karol Świerczewski Ludwik Waryński	Mroczkowski Jaroszyński

Wrocław pow.	Jerzmanowice Sw. Katarzyna Sw. Katarzyna Żórawina Muchobór Węgrzyn Wojszyce Ziębice Ziębice Ziębice Ziębice Ziębice Ziębice Doboszowice Zwrócona Niedźwiedź Biernacice Goleniów Ozarów Przedborowa	Karol Świerczewski Tadeusz Kościuszko Jarosław Dąbrowski Tadeusz Kościuszko Stanisław Staszic Karol Świerczewski Feliks Dzierżyński Aleksander Matrosow Karol Świerczewski Józef Stalin Włodzimierz Lenin Ludwik Waryński Jan Kiliński Stefan Okrzeja Janek Krasicki Tadeusz Kościuszko ks. Piotr Ściegienny Karol Świerczewski Adam Mickiewicz Karol Świerczewski	Jan Zgłobicki Roman Starek J. Pasierbski T. Rudnicki H. Janiek H. Margot Marian Kulik Zdzisław Wiącek Barańczyk Stanisław Bobela Zygmunt Wusaty T. Wojtyła Józef Tur Adam Lenius Czesław Cwiakała J. Misztels Witold Piras Jerzy Brych Adolf Górski Stanisław Bulanda
--------------	---	---	--

Rozkaz L. 9/49/50 z 1.04.1950 r.

Bolesławiec	Raciborowice Raciborowice Bolesławiec Gromadka Brzeźnik Gościłzów Michała Lubsza Łosiów Czepielowice Karlówice Sobczyce Nielubia	Tadeusz Kościuszko Marian Buczek Wincenty Pastrowski Karol Świerczewski Janek Krasicki Marian Buczek Karol Świerczewski Fryderyk Chopin Karol Świerczewski Tadeusz Kościuszko Henryk Dąbrowski Tadeusz Kościuszko Tadeusz Kościuszko	F. Buch J. Kurek Sieżeniowski Romanowski L. Sądaj Sylwester Klimek K. Moszyński W. Goździński Franciszka Jesińska K. Krzyżowski B. Grodzki Zawadzki Kalinowski
Brzeg			
Głogów			

Dzierżoniów	Łagiewniki Piława Dolna Niemcza Jordanów Jordanów Jawor Przybyłowice Bolków Bolków Wierzchosławice Podgórzyn Czarny Strumień	Stanisław Dubois Bolesław Chrobry Jarosław Dąbrowski Aleksander Puszkina Adam Mickiewicz Karol Świerczewski Wincenty Pastrowski Adam Mickiewicz Tadeusz Kościuszko Władysław St. Reymont Ludwik Waryński Adam Mickiewicz Karol Świerczewski Marian Buczek Mikołaj Kopernik Karol Świerczewski Tadeusz Kościuszko Wincenty Pastrowski Tadeusz Kościuszko Janek Krasicki Stanisław Dubois Karol Świerczewski Józef Poniatowski Tadeusz Kościuszko Karol Świerczewski Tadeusz Kościuszko Juliusz Słowacki Jarosław Dąbrowski Feliks Dzierżyński Zieliński Romuald Traugutt Ludwik Waryński Konstanty Rokossowski Tadeusz Kościuszko Janek Krasicki Tadeusz Kościuszko Tadeusz Kościuszko Stanisław Dubois Adam Mickiewicz Henryk Dąbrowski	J. Wawrzyniak W. Nowak J. Ochmański Ryszard Elsner R. Biłyk R. Milczar Stanisław Gieremek A. Pólichłopek K. Wolniarczyk Wiszowaty Z. Łoza Śleszyński Bielecki M. Bator Edward Sarzyński Adam Gułaj Rakowski W. Michoń Osiański Tadeusz Żak Radziszewski Edward Huńko Władysław Mięków Urbanowicz T. Zejmo Bronisław Fidorak Jan Kazimir L. Regliński Kowalik Stedler J. Bodak M. Janczura Wesołowski J. Lipiec R. Obara Czesław Szosta Dobrowolski S. Krzak B. Rasata Jednoróg
Jawor	Bolków		
Jelenia Góra	Podgórzyn		
Kozuchów	Czarny Strumień		
Lubań	Lubięcín Bogaczów Wichów Borów Lubań Olszyna Biedrzychowice Zawidów Pobiedna Leśna		
Lwówek	Pławna Rząsiny Uboćcze Dłużec Sobotka Gierczyn Górzycza Siedlec Zimna Woda Niemstów Siemistaw Solniki Wielkie Kiełczów Smolna Brzezina Łąka Cieśle Dobrzeń Jankowice		
Lubin			
Oleśnica			

	Solniki Wielkie	Karol Świerczewski	Faberek
	Zakrzów	Tadeusz Kościuszko	T. Chłodniak
	Dobroszyce	Adam Mickiewicz	Turzyński
	Smolna	Karol Świerczewski	Kleofas
	Milowice	Wincenty Pstrowski	E. Mizera
	Zgorzelisko	Marian Buczek	A. Wąsowicz
	Borowa	Karol Świerczewski	Zieliński
	Jankowice	Karol Świerczewski	B. Maciejczyk
	Zbytowa	Karol Świerczewski	S. Ogorzelski
	Zbytowa	Adam Mickiewicz	Józef Grzyb
	Wszechświęte	Karol Świerczewski	J. Jednoróg
	Dobrzeń	Adam Mickiewicz	A. Wola
	Brzezia Łąka	Karol Świerczewski	Władysław Duda
	Poniatowice	Tadeusz Kościuszko	J. Bilik
	Wabienice	Karol Świerczewski	Bąk
	Bukowice	Tadeusz Kościuszko	J. Mzotek
	Bukowice	Karol Świerczewski	Nowak
	Sokołowice	Jarosław Dąbrowski	Właszczyk
	Owczary	Adam Mickiewicz	Bruchowski
	Świdnica	Jarosław Dąbrowski	L. Obgrowski
	Świdnica	Jarosław Dąbrowski	W. Trojnar
	Świebodzice	Marian Buczek	J. Sabrowski
	Jaroszów	Konstanty Rokossowski	L. Nowak
	Olshany	Ludwik Waryński	Jan Berkowski
	Świdnica	Janek Krasicki	Świerczewski
	Strzelin	Wincenty Pstrowski	M. Duda
	Strzelin	Karol Świerczewski	Stanisław Cisowski
	Borek Strzebiński	Tadeusz Kościuszko	Franciszek Szymański
	Górzec	S. Mazur	W. Karpiński
	Wałbrzych	Feliks Dzierżyński	Z. Czuba
	Sobięcin	Józef Bem	J. Kowacki
	Wołów	Karol Świerczewski	Vogelenang
	Stary Wołów	Tadeusz Kościuszko	Godzina
	Scinawa	Karol Świerczewski	A. Frackiewicz
	Wińsko	Tadeusz Kościuszko	Stanisław Dziubiński
	Brzeg Dolny	Kazimierz Pułaski	Lucyniak
	Wrocław	Karol Świerczewski	Zygmunt Feć
	Wrocław	Wincenty Pstrowski	Bartnicki

Olawa
Świdnica

Strzelin

Wałbrzych

Wołów

Wrocław II

	Wrocław	Jarosław Dąbrowski	S. Musiała
	Wrocław	Adam Mickiewicz	W. Gilecki
	Wrocław	Marceli Nowotko	Michalski
	Wrocław	Marceli Nowotko	Kasprzyński
	Wrocław	Feliks Dzierżyński	Karpiński
	Wrocław	Janek Krasicki	H. Bednarski
	Wrocław	Tadeusz Kościuszko	A. Tumiej
	Wrocław	Adam Mickiewicz	Czesław Telego
	Wrocław	ks. Piotr Sciegienny	B. Andrzejewski
	Byczeń	Ludwik Waryński	T. Sznajder
	Laski	Karol Świerczewski	A. Sajdak
	Złoty Stok	Bolesław Chrobry	T. Zgierski
	Stosowice	ks. Piotr Sciegienny	B. Banaś
	Olbrachcice	Ludwik Waryński	Stanisław Musielak
	Brzeźnica	Marceli Nowotko	M. Sobków
	Wigancice	Kostka Napierski	Czesław Słonina
	Przyłek	Adam Mickiewicz	Władysław Kajfan
	Przyłek	Ludwik Waryński	Brych
	Kamieniec Ząbk.		

Wrocław IV

Wrocław VIII

Ząbkowice

Wykaz próbnych drużyn harcerek

zarejestrowanych w rozkazach komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP

78

Hufiec	Miejscowość	Patron drużyny	Drużynowa
--------	-------------	----------------	-----------

Rozkaz L. 3/49 z 1.04.1949 r.

Jawor	Jawor	bez patrona	Stawostkówna
Żary	Jawor	Jedwiga Orłowiczówna	Janina Misiewicz
	Lipinki Łużyckie	Maria Curie-Skłodowska	Barbara Benaszek
Jelenia Góra	Kuźnice Żarskie	Maria Konopnicka	Jadwiga Bilanów
	Żary	Maria Curie-Skłodowska	Michalina Barańska
	Żary	Eliza Orzeszkowa	Anna Cieślińska
	Bierutowice	Hanka Sawicka	Halina Gajewska
	Jeżów	Stefania Sempołowska	Janina Waclaw
	Majów	bez patrona	Janina Lewandowska

Rozkaz L. 4/49 z 1.05.1949 r.

Ząbkowice	Ziębice	Hanka Sawicka	Zofia Gruchulska
	Ziębice	Eliza Orzeszkowa	Danuta Karbowska
	Ziębice	Adam Mickiewicz	Janina Kirkin
	Ziębice	Maria Curie-Skłodowska	Halina Bekalarz
	Ziębice	Emilia Plater	Zofia Meztzger

Rozkaz L. 5/49 z 1.06.1949 r.

Brzeg	Lewin Brzeski	Emilia Plater	Zofia Chałupkówna
Kozuchów	Nowe Miasteczko	Maria Konopnicka	Maria Grzegorska
Milicz	Pleszów	Hanka Sawicka	Romana Tomaszewicz
	Góry	Maria Curie-Skłodowska	Janina Irków
Namysłów	Włochy	Hanka Sawicka	Lucja Klejnówna
	Strzelce	Maria Curie-Skłodowska	Krystyna Kuława

Szprotawa	Niegosławice	Maria Konopnicka	Teresa Hajrykówna
Wałbrzych	Małomice	Maria Konopnicka	Irmína Pustułka
	Jedlinka	Hanka Sawicka	Wanda Apostołowicz
Zagań	Gozdnica	Małgorzata Fornalska	Zofia Sobkow
	Zagań	Hanka Sawicka	Danuta Matejko
Żary	Witoszyn	Maria Konopnicka	Anna Szykin
	Brzeźnica	Wanda Wasilewska	Irena Pokrojówna
	Moszyń	Emilia Plater	Aldona Kubiak
	Niwnica	Maria Curie-Skłodowska	Tadeusz Klęczek
	Żary	Jadwiga Orłowiczówna	Irena Stynanowska
Dzierżoniów	Mirosławice	bez patrona	Hanna Modrzejewska
	Bielawa	Emilia Plater	Bronisława Żelazna

Rozkaz L. 6/49 z 25.06.1949 r.

Kozuchów	Lipiny	Zofia Jaroszewicz	Zdzisława Sroczyńska
Namysłów	Woskowice	Hanka Sawicka	Klara Nowak
Wałbrzych	Wałbrzych	Maria Curie-Skłodowska	Eleonora Hrycek
Zagań	Konin Zagański	Maria Curie-Skłodowska	Aniela Walczak
Żary	Sienawa Żarska	Hanka Sawicka	Henryka Małkowska
Środa Śląska	Malczyce	Królowa Jadwiga	Janina Krechowicz
Świdnica	Świdnica	Maria Curie-Skłodowska	Irena Szulc

Rozkaz L. 1/49/50 z 1.09.1949 r.

Kłodzko	Krasnowice	Emilia Plater	Janina Kirpluk
Lubin	Chocianowice	Maria Konopnicka	Julia Porzycka
Szprotawa	Przemków	Stefania Sempołowska	Krystyna Kęstinowicz
Złotoryja	Zagrodno	Emilia Plater	Wacława Karst

Rozkaz L. 2/49/50 z 1.10.1949 r.

Bystrzyca	Bystrzyca	Jadwiga Orłowiczówna	Danuta Słabkowicz
Kozuchów	Nowa Sól		Roma Tomaszewicz
	Nowa Sól		Aniela Hryniewicz
	Pleszów		Krystyna Czarnecka
	Rodna		Irena Czejgis
	Kozuchów		Anna Noaszewska
	Lipiny		Jadwiga Kuszyńska

79

Rozkaz L. 3/49/50 z 1.11.1949 r.

Bolesławiec	Rąbitorowice Bolesławiec Bolesławiec Nowa Wieś	Marja Curie-Skłodowska Zoja Kosmodemiańska Barbara Małkowa Jadwiga Orłowiczówna	Marja Kobylnicka Balbina Chmiel Barbara Skolnowska Regina Turek
Bystrzyca	Radochów	Emilia Plater	Janina Sosnowska
Głogów	Sława Śląska	Hanka Sawicka	Marja Świątkowska
Koźuchów	Przyborów	Helena Jaworska	brak danych
Lwówek	Lubieszów	Eliza Orzeszkowa	Teresa Bronikowska
	Pilchowice	Marja Curie-Skłodowska	Adama Hunkówna
	Gryfów	Hanka Sawicka	Lilianna Popławska
	Lwówek	Marja Konopnicka	Jadwiga Wnętrzak
	Lwówek	Hanka Sawicka	Marja Brodawkin
Namysłów	Namysłów	Emilia Plater	Barabara Karasińska
	Namysłów	Marja Konopnicka	Teodozja Grójec
	Kowalowice	Marja Konopnicka	Jadwiga Czarnecka
	Głuszyn	Hanka Sawicka	Janina Sobczyńska
Syców	Międzybórz	Marja Konopnicka	Krystyna Szymańska
Szprotawa	Szprotawa	Małgorzata Fornalska	Stanisława Kurz
	Witków	Hanka Sawicka	brak danych
	Bukowice	Hanka Sawicka	brak danych
	Małomice	Marja Konopnicka	Jadwiga Celler
	Niegostawice	Marja Konopnicka	Gertruda Wyzuj
Jelenia Góra	Jelenia Góra		Wanda Kobyłecka
Oława	Oława	Emilia Plater	Marja Ciołek
	Oława	Marja Curie-Skłodowska	Krystyna Migocka
Wałbrzych	Biały Kamień		Stanisława Podgórska
	Rusinowa	Hanka Sawicka	Wiesława Budziszewska
	Jedlinka	Hanka Sawicka	Alicja Kannenberg
	Miroszów	F. Kasprzykówna	Wanda Madejówna
	Wałbrzych	Zofia Jaroszewicz	Amelia Grabska
	Biały Kamień	F. Kasprzykówna	Jadwiga Kloryge
Wrocław III	Wrocław	Marja Curie-Skłodowska	Romana Sokal

80

Rozkaz L. 4/49/50 z 1.12.1949 r.

Bolesławiec	Rożkowice Weźdów Cieraitów Perzyce Nowa Wieś	Hanka Sawicka Wanda Wasilewska Marja Konopnicka Jadwiga Orłowiczówna Jadwiga Orłowiczówna	Janina Sojówna Marja Frelich Halina Skrzyppczak Stefania Golecka Bronisława Turbiak
Brzeg	Olszanka Brzeg	Emilia Plater Marja Konopnicka	Danuta Kopij Marja Sienko
Kłodzko	Czerwieńczyce Żelazno Krajenów	Eliza Orzeszkowa Marja Curie-Skłodowska Marja Rodziewiczówna	Marja Demczyńska J. Zdrażkówna Zofia Piłstowska
Koźuchów	Broniszów	Zofia Jaroszewicz	Lidia Sołowy
Środa Śląska	Środa Śląska	Marja Konopnicka	Stefania Mrozkiewicz
Szprotawa	Szczepanów	Hanka Sawicka	Elżbieta Ogrodnicka
Syców	Gościeszowice Twardogóra	Marja Curie-Skłodowska Marja Curie-Skłodowska	Bronisława Hokszyk Teresa Mruz
Wałbrzych	Ślizów	Marja Curie-Skłodowska	Mirosław Wiórek
	Piaskowa Góra	Emilia Plater	Alicja Pilar
	Rusinowa	Hanka Sawicka	Wiesława Budziszewska
Wrocław III	Wrocław	Hanka Sawicka	Jadwiga Skwarkówna
	Wrocław	Marja Konopnicka	Irena Kwiatkowska
Wrocław VII	Zakrzów	Hanka Sawicka	Teresa Rudnicka
Złotoryja	Chojnów	Hanka Sawicka	Krystyna Nizalowska
	Sokołowice	Stefania Sempołowska	Hanna Płockarz
Żary	Lipinki	Hanka Sawicka	Teresa Czechowska
	Niwica	Marja Curie-Skłodowska	Kazimierz Migdał
	Siemianów	Hanka Sawicka	Teresa Tapertówna

Rozkaz L. 6/49/50 z 15.01.1950 r.

Bolesławiec	Czerna Kraszowice	Hanka Sawicka Małgorzata Fornalska	Teresa Rudnicka A. Przybyła
Brzeg	Brzeg	Emilia Plater	Zawistowska
Dzierżoniów	Bielawa	Eliza Orzeszkowa	H. Lula
	Ostaszowice	Hanka Sawicka	Kramer
	Piława Górna	Marja Curie-Skłodowska	Głowacka
	Owieśno	Wanda Wasilewska	H. Pierzchała
	Pleszyce	Marja Konopnicka	Zofia Bomba

81

Jelenia Góra	Jelenia Góra	Małgorzata Fornalska	Kajzerówna
	Kowary	Maria Curie-Skłodowska	Lidia Klessen
	Kostrzyca	Maria Curie Skłodowska	M. Pohlówna
Koźuchów	Bierutowice	Hanka Sawicka	Bobrowska
	Bogaczów	Hanka Sawicka	B. Boryslówna
Lubin	Nowogród	Hanka Sawicka	Czajkowska
	Lubin	Emilia Plater	Regina Brygider
	Obora	Róża Luksemburg	Aniela Nosel
	Rudna	Hanka Sawicka	Akiejczykówna
	Chocianów	Eliza Orzeszkowa	Baranowska
	Brunów	Maria Curie-Skłodowska	Dołęgowska
	Nowa Kuźnia	Małgorzata Fornalska	M. Filak
	Składowice	Wanda Wasilewska	Stanisława Brygider
	Miloradzice	Stefania Sempołowska	B. Lackowicz
Nemysłów	Osiek	Maria Curie-Skłodowska	Sabina Dudek
	Jakubowice	Zoja Kosmodemiańska	Syndykówna
	Swierców	Hanka Sawicka	Jadwiga Janków
	Miodary	Maria Curie-Skłodowska	Tomaszewska
Oława	Bystrzyca k/Oławy	Maria Konopnicka	D. Lautsch
Szprotawa	Długie	Hanka Sawicka	Michalina Halabura
	Szprotawa	Eliza Orzeszkowa	J. Wdowiarska
	Nemysłów	Maria Konopnicka	Janina Żegleń
Syców	Domasławice	Hanka Sawicka	B. Szczypiór
Trzebnica	Pawłów	Eliza Orzeszkowa	Stanisława Łakomic
	Cerkwica	Małgorzata Fornalska	Maria Domagała
	Pawłów	Maria Curie-Skłodowska	Halina Wołoszczuk
	Ujeździec Wielki	Maria Konopnicka	Teresa Pard
Wałbrzych	Gorce	Hanka Sawicka	Wilhelmina Kurzyńska
	Wałbrzych	Maria Curie-Skłodowska	Romana Rojewska
Wrocław II	Wrocław	Emilia Plater	J. Skorodzińska
Wrocław pow.	Kobierzyce	Maria Curie-Skłodowska	Wojciechowska
	Małkowice	Hanka Sawicka	Filipkowska
	Radwanice	Maria Konopnicka	Albina Dogańska
	Żerniki	Stefania Sempołowska	Anna Sobańska
	Gniechowice	Maria Konopnicka	Denuta Osuchowska
	Smolec	Halina Górska	M. Przybylska
Złotoryja	Proboszczów	Maria Konopnicka	Albina Beran
	Chojnów	Hanka Sawicka	Lidia Ostrowska

Zary	Sieniawa	Hanka Sawicka	Teresa Tapert
	Niwica	Maria Curie-Skłodowska	Kazimierz Migdał
Zagań	Dziatrychowice	Tadeusz Kościuszko	W. Wojciechowski

Rozkaz L. 7/49/50 z 1.02.1949 r.

Bolesławiec	Ląszowa	Maria Konopnicka	H. Pietrzak
Bystrzyca	Bystrzyca	Maria Curie-Skłodowska	E. Pormel
	Strachocin	Maria Konopnicka	M. Horn
Jelenia Góra	Ściężny	Hanka Sawicka	E. Kowalska
	Milków	Małgorzata Fornalska	T. Kasprzyk
	Kowary	Maria Curie-Skłodowska	J. Dankowska
Koźuchów	Nowa Sól	Maria Konopnicka	J. Ojrzanowska
Kłodzko	Kudowa Zdrój	Hanka Sawicka	Teresa Kubała
Nemysłów	Nemysłów	Emilia Plater	Alina Kraus
	Głuszyn	Maria Konopnicka	T. Szczelina
Syców	Syców	Emilia Plater	Stanisława Pustówka
	Goszcz	Adam Mickiewicz	P. Kocińska
	Twardogóra	Maria Curie-Skłodowska	Kołodziej
Złotoryja	Jerzmanice	Maria Curie-Skłodowska	R. Kozak

Rozkaz L. 8/49/50 z 1.03.1950 r.

Bolesławiec	Krzyżowa	Maria Konopnicka	Feklewicz
	Kraśnik	Hanka Sawicka	A. Cypelt
Bystrzyca	Przejesław	Maria Konopnicka	Łukasiewicz
	Stary Waliszów	Wanda Wasilewska	Aniela Hatelska
	Pławnica	Maria Konopnicka	M. Zalewska
	Gorzanów	Maria Konopnicka	M. Biernat
	Łądek Zdrój	Hanka Sawicka	S. Klimczyk
Lwówek	Mirsk	Maria Curie-Skłodowska	D. Reiter
	Rebiszów	Eliza Orzeszkowa	J. Niedziałkowska
	Wleń	Stefania Sempołowska	Elżbieta Kostkówna
Nemysłów	Minkowsk	Hanka Sawicka	Jadwiga Ojczenasz
	Wilków	Hanka Sawicka	Krystyna Zalewska
	Objezd	Maria Konopnicka	Dąbrowiecka
	Polkowice	Hanka Sawicka	Katarzyna Górska
	Smarchowice	Maria Konopnicka	Maria Cwyner

Szprotawa	Wieloląka Henryków Wysokie Siecioborzyce	Maria Curie-Skłodowska Hanka Sawicka Hanka Sawicka Hanka Sawicka	Z. Szydełko T. Szczepaniak Wanda Podmokła Leokadia Bokisz St. Grach
Trzebnica	Oborniki Śląskie Bołęczyn	Małgorzata Fornalska Zoja Kosmodeniańska	L. Woźniczko E. Kolkstein
Wrocław II Wrocław V Wrocław pow.	Wrocław Muchobór Św. Katarzyna Ołtaszyn Węgrzyn Wojczyce	Wanda Wasilewska Hanka Sawicka Hanka Sawicka Wanda Wasilewska Maria Curie-Skłodowska Małgorzata Fornalska	A. Kubiakowa Janina Plajzer Helena Nowicka H. Dolata J. Gajewska M. Wyporek Maria Otto
Ząbkowice	Klecina Ziębice Ziębice Ziębice Ziębice Ziębice Ziębice Ziębice Ziębice Niedźwiedź Dęboszewice Ożarów Przedborowa Wielka Owsina Starczówek Uniejawice Luknica	Stefania Sempołowska Zoja Kosmodeniańska Maria Curie-Skłodowska Stefania Sempołowska Emilia Plater Maria Konopnicka Małgorzata Fornalska Zofia Jaroszewicz Bolesław Chrobry Stefania Sempołowska Karol Świerczewski Karol Świerczewski Wanda Wasilewska Eliza Orzeszkowa Zofia Jaroszewicz Hanka Sawicka	J. Raszewska B. Krawczyk A. Daszkiewicz K. Olejnik J. Chełkowska B. Pomaraniec H. Petrusiewicz A. Wydlarska Z. Światała Irena Burczak M. Stachura A. Bielawska Irena Majcher K. Kosowska K. Skoczyllec Z. Keller
Złotoryja Żary			

Rozkaz L. 9/49/50 z 1.04.1950 r.

Bolesławiec	Bolesławiec Raciborowice Gromadka Gościszów Brzeźnik	Stefania Sempołowska Wanda Wasilewska Hanka Sawicka Zofia Jaroszewicz Hanka Sawicka Maria Konopnicka	A. Prasow Siemek B. Majkowska B. Omiatecz M. Rogowska Gajowska
Bystrzyca	Stara Bystrzyca		

Brzeg	Kościelnyce Michałów Łosiów	Hanka Sawicka Hanka Sawicka Maria Curie-Skłodowska	J. Kosińska T. Służkowska W. Gawryluk
Dzierżoniów	Czepielewice Łagiewniki Piława Dolna Piława Dolna Bielawa	Hanka Sawicka Hanka Sawicka Emilia Plater Stefania Sempołowska Maria Curie-Skłodowska	I. Krzykowska I. Wrocławiak L. Kędzierska M. Taborska M. Piechnicka R. Światała Gawron
Głogów	Jordanów Krzepielów Sobczyce Polkowice	Maria Konopnicka Hanka Sawicka Maria Konopnicka Maria Konopnicka	I. Bagińska A. Kobryń L. Kolada K. Halicka Chrzanowska H. Pawłowska M. Wewnaszek J. Skowrońska W. Antczak G. Rudzińska Stanisława Matras T. Dzierżek Tomaszewska K. Żmijska Eugenia Kazimir J. Kupnicka Kucówna Kosztowniak Urbanowicz Butwiłowska Chochulska Hryniewicz Janina Lis M. Madzik Błowska Poczynek G. Knapik Szewczuk R. Drozdowska B. Wojtyna
Jawor	Jawor Pomocne Bolków	Małgorzata Fornalska Hanka Sawicka Maria Konopnicka	
Jelenia Góra	Dziwiszów Podgórzyn Czarny Strumień	Eliza Orzeszkowa Stefania Sempołowska Juliusz Słowacki	
Koźuchów	Lubięcín Lasocin Borów	Hanka Sawicka Maria Konopnicka Hanka Sawicka	
Lubań	Lubań Lubań	Emilia Plater Stefania Sempołowska	
Lwówek	Lubomierz Lubomierz Pławna Rzęsiny Płakowice Dłużec Ubocze Sobota Górczyn Niemstów Zimna Woda Gorzyca Siedlec	Stefania Sempołowska Stefania Sempołowska Maria Konopnicka Maria Konopnicka Maria Konopnicka Wanda Wasilewska Maria Konopnicka Małgorzata Fornalska Stefania Sempołowska Wanda Wasilewska Maria Konopnicka Maria Curie-Skłodowska Hanka Sawicka Róża Luksemburg Maria Konopnicka Maria Konopnicka Hanka Sawicka Maria Konopnicka	
Lublin	Górczyn Niemstów Zimna Woda Gorzyca Siedlec		
Namysłów	Ziemliowice Gola Siemysłów Owczary		
Olawa			

Oleśnica	Smolna	Hanka Sawicka	T. Wesołowska
	Smolna	Maria Curie-Skłodowska	J. Klefas
	Brzezina Łąka	Maria Konopnicka	K. Bernat
	Cieśle	Hanka Sawicka	Z. Małek
	Borowa	Hanka Sawicka	K. Piutera
	Jenkowice	Maria Konopnicka	M. Ignasiak
	Solniki Wielkie	Maria Curie-Skłodowska	G. Baglińska
	Zakrzów	Hanka Sawicka	Abretańska
	Solniki Wielkie	Maria Konopnicka	H. Kowalska
	Zbytowa	Maria Konopnicka	Z. Dobrzańska
	Zbytowa	Hanka Sawicka	M. Kaniela
	Wszechświęte	Maria Curie-Skłodowska	Makowiecka
	Sokołowice	Maria Konopnicka	C. Konopka
	Miłowice	Hanka Sawicka	Franciszka Mruc
	Sokołowice	Maria Konopnicka	Krawczyk
	Swidnica	Hanka Sawicka	K. Sawicka
	Swidnica	Maria Konopnicka	Z. Kosalka
	Świebodzice	Hanka Sawicka	D. Chmiel
	Jaroszów	Hanka Sawicka	Z. Szpartaluk
	Strzelin	Borek Strzeleński	Eliza Orzeszkowa
Górzec		Maria Konopnicka	B. Blicharska
Wałbrzych	Wałbrzych	Eliza Orzeszkowa	J. Zajchowska
	Biały Kamień	Maria Konopnicka	A. Kowacz
Wołów	Stary Lasek	Maria Konopnicka	K. Głąbik
	Wołów	Hanka Sawicka	Henryka Ramel
Ząbkowice	Stary Wołów	Tadeusz Kosciuszko	Michalak
	Scinawa	Hanka Sawicka	L. Paczosik
	Winske	Emilia Plater	Irena Glowacz
	Złoty Stok	Hanka Sawicka	Codzińska
	Przyłek	Zofia Jaroszewicz	Fliksówna
	Wigancice	Róża Luksemburg	Kozioł
	Olbrachcice	Stefania Sempołowska	Tylek
	Byczeń	Hanka Sawicka	Glinkówna
	Laski	Ludwik Weryński	Stanisława Obracka
	Stoszowice	Hanka Sawicka	M. Słabosz
Złotoryja	Brzeznica	Maria Konopnicka	Brzozowska
	Rokitnica	Maria Rodziewiczówna	Hajdan

Wykaz próbnych drużyn zuchowych

zarejestrowanych w rozkazach komendanta Dolnośląskiej Chorągwi ZHP

Hufiec	Miejscowość	Nazwa drużyny	Drużynowy (a)
Rozkaz L. 2/49/50 z 1.10.1949 r.			
Dzierżonów	Bielawa	Pracowite Dziewczeta	Daniela Pietrzakowska
	Bielawa	Górale Sudeccy	Bogumił Drezno
	Bielawa	Zuchw Bielańskie	Kezimiera Kulka
	Bielawa	Muchomorki	Jadwiga Ogonek
Wrocław II	Wrocław	Chłopcy Wrocławscy	Halina Kowalik
	Wrocław	Chętna Ręka	Jolanta Luberadzka
Wrocław pow.	Wierzbica	Szerotki	Ewa Łazarowicz
	Wierzbica	Opolanie	Zbigniew Kujawa
Szprotawa	Gniechowice	Lechici	Tadeusz Gajewski
	Nowa Sól	Sprycierze	Henryk Śmigiełski
Nowa Sól	Cwaniacy	Roman Mazurkiewicz	
Rozkaz L. 3/49/50 z 1.11.1949 r.			
Bolesławiec	Raciborowice	Przodowniczki	Waldemar Surowiak
	Raciborowice	Ogrodniczki	Zdzisława Dziadowicz
	Bolesławiec	Ogrodniczki	Joanna Bieniecka
	Bolesławiec	Przodownicy Pracy	Mieczysław Najder
	Tomaszów Bolesł.	Traktorzyści	Józef Ryć
	Bolesławiec	Przodownicy Pracy	Stanisław Nitecki
	Bolesławiec	Krakowianki	Anna Ostrudzka
	Bolesławiec	Przodownicy	Janusz Tarnawski
	Kłodzko	Żelazno	Mieczysław Bernecki
	Koźuchów	Stare Żabno	Maria Wilczak
Modrzyce	Przodownicy	Kaźmierska	

Lwówek	Ubocze Lwówek	Pracowite Pszczółki	Alicja Popiawska
Strzelin	Gryfów	Dzielni Chłopcy	Zygmunt Kosowski
	Strzelin	Przodujące Dziewczęta	Emilia Bielewicz
Szprotawa	Witków	Strzeliniacy	Barbara Głowińska
	Bukowice	Górnicy	Zenon Michaluk
Oława	Witków	Krakowianki	Teresa Szczepaniak
	Szprotawa	Żniwiarki	Teresa Pecherzewska
	Szprotawa	Dzielne Zuchy	Jerzy Majewski
	Niegosiłowice	Słowianie	Wacław Hippnian
	Oława	Górnicy Śląscy	Franciszek Pacholek
	Oława	Górale	Franciszek Szafranski
	Oława	Kujawiacy	Jan Banach
Wrocław I	Oława	Fiołki	Anna Janczewska
	Oława	Niezapominajki	Urszula Szdatterly
	Oława	Muchomory	Marta Siwko
	Oława	Snieżyczki	Adela Denenfeld
Wrocław II	Wrocław	Zuchy z nad Odry	Ryszard Leonarczyk
	Wrocław	Przodownicy Pracy	Jan Ciupek
Wrocław powiat	Wrocław	Pionierzy	Jerzy Kędziorek
	Wrocław	Radośni Chłopcy	Irena Sieniuto
Wrocław powiat	Wrocław	Wrocławscy Cwaniacy	A. Tokarowski
	Wrocław	Żaczki-Szkolaczki	Maria Hartlińska
	Sobótka	Słowianie	Krzysztof Gdula
	Strzebielowice	Kamieniary	Zygmunt Waryński
	Muchobór	Młode Orłęta	Witold Czarnecki
Bielany	Wiślanie	Zenon Bułat	

Rozkaz L. 4/49/50 z 1.12.1949 r.

Bolesławiec	Wałdów	Marynarze	Władysław Wasyliak
	Wałdów	Pionierki	Zofia Gorczyca
	Bolesławiec	Ogrodniczki	Halina Fedak
	Giersztów	Pracowite Dziewczęta	Janina Zielińska
Brzeg	Giersztów	Pracowici Chłopcy	Józef Krasiński
	Nowa Wieś	Bojownicy Pokoju	Bogdan Fidelus
	Lewin Brzeski	Przodownicy	Kazimierz Kotapski
Bystrzyca	Brzeg	Pszczółki	Aurelia Niziówna
	Międzyzlesie	Szarotki	Janina Bodnarowicz

Kozuchów	Borów Wielki	Szarotki	Maria Sośnicka
	Lubieszów	Młodzi Budowniczo	Jedwiga Olejarnik
Oława	Nowa Sól	Dzielne Zuchy	Izabela Markun
	Bystrzyca Oławska	Pracowiczki	Wanda Merończyk
Szprotawa	Długie	Marynarze	Ryszard Urbańczyk
	Bukowice	Krakowiacy	Tadeusz Gryś
Wrocław I	Wrocław	Pracowite Dziewczęta	Bogusław Ogrodowczyk
	Wrocław	Orłęta Śląskie	Brygida Tyczyńska
Wrocław III	Wrocław	Dzielne Zuchy	Jerzy Dusza
	Wrocław	Powstańcy Śląscy	Leon Przybylski
Wrocław V	Wrocław	Przodowniczk	Helena Woźniak
	Wrocław	Słoneczne Promyki	Irena Wiącek
Wrocław powiat	Wrocław	Prząśniczki	Celina Bąkówna
	Wrocław	Polanie	Franciszek Urbański
	Kobierzyce	Ślązanki	Irena Litwińska
	Smolec	Iskierki	Danuta Malec
	Bielany	Wiślanie	Józef Bukat
	Radwanice	Radwaniczanki	Irena Niemczyk
	Mełkowice	Jasne Słoneczka	Barbara Szymańska
	Żerniki	Słowiczanki	Emilia Bagińska
	Kobierzyce	Kolejarze	Henryk Piotrowski
	Radwanice	Junacy	Stanisław Sikorski
	Żerniki	Kujawiacy	Jan Kielich
	Oporów	Ślązanie	Andrzej Rynkowski
	Mełkowice	Miłośnicy Nauki	Mieczysław Proskin
	Smolec	Kominiarze	Stanisław Jaworski
Strzebielów	Kominiarze	Jan Gaweł	
Żary	Żary	Zuski-Przodowniczk	Jedwiga Miller
	Żary	Górnicy	Wiesław Kwiatkowski
Złotoryja	Żary	Wyrwidęby	Witold Penkowski
Żary	Żary	Smoki Wawelskie	Stanisław Gubień

Rozkaz L. 6/49/50 z 15.01.1950 r.

Bolesławiec	Czerna	Młodzi Spółdzielcy	Ludwika Gałka
Dzierżoniów	Nowogrodzice	Wesołe Dziewczęta	Bogusława Duch
Kozuchów	Bielawa	Lotnicy	Włodzimierz Wesołowski
Lwówek	Nowe Miasteczko	Chętne Ręce	Kowalczyk
	Lwówek	Pracowite Dziewczęta	Jadwiga Wnętrzak

Lubin	Obora Obora Nowa Kuźnia Nowa Kuźnia Miłoradzice Lubin Lubin Namysłów	Przyjaciele Zielenców Przyjaciele Książki Przyjaciele Pteków Przyjaciele Zwierząt Przodownicy Pracy Młodzi Spółdzielcy Przyjaciele Zielenców Przodownicy	Władysława Bacia Eugeniusz Adamowicz Franciszek Szczepański Janina Jacyszyn L. Hercog R. Węglowski Leonis Pięra Lech Niedzielski
Namysłów	Kowalewice	Przodowniczki	Czarniecka
Świdnica	Bystrzyca Górna Bystrzyca Górna Świdnica Świdnica	Zuchy Zuchy z nad Bystrzycy Małi Przodownicy	Miatiaszczuk H. Michalski Zbigniew Repelowski
Szprotawa	Świdnica Długie Dziećmanowice Przemków Przemków Dziećmanowice Namysłów Namysłów Nowa Kopernia Nowa Kopernia Twardogóra Trzebnica Trzebnica Cerkwica Trzebnica Pawłów Cerkwica	Górnicy Kurpianki Górnicy Żelcy Górale Rolniczki Góralki Krakowianki Żniwiarze Kaszubianki Murarze Ślązanki Górnicy Przodownicy Pracy Spółdzielcy Żaczki-Szkolaczki	L. Zetwarnicki Janina Rodkowska Lucyna Handryk Maria Szpak Godfryd Reult Zofia Dembińska Katarzyna Domka Leszek Zygmunt Zenon Zys Maria Kucharczyk Jan Jagusiak Stanisława Sosnowska Eugeniusz Zawada Witold Woźniak Pelagia Czeszejko Henryka Czyżyńska
Syców	Ujeździec Wielki	Stokrotki	Janina Wojęjk
Trzebnica	Ujeździec Wielki Oborniki Śląskie Pełcznica Pełcznica Sobięcín Sobięcín Wałbrzych Poniatów Wałbrzych Biały Kamień	Traktorzyści Rolnicy Górnicy Wałbrzyscy Śmiejące Pyszczki Słoneczne Promyki Zuchy spod Chełmca Iskierki Wesołe Dziewczeta Przodownicy Pracy Przodownicy Ściany Zwycięstwa	Jan Banaś Antoni Glinka Stanisław Rec Krystyna Glied B. Kozikowska Bernard Nowicki Danuta Mandał Elżbieta Freliszek Ewa Haltman Lech Rabiega
Wałbrzych			

Wrocław powiat	Jerzmanów Czernica Zórawina Gniechowice Kamieniec Wrocł. Tyniec Świniary Tyniec Świniary Jerzmanów Czernica Nowa Wieś Strzeblów Oporów Małkowice Brochów Św. Katarzyna Wojszycie Wierzbiца Radwanice Brochów Brochów Klecina Oporów Muchobór Św. Katarzyna Kąty Wrocł. Muchobór Siechnice Zórawina Św. Katarzyna Św. Katarzyna Jasień Kuźnice Żarskie Mirosławice Żary Sienawa	Bibliotekarki Żniwierki Pionierki Małe Gospodynie Dolnośląskie Dzieci Wrocławianki Dobre Szwaczki Leśnicy Spółdzielcy Pionierzy Lotnicy Hutnicy Kamieniarze Ślężanie Miłośnicy Nauki Krakowianki Wesołe Zuchy Radosne Dziewczeta Szarotki Radwaniczanki Marynarze Górale Morusy Pracowite Pszczółki Stokrotki Dobre Uczennice Bojownicy Pokoju Młode Orleta Wesołe Dziewczeta Polanie Przodownicy Pracy Górnicy Góralki Przedszkolanki Górnicy Świetliczanki Szarotki	L. Zgłobicka Czesława Józwiak A. Trojanowicz K. Schabik Zofia Boleska Wanda Jaworska Zofia Jaworska Chrechorowiec Ryszard Slepko Zofia Niezgoda Tadeusz Ochocki Leszek Petrus J. Czerszko J. Gromadzki L. Mosekowska Z. Szczepańska Anna Marynowska M. Świdarska D. Łaszczek I. Zardzińska Stanisław Wyporek Z. Poniatowski Jerzy Sobieraj Danuta Szopa K. Cherchowska Jadwiga Bizumska Zbigniew Krapulec Henryk Kopania Weronika Jeż Władysław Kleczewski Z. Eberhardt Ryszard Działuk Teresa Maciejewska Eugenia Koluczyńska Czesław Rozenberg Alicja Bielicka Janina Rajcówna
Żary			

Ząbkowice	Ziębice Ziębice Ziębice Ziębice Ziębice Ziębice Ziębice Ziębice Starcówek Ziębice Ząbkowice Ziębice	Świetliczaneki Rycerze Przyjaciółki Dzieci Kościszkowcy Gwiazdki Słowianie Zaodrzańscy Młodzi Budowniczo Pracowite Ziębiczaneki Przodownicy Nauki Ogrodniczki Piastowie Obroncy Stalingradu	Maria Gutwińska Kazimiera Kutyla Barbara Olejnik Roman Kapa Klementyna Starościak Zdzisław Wiącek Maria Kiejs Jadwiga Witkowska Bronisław Domanowski Lucyna Kopszc J. Niewiadomski Tadeusz Emerling
Złotoryja	Sokołów Rzęśnik	Śląskie Słoneczka Bojowniczeki Pokoju	brak danych brak danych
Oława	Oława	Muchomory	Krystyna Bek

Rozkaz L. 7/49/50 z 1.02.1950 r.

Bolesławiec	Lawszowa Lawszowa Radochów	Wesołe Dziewczeta Leśniczowie Młodzi Spółdzielcy	M. Błoniarz K. Ząbecki R. Filipowicz
Bystrzyca	Strachocin Bystrzyca Strachocin	Pionierzy Pszczołki Górnicy	Mickiewicz T. Anders Lech Drzewskowski
Jelenia Góra	Strupice Janowice Wlk	Marynarze Złoty Kłos	Zaborowska G. Urbańczyk
Kłodzko	Stary Wielisław Kłodzko	Promieniści Promyczki	Gardziejczyk K. Lackowska
Namysłów	Wilków Namysłów	Pszczołki Marynarze	Leon Kapuśniak Tadeusz Dąbrowa
Oława	Oława Oława Oława	Niezapominajki Fiołki Snieżycki	Eugenia Rodko Denuta Śniegowska Anna Janczewska

Rozkaz L. 8/49/50 z 1.03.1950 r. X)

Bolesławiec	Warta Bolesi.	Młodzi Spółdzielcy	Woźniak
Bystrzyca	Stary Waliszów Stary Waliszów Gorzenów Bystrzyca Międzylesie Łądek Zdrój Łądek Zdrój Pławna Bystrzyca Pławna Świeradów Zdrój Świeradów Zdrój Będziszów Mirsk	Zniwiarki Przodownicy Pracy Pionierki Kominlarze Pracowici Chłopy Sportowcy Pszczołki Góralki Szarotki Rolnicy Góralki Turyści Dzielne Dziewczynki Prząsniczki Spółdzielcy Górnicy Przodowacy Pracy Przodownicy Pracy Promyki Słoneczne Pracowite Pszczołki Krakowianki Krkowiaczy Górnicy Góralki Krkowianki Krkowianki Marynarze Traktorzyści Krakowianki Górale Kombajnści Zniwiarki Żenicy Górnicy Górale	M. Zalewska J. Hajdasz Jenina Biernat Antoni Bujak Zdzisław Przymska K. Lewicki Irena Kielar M. Naumowicz L. Osuchówna W. Sawicki Krystyna Kacpura Antoni Łoza J. Szczedor Jarosława Dubiańska Franciszek Kocczyk Marian Armata Zygmunt Muszyński Aleksandra Cieśla Władysław Matkowski K. Baraniak Z. Jaworska S. Szpakowski Władysław Górski G. Marek M. Gembara M. Kubiak Z. Grabowski S. Kukielka A. Kamińska J. Siwerska A. Antkowiak L. Wierzbianiec Jenina Banasik Tadeusz Rossa Halina Stępień
Lwówek	Świeradów Zdrój		
Namysłów	Staszyn Kowalowice Miodary Włochy Włochy Miodary Henryków Karlówice Świeciborzyce Karlówice Borowice Piotrowice Borowinc Piotrowice Dzikowice Dzikowice Wysokie Wysokie Świeciborzyce Gościeszowice Gościeszowice		
Szprotawa			

Wrocław II	Wrocław	Przodownice Nauki	Z. Murawska
Wrocław III	Wrocław	Kościszczkowcy	K. Winkler
Wrocław VII	Wrocław	Mali Sportowcy	T. Radziszewska
Wrocław powiat	Zakrzów	Mali Przodownicy	T. Chołodniak
	Psie Pole	Chętna Ręka	L. Niemczyk
	Zachowice	Samarytanki	I. Machalska
	Węgrzyn	Lużycanie	M. Borowiec
	Węgrzyn	Małe Organizatorki	M. Florczyk
	Bogdaszowice	Prząśniczki	Z. Śmiecińska
	Bogdaszowice	Rybacy	H. Żygadło
Zątkowice	Ziębice	Racjonalizatorki	Raja Józefa
	Ziębice	Społecznicy	Majer Ajnes
	Sarczówek	Przodownicy Nauki	Bronisław Dumanowski
	Ożarów	Promieniści	Stanisława Działkówna
	Ożarów	Traktorzyści	T. Jabłoński
	Wigancice	Weseli Wigancianie	A. Srokon
Żary	Trzebiel	Leśnicy Trzebielscy	E. Maksymowicz
	Sieniawa Żarska	Krakowianki	J. Rajcówna

Rozkaz L. 9/49/50 z 1.04.1950 r.

Bolesławiec	Raciborowice	Robotnice	Olga Kotwica
	Bolesławiec	Przyjaciiele ZSRR	B. Górecka
	Bolesławiec	Bojownicy Pokoju	K. Palczak
	Bolesławiec	Pracowite Dziewczęta	Aniela Suduł
	Bolesławiec	Młodzi Pionierzy	Leszczyńska
Brzeg	Brzeźnik	Traktorzyści	K. Ciesielski
	Łosiów	Społeczniczki	G. Rakoczy
	Ciepielowice	Przemysłowcy	H. Ziemińska
	Brzeg	Przodownicy	Tadeusz Mech
	Łosiów	Mali Przodownicy	E. Jarmoliński
Bystrzyca	Stara Bystrzyca	Rolniczek	H. Tarke
Głogów	Polkowice	Młynarze	Helena Łoś
	Sobczyce	Ludwik Waryński	Dziankowska
Jelenia Góra	Łomnica	Włókniarze	A. Wyreżyński

Dzierżoniów	Ląglewniki	Maria Konopnicka	M. Batóg
	Ląglewniki	Adam Mickiewicz	Stanisław Kuli
	Kemionków	Przyjaciółki Nauki	S. Hrabec
	Pieszycy	Młode Przodownice	H. Klimowicz
	Pieszycy	Młodzi Tkacze	J. Taflński
Lubań	Kemionków	Robotnicy	J. Uroczek
	Lubań	Pracowite Pszczółki	A. Kąkolówna
	Lubań	Krakowianki	J. Mirosław
	Lubań	Włókniarze	Antoni Szuster
Lwówek	Leśna	Przodownicy Pracy	Roman Duma
	Lubomierz	Racjonalizatorki	O. Mrozowska
	Lubomierz	Traktorzyści	Władysław Osuch
	Zelirzów	Pracowite Pszczółki	Lisowska
	Zelirzów	Górnicy	M. Szostakowski
Namysłów	Kemienna	Wesołe Dziewczęta	R. Biża
	Strzelce	Spółdzielczynie	J. Stańska
	Głuszyna	Gospodynie	Wółczańska
	Strzelce	Rębacze	Chałupczak
	Smarchowice	Racjonalizatorzy	J. Simlot
	Kemienna	Rolnicy Śląscy	Kazimierz Biały
Oleśnica	Smarchowice	Pracowite Mrówki	Kaczenowski
	Zakrzów	Maria Konopnicka	M. Jabłońska
	Dobrzeń	Maria Konopnicka	Sabina Dybek
	Zakrzów	Mali Przodownicy	Dunański
	Zgorzelisko	Młodzi Spółdzielcy	Władysław Najber
	Brzezia Łąka	Hanka Sawicka	Z. Bartusiak
Oława	Owczary	Mali Przodownicy	K. Jabłońska
Świdnica	Świdnica	Małe Przodowniczki	Bielska
	Świdnica	Młodzi Przodownicy	Kotarbiński
Szprotawa	Miłaków	Krakowianki	Antonina Wydysz
	Nowa Jabłoń	Ślązanki	K. Peżak
	Leszno Górne	Krakowianki	S. Tomalak
	Micielin	Przodowniczki	W. Towplik
	Miłaków	Przodownicy	Bogdan Nowak
	Nowa Jabłoń	Traktorzyści	Chrostowski
	Leszno Górne	Górnicy	Stanisław Dudra
	Micielin	Górnicy	E. Samosiuk

Wałbrzych	Biały Kamień	Krakowianki	L. Kaczor
Wrocław II	Biały Kamień	Marynarze	B. Szymańska
Wrocław IV	Wrocław	Przyjaciółki Przyrody	Gralicka
	Wrocław	Weseli Chłopcy	Świątek
	Wrocław	Zuchy z Dolnego Śląska	Kurzeja
	Wrocław	Gwiazdki	A. Nabelska
Wrocław VI	Wrocław	Ślężanie	K. Jaciuk
Wrocław VIII	Wrocław	Górnicy	K. Różalski
	Wrocław	Hutnicy	Kazimiera Mareka
Ząbkowice	Olbrachcice	Młoda Gwardia	Neuman
	Przyłek	Hutnicy	Eugeniusz Konopczak
	Olbrachcice	Przodownicy Nauki	Pajdak
	Soszowice	Racjonalizatorzy	Kleszyk
	Doboszowice	Żeglarze	Tylek
Żagań	Konin Żagański	Przodownicy Pracy	K. Słysz
		Przodownicy	Trojanowska
		Karol Świerczewski	A. Iżykowski

x) Od tego rozkazu drużyny zuchowe określane są nazwą: drużyny młodszych harcerzy.

Zestawienie ilości drużyn (harcerzy, harcererek, zuchów),
których rejestrację ogłoszono w rozkazach komendanta
Dolnośląskiej Chorągwi ZHP w okresie od 1.04.1949 do 1.04.1950

Lp	Hufiec	Ilość drużyn				
		harcerzy przyj. do ZHP	prób-nych do ZHP	harcererek przyj. do ZHP	zuchów przyj. do ZHP	
1	Bolesławiec	-	24	20	-	25
2	Brzeg	2	8	1	8	6
3	Byszczyca	-	5	-	9	16
4	Dzierżonów	13	14	13	11	11
5	Głogów	-	4	-	4	3
6	Góra Śląska	-	1	-	-	4
7	Jawor	-	8	-	5	-
8	Jelenia Góra	6	12	6	14	3
9	Kamienna Góra	-	-	1	-	-
10	Kłodzko	-	6	2	5	3
11	Kozuchów	2	18	1	18	6
12	Legnica	-	-	-	-	-
13	Lubań Śląski	-	6	-	3	4
14	Lubin	3	15	1	14	7
15	Lwówek Śląski	-	10	-	16	12
16	Milicz	-	1	-	1	-
17	Nemysłów	3	15	3	21	17
18	Oleśnica	-	26	2	15	5
19	Oława	1	9	-	4	12
20	Strzelin	-	4	-	2	1
21	Syców	-	4	-	7	1
22	Szprotawa	3	15	4	17	42
23	Środa Śląska	-	3	-	3	-
24	Świdnica	3	1	5	5	6
25	Trzebnica	-	10	-	6	8
26	Wałbrzych miasto	-	6	10	14	10
27	Wałbrzych powiat	5	-	3	-	-
28	Wojów	-	6	-	4	-

1	2	3	4	5	6	7	8
29	Wrocław I	4	-	3	-	7	5
30	Wrocław II	-	3	1	2	2	7
31	Wrocław III	1	1	1	3	1	-
32	Wrocław IV	-	8	1	-	-	4
33	Wrocław V	-	1	1	1	-	4
34	Wrocław VI	-	-	-	-	-	1
35	Wrocław VII	-	3	-	1	-	2
36	Wrocław VIII	-	2	-	-	-	-
37	Wrocław powiat	-	15	3	27	12	58
38	Ząbkowice	-	26	-	13	2	23
39	Zgorzelec	-	-	2	-	-	-
40	Złotoryja	-	12	1	8	-	7
41	Żagań	-	7	-	7	-	1
42	Żary k/Żagania	-	10	6	14	-	10
R a z e m		46	329	65	301	45	319

Bohaterowie (patroni) drużyn harcerzy,
których rejestrację ogłoszono w rozkazach komendanta
Dolnośląskiej Chorągwi ZHP w okresie od 1.04.1949 r.
do 1.04.1950 r.

Bohater (patron) drużyny	Ilość drużyn	
	przyjętych do ZHP	prób- nych
1	2	3
Anielewicz Mordochaj	2	-
Bem Józef	-	1
Betlejs Stanisław	-	1
Bohaterowie Westerplatte	-	1
Bolesław Chrobry	1	5
Botwin Neftali	1	-
Buczek Marjan	3	11
Chopin Fryderyk	1	2
Czarniecki Stefan	1	-
Dąbrowski Henryk	1	10
Dąbrowski Jarosław	3	9
Due G.	1	-
Dubois Stanisław	1	13
Dzierżyński Feliks	-	7
Głowacki Bartosz	-	2
Kiliński Jan	-	2
Kula-Lis Leopold	-	1
Kopernik Mikołaj	-	1
Kosciuszko Tadeusz	9	53
Krajewski Mieczysław	-	1
Krasicki Janek	4	23
Lenin Włodzimierz	-	1
Lewertowski	1	-
Lewiński hm	1	-
Matrosow Aleksander	-	3
Mazur S	-	1
Mickiewicz Adam	1	26
Młode Gwardia	-	1
Napierski Kostka	1	3

	1	2
Nowotko Marceł	-	3
Okrzeja Stefan	-	3
Poniatowski Józef	-	1
Prus Bolesław	-	1
Pstrowski Wincenty	2	13
Pułaski Kazimierz	2	6
Puszkina Aleksander	-	1
Reymont Władysław Stanisław	-	1
Rokossowski Konstanty	-	3
Senik Leon	1	-
Sienkiewicz Henryk	1	1
Sikorski Władysław	-	3
Słowacki Juliusz	1	3
Stalin Józef	-	1
Staszic Stanisław	1	3
Ściegienny Piotr ks	-	4
Świerczewski Karol	4	74
Traugutt Romuald	-	1
Waryński Ludwik	-	20
Witos Wincenty	-	1
Zawadzki Tadeusz	1	-
Zieliński	-	1

Bohaterowie (patroni) drużyn harcerzek,
których rejestrację ogłoszono w rozkazach komendanta
Dolnośląskiej Chorągwi ZHP
w okresie od 1.04.1949 r. do 1.04.1950 r.

Bohater (patron) drużyny	Ilość drużyn	
	przyję- tych do ZHP	prób- nych
Anielewicz Mordochaj	2	-
Bolesław Chrobry	2	1
Botwin Naftali	1	-
Folkowska Jadwiga	2	-

1	2	3
Fornalska Małgorzata	-	12
Jaroszewicz Zofia	1	7
Jaworska Helena	-	1
Kasprzykówna Helena	3	2
Konopnicka Maria	11	61
Kosmodemiańska Zoja	-	4
Kościuszkowski Tadeusz	-	2
Królowa Jadwiga	-	1
Luksemburg Róża	1	-
Małkowska Barbara	-	1
Mickiewicz Adam	-	2
Orłowiczówna Jadwiga (Jagusia)	5	6
Orzeszkowa Eliza	3	13
Plater Emilia	16	20
Rodziewiczówna Maria	-	2
Sawicka Hanka	17	78
Sempołowska Stefania	4	16
Skłodowska-Curie Maria	12	42
Słowacki Juliusz	-	1
Świerczewski Karol	-	2
Tajtelbaum Niuta	1	-
Waryński Ludwik	-	1
Wasilewska Wana	-	11
Zapolska Gabriela	1	-

Bez patrona było: 8 drużyn próbnych harcerzy
12 drużyn próbnych harcerzek

Wyniki współzawodnictwa między hufcami
 prowadzonego od stycznia do maja 1950 r. ogłoszone w rozkazach
 Komendanta Chorągwi Dolnośląskiej ZHP

102

Źródło: rozkazy L. 7, 8, 9, 10 i 11 komendanta Chorągwi Dolnośląskiej

Lp	Hufiec	Wyniki uzyskane za miesiąc														
		styczeń			luty			marzec			kwiecień			maj		
		miejsce	punktów dodat- nich	punktów ujem.	miejsce	punktów dodat- nich	punktów ujem.	miejsce	punktów dodat- nich	punktów ujem.	miejsce	punktów dodat- nich	punktów ujem.	miejsce	punktów dodat- nich	punktów ujem.
1	Bolesławiec	9	140,21	10	17	95,53	30	23	99,83	25	20	118,00	25	11	149,64	75
2	Brzeg	23	128,89	35	28	60,00	40	7	197,59	10	10	192,69	45	16	127,00	75
3	Bystrzyca	19	119,11	15	12	107,67	20	22	94,50	10	27	98,75	40	27	85,00	95
4	Dzierżonów	26	110,58	25	26	62,00	40	20	114,78	20	13	146,48	25	9	166,44	85
5	Głogów	33	46,76	20	25	65,00	35	17	133,92	30	25	103,00	35	26	98,00	100
6	Góra Śląska	25	102,50	15	3	208,00	30	4	211,95	5	3	322,57	5	1	361,26	60
7	Jawor	16	128,78	15	22	80,00	35	9	187,98	10	19	134,95	30	2	305,75	40
8	Jelenia Góra	6	156,66	10	8	122,50	15	14	133,29	0	4	289,84	20	4	293,00	85
9	Kamienna Góra	11	141,59	15	29	62,50	45	11	183,50	20	8	181,97	25	8	203,73	65
10	Kłodzko	4	172,30	5	11	116,00	26	19	112,80	15	23	130,23	50	21	111,60	100
11	Koźuchów	14	124,66	10	10	131,58	30	16	129,90	25	30	112,00	80	23	103,87	95
12	Legnica	18	111,05	5	13	107,00	20	25	97,00	25	18	125,00	20	24	102,05	100

13	Lubań Śląski	5	156,20	0	20	85,00	30	8	202,40	20	33	59,50	95	20	156,25	115
14	Lubin	13	131,60	10	4	156,00	20	12	167,68	15	7	194,68	25	13	158,00	100
15	Lwówek Śląski	2	256,20	5	5	147,00	15	13	172,24	25	15	157,46	40	7	202,44	40
16	Milicz	17	117,70	10	15	95,00	25	28	84,50	25	34	48,00	85	31	67,50	137
17	Namysłów	10	132,70	5	2	211,74	20	6	206,31	15	2	448,00	30	5	268,82	70
18	Oleśnica	30	89,51	20	9	144,00	40	24	98,40	25	16	143,80	35	19	117,00	95
19	Oława	12	132,40	10	6	140,50	20	29	88,00	35	17	136,80	30	10	145,00	70
20	Strzelin	29	90,21	20	27	55,00	35	27	85,34	25	28	95,00	40	32	66,00	135
21	Syców	34	59,19	40	30	52,00	35	31	81,75	30	32	59,00	65	33	20,00	100
22	Szprotawa	1	267,55	35	21	77,00	25	1	244,00	5	6	225,92	55	28	108,75	120
23	Środa Śląska	28	102,48	20	32	50,00	50	32	75,00	25	11	166,84	25	22	104,65	95
24	Świdnica	24	106,96	15	19	80,70	25	18	114,80	15	21	125,58	35	18	118,72	95
25	Trzebnica	31	83,06	15	31	50,00	40	26	92,50	30	22	130,00	40	12	200,00	130
26	Wałbrzych	15	129,74	20	7	132,00	20	2	247,71	15	1	440,28	0	3	299,58	55
27	Wołów	20	113,89	10	34	20,00	60	16	126,60	15	26	105,00	40	14	115,00	65
28	Wrocław miasto	3	201,36	5	23	72,87	30	10	177,73	0	4	206,30	0	6	202,22	35
29	Wrocław powiat	28	104,91	20	14	98,85	15	3	230,97	10	14	146,28	25	17	106,28	65
30	Ząbkowice Śl.	8	139,67	5	33	42,90	50	34	59,23	65	29	98,00	45	13	128,00	70
31	Zgorzelec	7	155,55	15	16	100,00	30	33	75,50	30	24	112,00	40	29	64,53	80
32	Złotoryja	32	55,63	20	19	87,50	25	30	82,50	30	9	183,27	35	15	128,75	75
33	Zągań	21	109,78	10	24	72,00	30	5	206,00	10	31	82,50	70	30	80,00	115
34	Żary k/Zągania	22	109,49	15	1	224,50	25	21	114,00	20	12	186,00	55	25	152,00	155

103

Spis treści

Od redakcji	3
Opracowanie: A.Kiewicz. ZHP na drodze ku włączeniu do Związku Młodzieży Polskiej	7
Dokumenty: 1.	35
2.	36
3.	37
4.	39
5.	40
6.	41
7.	44
8.	45
9.	46
10.	49
11.	50
12.	52
Zestawienia:	
- zmiany bohaterów /nazw/ drużyn: harcerzy	57
harcerzek	59
zuchów	60
- wykaz przyjętych do ZHP drużyn: harcerzy	61
harcerzek	63
zuchów	66
- wykaz zarejestrowanych próbnych drużyn:	
harcerzy	68
harcerzek	78
zuchów	87
- zestawienie ilości drużyn wg hufców	97
- bohaterowie /patroni/ drużyn	99
- wyniki współzawodnictwa między hufcami	102
Spis treści	104

Opracował: Adam Kiewicz

